

DOM

afsagt den 24. januar 2019

Rettens nr. 10A-1904/2018

Politiets nr. SØK-76141-00007-16

Anklagemyndigheden mod

T ...

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 9. april 2018.

T, ..., Schweiz, er tiltalt for

1.

Bedrageri af særlig grov beskaffenhed efter straffelovens § 279, jf. § 286, stk. 2,

ved i perioden fra oktober 2014 til september 2015, for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, som stifter, delindehaver, bestyrelsesmedlem, direktør og daglig leder i X A/S, CVR-nr. ..., at have fremkaldt, bestyret eller udnyttet en vildfarelse hos ansatte i de i litra a-f nedenfor nævnte selskaber (investorer), idet tiltalte med henblik på at formå disse investorer til via køb af erhvervsobligationer at låne kapital til selskabet X A/S foranledigede, at investorerne fik præsenteret en række urigtige oplysninger og fortiede væsentlige oplysninger, der gav et misvisende billede af selskabets hidtidige og fremtidige vækst, ordrebeholdning, risikoafdækning i forhold til udenlandske ordrer og generelle økonomiske situation, herunder:

- Årsrapport for X A/S for regnskabsåret 2013/2014, dateret 5. november 2014, hvori som indgåede ordrer uretmæssigt var indtægtsført ca. 24,5 mio. kr. på baggrund af en hensigtserklæring med det italienske selskab Salmoiraghi & Vigano S.p.A., samt ca. 24,9 mio. kr. på baggrund af en kontrakt med det tyrkiske selskab Mavi Enerji Gaz Ve Elektrik, hvor den reelle kontraktsum ikke var kendt,
- At have undladt at oplyse investorerne om, at A, Mavi Enerji Gaz Ve Elektrik, i flere mails sendt i perioden 29. september 2014 til den 10. februar 2015 havde givet udtryk for, at Mavi Enerji Gaz Ve Elektrik ikke var forpligtet til at opfylde ovennævnte kontrakt med X A/S, hvilket førte til, at kontrakten ikke blev effektueret,
- Årsrapport for X A/S for regnskabsåret andet halvår 2014, dateret den 6. februar 2015, hvori som indgåede ordrer uretmæssigt var indtægtsført 25 mio. euro (ca. 186 mio. kr.) på baggrund af en falsk kontrakt med Starbucks Europe på 49 mio. euro, samt 10,6 mio. euro (ca. 79 mio. kr.) på baggrund af en falsk kontrakt med CPL Concordia på 31,9 mio. euro, ligesom der uretmæssigt under tilgodehavender var

anført den ovenstående hensigtserklæring med det italienske selskab Salmoiraghi & Vigano S.p.A. med et beløb på ca. 22,9 mio. kr.,

- Urigtige mundtlige og skriftlige oplysninger til investorerne om, at Eksportkreditfonden (EKF) løbende og fremadrettet benyttedes af X A/S til en væsentlig risikoafdækning af selskabets udenlandske ordrer, uanset at selskabets risikoafdækning med brug af EKF ophørte efter januar 2015,
- Prospekter og øvrige virksomhedsbeskrivelser, herunder prospekt dateret august 2015, hvori bl.a. ovenstående urigtige oplysninger fra årsrapporter for regnskabsåret 2013/2014 samt for andet halvår 2014, såvel som urigtige oplysninger om selskabets risikoafdækning med brug af EKF, blev gentaget og undladt berigtiget,

alt hvorved tiltalte svigagtigt formåede investorerne til at indbetale de nedenfor i litra a-f anførte beløb, og dermed påførte investorerne et samlet formuetab på 76 mio. euro (svarende til ca. 562 mio. kr.) eller en væsentlig risiko herfor:

a) Pensam

Den 12. december 2014: 15 mio. euro, Den 26. februar 2015: 10 mio. euro,
Den 11. september 2015: 10 mio. euro

b) Captar AG

Den 12. december 2014: 12,5 mio. euro,
Den 26. februar 2015: 12,5 mio. euro.

c) Pension Danmark

Den 20. marts 2015: 4 mio. euro,
Den 11. september 2015: 3 mio. euro.

d) Danske Capital

Den 17. september 2015: 7 mio. euro.

e) H.C. Holding

Den 12. december 2014: 600.000 euro,
Den 11. september 2015: 1 mio. euro.

f) Københavns Andelskasse

Den 12. december 2014: 400.000 euro.

2.

Dokumentfalsk af særlig grov karakter efter straffelovens § 171, stk. 1, jf. § 172, stk. 2,
ved den 4. februar 2015, for at skuffe i retsforhold, over for revisor trainee B, der var ansat i revisionsfirmaet, der var revisor for X A/S, at have gjort brug af de i forhold 1 nævnte falske kontrakter mellem X A/S og Starbucks Europe henholdsvis CPL Concordia, idet

tiltalte, efter anmodning og med henblik på at opnå revisorpåtegning af X A/S' årsregnskab for andet halvår 2014, på e-mail sendte B de falske kontrakter.

3.

Mandatsvig af særlig grov beskaffenhed efter straffelovens § 280, nr. 1, jf. § 286, stk. 2, ved i perioden fra den 7. januar 2014 til den 13. oktober 2016, som stifter, delindehaver, bestyrelsesmedlem, direktør og daglig leder i X A/S, CVR-nr. ..., at have misbrugt sin adgang til at handle med retsvirkning for selskabet, idet tiltalte, udover at have modtaget gage og forskellige frie ydelser såsom fri bil, foranledigede, at selskabet betalte de i bilag A punkt 1-3 anførte udgifter for tiltalte, i alt 58.050.652,41 kr., samt at der blev overført de i bilag A punkt 4 anførte beløb, i alt 3.425.394,38 kr., fra selskabet til tiltaltes og hans hustrus fælles konto, alt hvorved tiltalte påførte X A/S, der blev erklæret konkurs den 18. november 2016, eller selskabets kreditorer et samlet tab på 61.476.046,79 kr. eller en væsentlig risiko herfor.

4.

Skyldnersvig af særlig grov beskaffenhed efter straffelovens § 283, stk. 1, nr. 3, jf. § 286, stk. 2, jf. til dels § 21,

ved den 26. oktober 2016, i forening og efter forudgående aftale eller fælles forståelse med salgsagent i X A/S, C, hvis sag behandles særskilt, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved falske foregivender, forstikkelse, uforholdsmæssigt forbrug eller på anden lignende måde at have unddraget henholdsvis forsøgt unddraget selskabets ejendele eller fordringer fra at tjene dets fordringshavere eller nogen enkelt af disse til fyldestgørelse, idet tiltalte, på et tidspunkt hvor det stod tiltalte klart, at X A/S ville blive taget under konkurs- eller rekonstruktionsbehandling, instruerede A i at udfærdige og sende skrivelser til kommunerne Orio og Serino i Italien med instruks om, at kommende betalinger til X A/S på henholdsvis 248.427,36 euro (ca. 1,8 mio. kr.) og 202.948,97 euro (ca. 1,5 mio. kr.) skulle ske til kontonummer ..., der tilhørte X Holding ApS, hvorefter Orio kommune ved to betalinger den 10. november 2016 betalte henholdsvis 209.660,58 euro (1.557.547,48 kr.) og 38.758,78 euro (287.935,10 kr.) til kontonummer

5.

Momssvig af særlig grov karakter efter straffelovens § 289, jf. momslovens § 81, stk. 3, jf. stk. 1, nr. 1, ved som stifter, delindehaver, bestyrelsesmedlem, direktør og daglig leder i X A/S, CVR-nr. ..., i perioden fra den 1. januar 2015 til den 30. september 2016, i forening og efter forudgående aftale eller fælles forståelse med bogholder i selskabet Y ApS, D, hvis sag behandles særskilt, for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, med forsæt til momsunddragelse at have afgivet urigtige oplysninger til brug for afgiftskontrollen, idet de angav et negativt momstilsvær for selskabet X A/S, der var 17.152.970 kr. for højt, hvorved statskassen blev unddraget et tilsvarende beløb.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængselsstraf samt en tillægsbøde på 17.150.000 kr. (sagens forhold 5).

Anklagemyndigheden har i medfør af straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, og stk. 4, subsidiært § 76 a, stk. 3, jf. stk. 1, påstået konfiskation af 63.321.529,39 kr., herunder

- 12.370.967,45 kr. hos tiltalte (10.525.484,87 kr. vedrørende forhold 3 – bilag A pkt. 1 og 2 samt 3 (i) – og 1.845.482,58 kr. vedrørende forhold 4),
- 14.323.200 kr. hos Z Investment SL vedrørende forhold 3 - bilag A, pkt. 3 (iii) - herunder konfiskation af:

Ejendom nr. 1:

Ejendom 1, Mallorca, Spanien

Ejendom nr. 2:

Ejendom 2, Mallorca, Spanien

- 36.627.361,92 kr. hos T og H vedrørende forhold 3 – bilag A, pkt. 3 (ii) og 4 – herunder konfiskation af:

Ejendom nr. 3:

Ejendom 3, Mallorca, Spanien

Ejendom nr. 4:

Ejendom 4, Mallorca, Spanien

Endelig har anklagemyndigheden nedlagt påstand om, at tiltalte indtil videre frakendes retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, jf. straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., jf. § 79, stk. 1, jf. § 78, stk. 2.

Ved tilkendegivelse af 10. december 2018 har anklagemyndigheden yderligere nedlagt påstand om, at straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt., anvendes ved straffens fastsættelse.

Anklageskriftets bilag A (ekstrakt 1, side 7) indeholder en oversigt over de udgifter og beløb, der indgår i forhold 3. Bilagets pkt. 1 vedrører ”Diverse udgifter af privat karakter” for i alt 537.492,13 kr. Pkt. 2 vedrører ”Udgifter vedr. Frederiksborgvej” for i alt 9.362.553,87 kr. Pkt. 3 vedrører ”Udgifter til ejendomme på Mallorca” for i alt 48.150.606,40 kr. Heraf udgør udgifter markeret med ”i” i alt 625.438,87 kr., udgifter markeret med ”ii” i alt 33.201.967,54 kr. og udgifter markeret med ”iii” i alt 14.323.200 kr. Pkt. 4 vedrører ”Overførsler til egne konti” for i alt 3.425.394,38 kr.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Tiltalte har påstået frifindelse for påstanden om konfiskation.

H har ikke fremført bemærkninger i anledning af konfiskationspåstanden.

Z Investment SL har påstået frifindelse for påstanden om konfiskation.

Tiltalte har påstået frifindelse for påstanden om rettighedsfrakendelse.

Sagens oplysninger

Der er under hovedforhandlingen i sagen afgivet forklaring af tiltalte og af vidnerne V1, V2, V3, V4, V5, V6, V7, V8, V9, V10, V11, V12, V13, V14, V15, V16, V17, V18, V19, V20, V21, V22 og V23.

Forklaringerne fremgår af retsbogen og gengives i fornødent omfang i dommens præmisser.

Oplysningerne i sagen

Anklagemyndigheden og til dels forsvareren har under hovedforhandlingen i sagen foretaget dokumentation i betydeligt omfang. Herudover er der afspillet lydfiler, der stammer fra politiets telefonaflytninger i sagen. Der er henvist til den foretagne dokumentation i retsbogen, og oplysninger herfra gengives i fornødent omfang i dommens præmisser.

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Tiltalte har ikke ønsket at afgive forklaring om sine personlige forhold, ud over hvad der fremgår af hans forklaring til sagen om hans uddannelsesmæssige og erhvervsmæssige forhold og sagens betydning for ham mv.

Rettens begrundelse og afgørelse

Skyldsspørgsmålet

Generelt om tiltaltes position og funktion i X A/S mv.

Retten lægger efter bevisførelsen til grund, at tiltalte har besiddet en særdeles central position i X A/S. Det skyldes blandt andet hans udprægede engagement i virksomheden.

Tiltalte har således forklaret blandt andet, at X A/S var hans ”lille barn”, som han levede og åndede for, og at han var drivkraften i virksomheden. Og vidnet V12, der var ”financial controller” i X A/S, har forklaret, at selskabet var en meget topstyret virksomhed, at tiltalte var inde over og bestemte alt, hvad der havde med salg at gøre, og at alle kontrakter over en vis mindstestørrelse skulle underskrives af tiltalte.

Retten lægger endvidere til grund, at tiltalte har et betydeligt kendskab til økonomiske, regnskabsmæssige og bogholderimæssige forhold. Retten har herved blandt andet lagt vægt på tiltaltes egen forklaring om sin uddannelses- og erhvervsmæssige baggrund og hans arbejde med etablering og drift af blandt andet Y ApS. Herudover har retten lagt vægt på indholdet og karakteren af en række af de samtaler med navnlig D, der er afspillet under sagen, og hvori tiltalte demonstrerer en betydelig indsigt i disse forhold. Retten har endvidere

lagt vægt på forklaringen fra vidnet V15, hvorefter tiltalte var med inde over bogføringen og regnskabsaflæggelsen i X A/S og havde gode forudsætninger herfor.

Forhold 1

Generelt om udstedelsen af erhvervsobligationer i X A/S

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at X A/S' forretningsmodel og navnlig finansieringsmodel krævede en høj likviditet. Selskabets produkter blev således oftest solgt til kunder, herunder offentlige institutioner med et begrænset anlægs- og investeringsbudget, som kunne se en fordel i den "pay-as-you-save"-model, som selskabet tilbød. Modellen indebar, at X A/S' LED-produkter kunne finansieres med den el-besparelse, som udskiftningen fra mere energikrævende lyskilder udgjorde. Da X A/S ikke selv var i besiddelse af den likviditet, blev der udstedt veksler, som X A/S' bankforbindelse opkøbte, således at selskabet fik indtjeningen i kassen med det samme, selv om kunden over en længere periode betalte af på vekslerne. I en periode udstedte Eksportkreditfonden (EKF) garantier for kundernes gæld i henhold til vekslerne, således at den opkøbskurs, som banken kunne tilbyde i forbindelse med opkøb af vekslerne, kunne bedres.

Det lægges endvidere til grund, at X A/S på et tidspunkt havde behov for mere kapital, end det kunne opnå ved den anførte model, og tiltalte og bestyrelsesformand V17 eftersøgte derfor investorer, der ville købe aktier i virksomheden. Via V17s kontakt til rådgivningsvirksomheden Dansk OTC opstod muligheden for, at der som alternativ til opkøb af egenkapital kunne udstedes erhvervsobligationer for op imod 100 mio. euro.

Efter udveksling af præsentationsmateriale og anden skriftlig information og afholdelse af møder mellem obligationskøberne og virksomheden blev der over fem omgange foretaget opkøb af erhvervsobligationer i X A/S for i alt 76 mio. euro. Den første udstedelse (tranche) skete den 12. december 2014 og den sidste den 17. september 2015.

Årsrapporten for 2013/2014 blev afgivet i november 2014 kort tid før den første tranche, og årsrapporten for andet halvår af 2014 – i forbindelse med en omlægning af regnskabsåret til at følge kalenderåret – blev afgivet i februar 2015 forud for den anden tranche den 26. februar 2015.

Der er afgivet en række forklaringer om forløbet i forbindelse med og forudsætningerne for disse opkøb af erhvervsobligationer.

Retten lægger efter en samlet vurdering af bevisførelsen til grund, at det væsentligste grundlag for vurderingen af X A/S og opkøbet af obligationerne var de foreliggende regnskaber, de virksomhedspræsentationer, som blev sendt til obligationskøberne i november 2014 og august 2015, og ledelsen i X A/S', herunder tiltaltes, besvarelse af en række spørgsmål fra investorerne. Herudover havde vilkårene i obligationsaftalen (herunder de såkaldte "covenants") selvsagt betydning.

Retten finder, at der endvidere er grundlag for at lægge til grund, at de foreliggende regnskaber spillede en særlig rolle for obligationskøberne ved deres beslutning om at investere. Retten har herved navnlig lagt vægt på de afgivne forklaringer. V3 fra Dansk OTC har herom forklaret, at den væsentligste oplysning for investorerne sædvanligvis var regnskaberne, og at investorer som regel ville begynde med at kigge i regnskaberne. V7 fra Pensam har forklaret, hvorledes Pensam lagde stor vægt på oplysninger i de modtagne regnskaber om, at X A/S var en virksomhed i positiv udvikling, og at han herved primært så på omsætningen, indtjeningen, egenkapitalen og muligheden for fremtidig vækst. V7 har endvidere forklaret, at Pensam modtog regnskabet (for andet halvår af 2014) i februar 2015, og at de, da det så fint ud, valgte at investere yderligere i X A/S. V8 fra Pension Danmark har forklaret, at man så på regnskaberne, herunder gælden i virksomheden, indtjeningen før skat og egenkapitalen, men at der ved beslutningen om at investere var tale om en samlet vurdering af en række omstændigheder. V9 fra H.C. Holding Investeringsaktieselskab har forklaret, at X A/S' årsrapporter så tilfredsstillende ud, og at det særligt var virksomhedens omsætning, "pipeline", egenkapitalforrentning og resultat, som han tillagde stor betydning. V10 fra Danske Capital har forklaret, at alt det fremsendte materiale blev gennemgået, men at det var en betingelse for at foretage investering i en virksomhed, at der forelå en positiv egenkapital. Egenkapitalens størrelse i forhold til obligationsgælden og en positiv "EBITDA" havde også betydning for lysten til at investere. Endelig har V13 fra Captar AG (IKEA) forklaret, at de modtog X A/S' tidligere resultatopgørelser, balancer og øvrige regnskabsmæssige oplysninger, og at disse tal tillagdes værdi for vurderingen af investeringen, idet det var vigtigt, at virksomheden havde en arbejdskapital af en vis størrelse.

De pågældende vidner har endvidere i det væsentlige samstemmende anført, at hvis de korrigerede regnskabstal, jf. rapport af 26. september 2018 (tillægsekstrakt 5, side 1680), havde foreligget i stedet for de regnskabsoplysninger, som blev distribueret, ville det være ganske usandsynligt, at de havde investeret eller udvidet den allerede foretagne investering.

Retten lægger herefter til grund, at obligationskøberne Pensam, Captar AG, H.C. Holding Investeringsaktieselskab og Københavns Andelskasse ikke havde investeret henholdsvis 15 mio. euro, 12,5 mio. euro, 600.000 euro og 400.000 euro ved den første tranche, hvis de havde kendt til, at værdien af engagementerne med enten Salmoiraghi & Viganò eller med Mavi Enerji Gaz Ve Elektrik ikke kunne indregnes i årsregnskabet for 2013-2014, som det var sket.

For så vidt angår Københavns Andelskasse bemærkes, at den tidligere direktør, vidnet V11, har afgivet en forklaring, der bar præg af manglende erindring om en række elementer vedrørende obligationsopkøbet, herunder om, hvorvidt hun inden købet så regnskaber fra X A/S. Hun har dog forklaret, at bestyrelsesformand V9 anbefalede investeringen. Henset til dennes holdning til de korrigerede regnskabstal, lægger retten til grund, at heller ikke Københavns Andelskasse havde investeret ved første tranche, hvis disse korrigerede regnskabstal havde været kendt forud herfor.

Retten lægger tilsvarende til grund, at obligationskøberne Pensam, Captar, Pension Danmark, Danske Capital og H.C. Holding Investeringsaktieselskab ikke havde investeret henholdsvis i

alt 20 mio. euro, 12,5 mio. euro, 7 mio. euro, 7 mio. euro og 1 mio. euro ved anden til og med femte tranche, hvis de havde kendt til, at værdien af engagementerne med enten Starbucks eller med CPL Concordia ikke kunne indregnes i årsregnskabet for andet halvår af 2014, som det var sket.

Retten lægger endvidere til grund, at obligationskøberne ikke foretog en egen due diligence af X A/S af betydning, men i det væsentlige forlod sig på oplysninger fra Dansk OTC, herunder virksomhedsbeskrivelser og regnskabsoplysninger og virksomhedsledelsens, herunder tiltaltes, besvarelse af spørgsmål på skrift og under præsentationer i virksomheden. Retten finder således, at der ikke efter obligationsejernes forklaringer er grundlag for at tilsidesætte tiltaltes forklaring om, at X A/S havde forberedt sig på og var klar med blandt andet deres revisor og advokat til at lade obligationskøberne gennemgå alt foreliggende materiale, men at det kun var i meget begrænset omfang, at de gjorde brug heraf.

Retten finder imidlertid, at det ikke i sig selv udelukker strafansvar for tiltalte, at obligationskøberne ikke valgte at benytte sig af muligheden for at gå dybere ned i virksomhedens dokumenter. Retten finder således, at selv om en mere tilbundsående undersøgelse, blandt andet i lyset af senere indtrufne omstændigheder, ville have været hensigtsmæssig og klog, havde obligationskøberne i lyset af de foreliggende positive regnskabstal, der var accepteret af en statsautoriseret revisor, og tilkendegivelser fra selskabets ledelse ikke en væsentlig og aktuel indikation af, at der var anledning til at betvivle rigtigheden af blandt andet værdien af indregnede kontrakter og foretage en nærmere gennemgang af disse. Retten har herved endvidere lagt vægt på, at man ved en grundigere due diligence eksempelvis ikke havde fundet den direktørkontrakt, jf. forhold 3, som tiltalte har påberåbt sig. Det er endelig tillagt betydning, at man skulle have udført ikke ubetydelige undersøgelser, hvis man skulle have afdækket, i hvilket omfang indregnede kontrakter reelt var indgåede og derfor, efter de da anvendte regnskabsprincipper, med rette kunne indregnes.

Om X A/S' årsrapporter og obligationskøbernes kendskab til selskabets regnskabsprincipper

X A/S anvendte indtil foråret 2016 det princip for opgørelsen af omsætning og indtjening mv., at en kontrakt kunne indtægtsføres i regnskabet, når den var indgået. Retten lægger til grund, at dette regnskabsprincip blev anvendt efter anbefaling fra og efter godkendelse af revisor E. Retten har herved lagt vægt på forklaringen herom fra tiltalte, der på dette punkt støttes af vidnet V15, der var finansdirektør i X A/S fra den 1. maj 2016 til den 30. september 2016, og som forinden var ansat som revisor hos E. Herudover har retten lagt vægt på, at revisionen gav årsrapporterne for 2013-2014 og for andet halvår af 2014 en blank påtegning (ekstrakt 1, side 237 og 477).

Regnskabsprincippet blev ændret i 2016 efter Erhvervsstyrelsens kritik af princippet anvendelse.

Retten lægger endvidere til grund, at obligationskøberne var bekendt med det regnskabsprincip, der blev anvendt forud for 2016. Retten har herved lagt vægt på det samlede indtryk af forklaringerne fra obligationskøbene, på forklaringen fra V3 fra Dansk

OTC og på, at præsentationsmateriale, der var udarbejdet for obligationskøberne, indeholdt oplysning om, at omsætning og indtjening blev medtaget i regnskabet, ”når ordre er lukket” (ekstrakt 1, side 349).

Om aftalen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A.

Retten finder, at aftalen af 13. juni 2014 med Salmoiraghi & Vigano (ekstrakt 1, side 63) efter sin ordlyd må betegnes som en hensigtserklæring snarere end en retligt bindende kontrakt. Retten har herved navnlig lagt vægt på, at aftalen flere steder er betegnet som en hensigtserklæring, og at der ikke er anført en kontraktsum. Det er endvidere tillagt betydning, at Salmoiraghi & Vigano ved aftalen i første omgang alene forpligtede sig til at aftage produkter til fem prøve-salgssteder. Aftalens angivelse af behovet for underskrifter og påførsel af initialer kan herefter ikke føre til en anden vurdering.

Denne opfattelse understøttes af forklaringen fra vidnet V1, der har forklaret, at han, der var repræsentant for X A/S’ agent i Italien, Swissled, havde hørt om en rammeaftale, men kun var bekendt med, at der skete levering ifølge tre mindre ordrer. Retten lægger efter bevisførelsen til grund, at rammeaftalen er den ”general contract”, som vidnet omtalte i mails af 14. juli 2014 til blandt andre tiltalte og A (ekstrakt 1, side 58 og 67). Vidnet har om dette udtryk forklaret, at han ikke ville benytte det engelske udtryk ”square contract”, når der alene var tale om en ikke-bindende rammeaftale.

Opfattelsen understøttes endvidere af forklaringen fra vidnet V2, der har forklaret, at han ikke mindedes, at der blev indgået en bindende aftale vedrørende det projekt, Salmoiraghi & Vigano havde med at udskifte belysningen i deres butikker, men at man modtog fakturaer fra X A/S, og at det godt kan passe, at Salmoiraghi & Vigano havde et engagement med X A/S (og agenten Swissled) på godt 600.000 euro i perioden 2014-2016.

Tiltalte har forklaret blandt andet, at han troede, at Salmoiraghi & Vigano skulle have skiftet belysningen i samtlige deres butikker, og at ordren blev indregnet i regnskabet med 3,3 mio. euro, fordi de regnede med, at det var en endelig ordre. Selv om tiltalte har medgivet, at der ikke i aftaledokumenterne fremgår en forpligtelse for Salmoiraghi & Vigano til at aftage produkter, mente han, blandt andet efter en drøftelse med revisor E, at aftalen kunne medtages i regnskabet, da X A/S endvidere var begyndt at levere produkter til den italienske virksomhed. Tiltalte har endvidere forklaret, at han vurderede værdien af en ordre for alle butikkerne i Salmoiraghi & Vigano-kæden til 30 mio. euro, men at den som anført alene blev indtægtsført med 3,3 mio. euro, som blev nedskrevet i takt med, at der skete leveringer.

Vidnet V15, som tidligere deltog i revisionen af X A/S, og som senere fungerede som finansdirektør i selskabet, har forklaret blandt andet, at han alene så aftalen på italiensk, som han ikke taler, men at han over for sin chef, E påpegede, at det var et problem, at der ikke var anført et beløb, som kunne kontrolleres. E henviste imidlertid til de internationale regnskabsstandarder, og han var som chefen den, som bestemte.

Retten har ikke haft mulighed for at høre en forklaring fra revisor E, herunder om hvad han over for tiltalte forklarede om baggrunden for, at han sagde god for, at aftalen med

Salmoiraghi & Vigano kunne indtægtsføres med et betydeligt beløb i årsrapporten for 2013/2014. Tiltaltes forklaring om, at E accepterede og deltog i drøftelsen om indtægtsførelsen af aftalen med 3,3 mio. euro støttes af forklaringen fra V15 og af Es blanke revisorpåtegning på årsrapporten. Uanset det anførte om aftalens karakter, tiltaltes gode regnskabsmæssige kundskaber og det forhold, at der ikke efter det oplyste skete specifikke leveringer inden for perioden for årsrapporten for 2013/2014, finder retten herefter, at det er overvejende betænkeligt i en straffesag at lægge til grund, at tiltalte havde forsæt i relation til, at aftalen ikke kunne indregnes, og at indregningen førte til stærkt misvisende regnskabstal.

Om aftalen med Mavi Enerji Gaz Ve Elektrik

Anklagemyndigheden har i første række gjort gældende, at tiltalte har vildledt obligationskøberne, idet aftalen med Mavi Enerji Gaz Ve Elektrik blev indregnet i årsrapporten for 2013/2014, selv om den reelt var en kommissionsaftale, der ikke kunne indregnes.

Aftalen med Mavi blev indgået den 17. december 2013 (ekstrakt 1, side 797-804). Samtidig blev der mellem parterne indgået en såkaldt "Buy-Back Agreement" om X A/S' pligt til under visse betingelser at købe de solgte lysrør tilbage. I denne tilbagekøbsaftale (ekstrakt 1, side 808) hedder det blandt andet:

"In the event that the Seller [X A/S] after the Purchase Date sells Goods identical to the Goods sold to the Buyer [Mavi], to a third party, and under all circumstances assuming that the Buyer has actively done his best selling the Goods, the Seller is obliged to offer to the Buyer by e-mail to buy-back Goods from the Buyer at the same price as the Goods were sold from Seller to Buyer and in the amount corresponding to the amount of items sold to the third party. It is further assumed that until delivery [...], the Goods shall be stored by the Seller, but at the risk of the Buyer."

Tiltalte har forklaret blandt andet, at kontraktsummen var anført under igangværende arbejder, og at aftalen indgik i årsrapporten. Det, mente han, blandt andet efter afstemning med selskabets revisor, var korrekt. Tilbagekøbsaftalen blev lavet for det tilfælde, at Mavi skulle "brænde inde med" nogle af rørene, men X A/S var ikke forpligtet til at købe rørene tilbage. En del af de solgte lysrør ville Mavi ikke have leveret med det samme. De lå derfor på X A/S' lager i Roskilde og blev pakket og leveret, efterhånden som Mavi skulle bruge dem til videresalg inden for deres organisation, men videresalget skete ikke som forudsat. Da X A/S selv kunne bruge lysrørene til salg til kunder på andre markeder, og da X A/S ønskede at undgå besvær for EKF i forbindelse med aktivering af de garantier, der var ydet i forbindelse med aftalen, valgte de at købe rørene tilbage. Det skete til en billigere pris, end X A/S havde solgt dem for. Selv om X A/S ikke var forpligtet til at købe lysrørene tilbage, var hensynet endvidere at hjælpe Mavi og dermed sikre det fremtidige samarbejde, der kunne forventes at blive lukrativt.

V17, der var bestyrelsesformand i X A/S, har forklaret blandt andet, at aftalen med Mavi, som den blev forelagt ham, var en endelig forpligtende aftale, men at X A/S, der gerne ville

hjælpe Mavi, som havde problemer med at videresælge lysrørene, tilbød at købe en større mængde af dem tilbage. Forudsætningen herfor var, at X A/S havde andre kunder, der kunne aftage lysrørene. Han var klar over, at en del af produkterne, som Mavi aftog, skulle indgå i Mavi's egen organisation, mens den anden del skulle videresælges. De drøftede derfor i X A/S, om Mavi skulle anses som en agent eller en distributør.

Efter rettens opfattelse taler en række omstændigheder for, at det samlede aftalegrundlag med Mavi må anses som en kommissionsaftale, mens andre omstændigheder taler imod.

Forud for indgåelsen af aftalen henviste tiltalte i mail af 12. december 2013 (ekstrakt 1, side 769) til, at baggrunden for aftalen blandt andet skulle være af hensyn til senere at kunne få EKF-garantier i et videre omfang end, hvis aftalen ikke ville blive indgået. Det taler for, at der er tale om en kommissionsaftale, at argumentationen for behovet for aftalen ikke i første række er kundens konkrete behov, men sikring af muligheden for hensigtsmæssig fremtidig finansiering i samarbejdsforholdet. På den anden side kan sikring af muligheden for hensigtsmæssige samarbejdsforhold indgå som et incitament til at indgå en forpligtende aftale.

Retten lægger efter bevisførelsen, herunder forklaringen fra vidnet V5, til grund, at en stor del af de oprindeligt solgte lysrør forblev på X A/S' lager i Roskilde, selv om Mavi ved udstedelse af veksler havde betalt for rørene.

Den omstændighed taler for, at der var tale om en kommissionsaftale, idet en kunde, der køber en vare og betaler for den, sædvanligvis gør dette, fordi kunden har behov for varen og derfor ser en fordel i at levere modydelsen. Det forhold, at X A/S senere overtog Mavi's betalingsforpligtelser i henhold til vekslerne, taler yderligere for, at den foreliggende aftale var en aftale om, at Mavi havde X A/S' produkter i kommission.

Det gør endvidere den omstændighed, at C fra Mavi i den foreliggende mailkorrespondance, herunder e-mails af 28. oktober 2014, 12. november 2014, 19. december 2014 og 9. februar 2015 (ekstrakt 1, side 817, 821, 831 og 845), gav udtryk for synspunkter, der indikerede, at Mavi ikke følte sig forpligtet i henhold til aftalen eller til at betale af på de udstedte veksler, uden at tiltalte eller andre fra X A/S imødegik dem. Tværtimod betalte X A/S af på vekslerne.

Tiltalte har forklaret, at C og F, der også var samarbejdspartner for X A/S på det tyrkiske marked, skulle dele en provision på 15 pct. af de engagementer, der blev indgået med afsæt i kontakten til Mavi. En sådan provision fremgår endvidere af den foreliggende dokumentation, herunder faktura af 23. december 2013 fra Fs selskab og e-mail af 15. december 2013 fra F til C med kopi til tiltalte (ekstrakt 1, side 812 og 771). Eksistensen af en sådan provisionsaftale taler imod, at der var tale om et almindeligt og endeligt salg til Mavi, og for, at der snarere forelå en kommissionsaftale.

Der er i den foreliggende korrespondance endelig tegn på, at tiltalte har haft den opfattelse, at X A/S' tilbagekøb af lysrør alene skulle ske, hvis der var andre kunder til produkterne, og at der således var tale om et endeligt salg, selv om man efterfølgende valgte at overtage Mavi's

forpligtelser ifølge de udstedte veksler. Det gælder blandt andet tiltaltes e-mail af 30. september 2014 og 24. oktober 2014 til C (ekstrakt 1, side 813 og 817).

Tiltalte har herudover til støtte for, at der var tale om en juridisk forpligtende aftale for Mavi, henvist til, at han er bekendt med, at C over for EKF stod som kautionist, og at en advokat for EKF har rettet henvendelse til A.

Selv om størstedelen af lysrørene, der var tiltænkt Mavi, ifølge V5s forklaring aldrig forlod X A/S' lager, og selv om der ikke foreligger oplysninger, der endeligt godtgør, at produkterne blev solgt til andre kunder, finder retten efter en samlet vurdering af de foreliggende omstændigheder, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at tiltalte indså, at der forelå en aftale, der efter sin karakter ikke retmæssigt kunne indregnes i årsrapporten. Retten har herved navnlig lagt vægt på, at tiltaltes forklaring om rækkevidden af X A/S' pligt til at købe lysrør tilbage til en vis grad støttes af forklaringen fra V17, af ordlyden af tilbagekøbsaftalen og af tiltaltes egne tilkendegivelser over for A. Det bemærkes endvidere, at retten ikke har haft mulighed for at høre den nærmere baggrund for As ganske klare opfattelse af, at Mavi ikke var endeligt forpligtet af aftalen med X A/S. I fraværet af en forklaring fra revisor E og i lyset af dennes blanke revisionspåtegning på årsrapporten for 2013/2014 finder retten endvidere, at der uanset tiltaltes uddannelsesmæssige og erhvervsmæssige forudsætninger og uanset kontraktens væsentlige indflydelse på årsrapporten, jf. tillægsekstrakt 5, side 1681, ikke er grundlag for at tilsidesætte tiltaltes forklaring om, at indregningen af kontrakten i årsrapporten var afstemt med revisoren, som han lændede sig op ad.

Retten finder herefter, at der ikke er grundlag for at gøre tiltalte strafferetligt ansvarlig for indregningen af kontrakten med Mavi i årsrapporten for 2013/ 2014.

Anklagemyndigheden har i anden række gjort gældende, at tiltalte har vildledt obligationskøberne, idet han undlod at give dem den oplysning, at den indregnede kontrakt ikke blev effektueret.

Tiltalte har forklaret blandt andet, at obligationskøberne ikke blev orienteret om, at X A/S købte en stor del af lysrørene tilbage fra Mavi. Han har i den forbindelse henvist til, at ingen af obligationskøberne gennemgik X A/S' regnskaber eller kontrakter eller udviste interesse herfor, og at han henset til obligationskøbernes manglende interesse og det forhold, at bestyrelsesformand V17 var orienteret om problemstillingerne, finder, at han ikke har gjort noget forkert. Tiltalte har endvidere henvist til, at X A/S' egen risiko var begrænset som følge af EKF's engagement i sagen.

Vidnet V4, der er administrerende direktør i ..., der repræsenterede obligationskøberne over for X A/S, og som fungerede som administrativt og koordinerende bindeled til selskabet, har forklaret blandt andet, at X A/S i overensstemmelse med obligationsaftalen blandt andet havde pligt til at informere ... i tilfælde af væsentligt ændrede forudsætninger for virksomheden ("material adverse effect"), men at det kan være vanskeligt at vurdere, om der foreligger sådanne ændrede forudsætninger. Det vil dog kunne være tilfældet, hvis en virksomhed har én enkelt kunde, og denne kunde falder bort. Han har i retten endvidere

bekræftet sin udtalelse til politiet om blandt andet, at X A/S efter obligationsaftalen ikke havde pligt til at informere om specifikke ordrer (tillægsekstrakt 3, side 1378, sidste afsnit), men har omvendt udtrykt, at han ikke havde grundlag for at sige, at selskabet ikke havde oplysningspligt, hvis der opstod meget store ændringer i virksomhedens kontraktforhold.

V14 har forklaret blandt andet, at han ikke kendte meget til aftalen med Mavi, men at tiltalte besluttede, at et eller to af afdragene på de udstedte veksler skulle betales af X A/S, da Mavi's betalinger udeblev. Han har endvidere forklaret, at der ikke var "covenants" i obligationsaftalen om, at der skulle ske rapportering til obligationskøberne om den manglende betaling.

I forlængelse af det, der er anført ovenfor om tiltaltes indsigt i retmæssigheden af indregningen af Mavi-kontrakten i årsrapporten for 2013/2014 og baggrunden herfor, finder retten endvidere efter en samlet vurdering, at der ikke er grundlag for i en straffesag at lægge til grund, at tiltalte med berigelsesforsæt undlod at oplyse obligationskøberne om, at Mavi havde givet udtryk for, at de ikke var forpligtet af kontrakten, hvilket førte til, at den ikke blev effektueret. Retten finder, at det også i denne sammenhæng må tillægges betydning, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte tiltaltes forklaring om blandt andet revisor Es accept af kontraktens indregning i årsrapporten. Retten har endvidere lagt vægt på, at det efter navnlig V4s og V14s forklaringer kan lægges til grund, at det ikke kunne fastslås entydigt, at obligationsaftalen indeholdt en forpligtelse til at orientere obligationskøberne i anledning af udviklingen i kontraktforholdet med Mavi. Uanset tiltaltes uddannelsesmæssige og erhvervsmæssige forudsætninger og uanset engagementets væsentlige betydning i X A/S' kontraktportefølje, jf. tillægsekstrakt 5, side 1681, kan det heller ikke på andet grundlag lægges til grund, at tiltalte senest forud for den femte og seneste tranche den 17. september 2015 blev klar over, at der var indtruffet omstændigheder, der nødvendiggjorde, at obligationskøberne blev orienteret. Retten har herved navnlig lagt vægt på, at tiltaltes forklaring om, at X A/S havde andre kunder, der kunne overtage lysrørene, til dels støttes af forklaringen fra V17, og at der ikke er holdepunkter for at fastslå, at forhåbningerne om og bestræbelserne på at skaffe andre kunder til rørene var uden realitet. Den omstændighed, at V18 ikke husker at have hørt om, at X A/S købte nogle af rørene tilbage eller betalte af på de udstedte veksler, kan efter rettens opfattelse ikke føre til en anden vurdering.

Retten finder således, at der ikke er grundlag for at gøre tiltalte strafferetligt ansvarlig for at have fortiet væsentlige oplysninger ved at have undladt at oplyse obligationskøberne om, at kontrakten med Mavi ikke blev effektueret.

Om aftalen med Starbucks Europe

Tiltalte har om engagementet med Starbucks forklaret blandt andet, at aftalen af 24. november 2014 vedrørende en levering for i alt 49 mio. euro til 2.000 butikker inden for Starbucks i Tyskland, Spanien, Portugal og Holland blev indgået ca. samtidig med en hensigtserklæring ("Lettera di intendi") mellem parterne om det fremtidige samarbejde. Formålet med hensigtserklæringen var at få Starbucks til at binde sig til aftalen. X A/S havde forinden foretaget visse leverancer til Starbucks i Schweiz og Østrig. Aftalen var upræcis i forhold til blandt andet produkternes art, antal og pris. Kontraktsummen var således baseret

på en gennemsnitspris pr. butik, og der skulle efterfølgende laves mere detaljerede optællinger. Han mente, at beløbet på 49 mio. euro fremkom ved en drøftelse mellem ham selv og X A/S' salgsagent for Italien, C, på baggrund af en konkret vurdering af behovene hos Starbucks.

Tiltalte har endvidere forklaret, at han dengang var af den opfattelse, at G, der underskrev aftalen på vegne af Starbucks, havde bemyndigelse hertil. Først under et møde i januar 2016 blev han fra Starbucks' side gjort opmærksom på, at Starbucks ikke mente at være bundet af aftalen, da G ikke havde haft bemyndigelse til at underskrive en aftale vedrørende butikker i de pågældende lande. Han har tidligere til politiet forklaret, at det var i 2015, at han fik denne besked, men efter at have gennemlæst sine e-mails har han fundet ud af, at det rettelig var i januar 2016.

Det var tiltaltes opfattelse, at G blev afløst i maj-juni 2015. Han vidste ikke, men gik ud fra, at underskriften uden bemyndigelse var årsagen til fratrædelsen.

I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt aftalen af 24. november 2014 med en kontraktsum på 49 mio. euro er falsk, har retten navnlig lagt vægt på den kriminaltekniske erklæring af 20. december 2016 (ekstrakt 1, side 301). Af denne undersøgelse fremgår blandt andet, at der er indbyrdes identitet mellem underskrifterne i forbindelse med Starbucks-stemplerne på hensigtserklæringen og på aftalen af 24. november 2014, hvilket ikke ville kunne forekomme, hvis der var tale om to underskrifter, der var udfærdiget uafhængig af hinanden.

Vidnet kriminaltekniker V6, som har udfærdiget erklæringen, har forklaret, at tiltaltes underskrift på aftalen af 24. november 2014 er original, mens underskrifterne i forbindelse med Starbucks-logoerne på aftalen og hensigtserklæringen er kopier og helt identiske. Hun har endvidere forklaret, at den sorte underskrift på aftalen ikke ved kopiering vil kunne gøres blå som på hensigtserklæringen, mens det omvendte kan lade sig gøre.

V6 har herudover forklaret, at der principielt godt kan være tale om anvendelse af en digital underskrift. Retten finder dog, at det taler imod, at G har anvendt en digital underskrift, at han ved mindre aftaler med X A/S af 17. marts 2014 (ekstrakt 1, side 904) og 5. juni 2014 (ekstrakt 1, side 910 og 913) og på hensigtserklæringen (ekstrakt 1, side 1036) har underskrevet med blå og med indbyrdes forskellige underskrifter.

Ved mail af 20. november 2014 (ekstrakt 1, side 998) skrev G til tiltalte, hvor han takkede for "the business case" og omtalte mulighederne for, at X A/S kunne komme med i det såkaldte "Thor Program", som angiveligt skulle være et udgiftsbesparende program inden for Starbucks EMEA (Europa, Mellemøsten og Afrika). En stor aftale for 49 mio. euro. blev ikke nævnt. Tiltalte har herom forklaret, at "Thor Program" skulle give X A/S mulighed for at komme ind på det amerikanske marked, og at man i perioden op mod aftalen af 24. november 2014 løbende drøftede med G, hvordan X A/S kunne udvide sin position hos Starbucks.

Denne forklaring stemmer efter rettens opfattelse ikke med ordlyden af emailen, der giver indtryk af at vedrøre Starbucks "EMEA", og hvori blandt andet anføres, at "*Currently there*

are about 2'500 Stores in the EMEA Region. In the past few years some of the stores were already relamped, but there is still an interesting number of stores which can be relamped."

Tiltalte har om en mailkorrespondance i marts 2015 (ekstrakt 1, side 10701073) med G og I, der var "... " i Starbucks EMEA i Amsterdam, forklaret, at I havde forbindelser i Mellemøsten og USA, og at han kunne skaffe dem adgang til "Thor Program", som igen ville kunne give adgang til ordrer i andre dele af Starbucks-koncernen, hvorfor korrespondancen skulle ses løst fra den store aftale, der var indgået nogle måneder forinden.

Retten finder, at det, henset til korrespondancens karakter, herunder dens fokus på de aftalte og til dels gennemførte leverancer i Schweiz og Østrig, den manglende henvisning til aftalen af 24. november 2014 og ordlyden af Is noget henholdende svar af 26. marts 2015, har formodningen imod sig, at aftalen af 24. november 2014 var bekendt for alle deltagerne i korrespondancen, og at korrespondancen alene skulle vedrøre et yderligere samarbejde mellem X A/S og Starbucks.

Vidnet V5, der var logistikchef i X A/S, har tilsvarende forklaret, at han stod for leveringerne, og at der i hans ansættelsestid ikke skete levering til andre lande end Schweiz og Østrig.

Vidnet V12 har forklaret, at han i sin ansættelsestid kun så ordrer til Schweiz og Østrig, og at han ikke har nærmere kendskab til en ordre på 49 mio. euro. Det stemmer med den oversigt, "Starbucks Overview" (tillægsekstrakt 4, side 1669), der er fundet på bogholder Ds arbejdsplads, og som ifølge vidnet er udarbejdet af ham. V12 har dog samtidig forklaret, at opsætningen af aftalen af 24. november 2014 godt kunne ligne en kontrakt hos X A/S, da virksomhedens udarbejdelse af kontrakter ikke var særlig professionel og udførlig.

Vidnet V14, der var finansdirektør i X A/S fra februar 2015 til februar 2016, har forklaret, at han kendte til beløbet fra aftalen af 24. november 2014, men at der kun blev leveret for et væsentligt mindre beløb end det, der var anført i kontrakten. Det chokerede ham, idet det kunne blive et problem i forhold til det regnskab for 2015, som skulle aflægges. Drøftelserne herom med tiltalte førte dog ikke til noget, før han blev fyret. Ifølge vidnets erindring blev der leveret til Schweiz og Tyskland, uden at han dog med sikkerhed kan sige, at der blev leveret til Tyskland. Der blev ikke leveret til andre lande.

I mail af 17. september 2015 fra V14 til Gs efterfølger hos Starbucks, J, med kopi til blandt andre tiltalte gav V14 en status over X A/S' forretningssamarbejde med Starbucks og meddelte opsummerende, at Starbucks i alt havde placeret ni ordrer, heraf fire i 2014. Oplysningerne i denne statusmail (tillægs-ekstrakt 7, side 1710) stemte med det "Starbucks Overview", som V12 havde udarbejdet.

Oplysningerne blev formentlig fremsendt efter ønske fra efterfølgeren, jf. mails af 10. og 11. september 2015 (tillægsekstrakt 6, side 1706 og 1705). Retten finder, at det havde været naturligt over for en ny samarbejdspartner for det pågældende område at nævne en indgået aftale for 49 mio. euro, men det skete hverken i de nævnte mails, eller i tiltaltes svar af 16. september 2015 (tillægsekstrakt 6, side 1704). Den omstændighed, at A i forlængelse af

mailkorrespondancen den 2. oktober 2015 sendte en fil, "Ldi.pdf", under henvisning til, at det var en "framework agreement" (tillægsekstrakt 6, side 1703) kan ikke føre til en anden vurdering.

Vidnet V17 har forklaret, at han først i foråret 2018 blev bekendt med, at Starbucks ikke følte sig bundet af aftalen, og således ikke i januar 2016, hvor tiltalte ifølge sin egen forklaring skulle have oppebåret denne viden. Han har endvidere forklaret, at kontrakterne ikke var blevet sendt til Erhvervsstyrelsen i maj/juni 2016 i forbindelse med styrelsens gennemgang af selskabets regnskaber, hvis han havde været klar over det på det tidspunkt.

Vidnet V18, som var medejer, bestyrelsesmedlem og teknisk direktør i X A/S, har forklaret, at han var klar over, at der skulle leveres til Starbucks i Schweiz og Østrig, men at han ikke hørte om en aftale i en størrelsesorden som aftalen af 24. november 2014, hvilket han i givet fald ville have forventet. I 2015 deltog han selv i møder med den ansvarlige for Starbucks' butikker i Tyskland for at drøfte levering til andre lande end Schweiz og Østrig, men han var ikke bekendt med, at der blev indgået aftale herom. Han havde heller ikke hørt om, at tiltalte skulle have været til et møde med Starbucks i begyndelsen af 2016.

K fra Starbucks, som ifølge tiltalte deltog i mødet i januar 2016, hvor Starbucks meddelte, at de ikke følte sig bundet af aftalen af 24. november 2014, skrev ved mail af 28. januar 2016 til tiltalte (ekstrakt 1, side 1067) blandt andet, at hun igen ville fremhæve, at den hensigtserklæring, som G havde underskrevet, ikke var gyldig, da den schweiziske del af Starbucks ikke kunne forpligte Starbucks i hele Europa. Retten bemærker i den forbindelse, at det havde været naturligt for K også at nævne aftalen om lamper for 49 mio. euro, hvis den på et møde kort forinden havde været et væsentligt tema.

Ved mail af 24. maj 2016 henvendte G sig til tiltalte i anledning af, at han havde modtaget en henvendelse fra en journalist fra Børsen om, at X A/S havde bogført en ordre med Starbucks for mere end 20 mio. euro. G spurgte i den forbindelse, om X A/S havde opsat nye lamper i andre butikker i "EMEA". Hertil svarede tiltalte blandt andet *"This was the frame work agreement you signed – where we calculated the value of 20 mill EUR – remember ?[...] So write back yes – we made a big contract – and everything is fine [...]"* G bemærkede hertil, at han ikke kunne huske aftalen, men mente, at det var en hensigtserklæring, der blev lavet (tillægsekstrakt 4, side 1667-1668). Retten finder, at tiltaltes svar til G ikke harmonerer med hans forklaring om, at han i januar samme år var blevet bekendt med, at G havde overskredet sin bemyndigelse ved at underskrive aftalen af 24. november 2014.

Der foreligger ikke, trods ikke ubetydelige bestræbelser på at skaffe dem frem, oplysninger om, at der er leveret andet end mindre leverancer til Schweiz og Østrig og således ikke til de fire lande, der er nævnt i aftalen af 24. november 2014. Retten lægger efter bevisførelsen til grund, at der ikke blev leveret til Starbucks i et videre omfang end dette, og at tiltalte var bekendt hermed uden at reagere herpå.

Retten lægger endvidere til grund, at helt centrale personer ikke var bekendt med aftalen af 24. november 2014, som var en særdeles stor ordre for X A/S, og at andre centrale personer ikke umiddelbart efter mødet i januar 2016 fik den meget relevante besked, at Starbucks ikke

følte sig bundet af aftalen. Selv om tiltalte var bekendt hermed på tidspunktet for X A/S' revisions fremsendelse af kontrakten til Erhvervsstyrelsen i forbindelse med styrelsens gennemgang af selskabets regnskaber, reagerede han ikke, og han informerede ikke eksempelvis bestyrelsesformand V17 om sin viden om Starbucks' opfattelse af aftalen.

Efter en samlet vurdering af navnlig de anførte omstændigheder finder retten, at det er bevist, at aftalen af 24. november 2014 om levering af LEDlamper for 49 mio. euro var falsk, idet G ikke selv havde foranlediget, at hans underskrift og stempel endte på kontrakten, samt at det er bevist, at tiltalte var klar over dette. Retten har herved navnlig lagt vægt, at der er adskillige omstændigheder, der ganske entydigt peger på, at G og Starbucks-koncernen ikke kendte til kontrakten på 49 mio. euro, og at tiltaltes forklaring fremstår som konstrueret til at passe til det forløb og den dokumentation, der efterfølgende har vist sig. Retten har endvidere tillagt det betydning, at tiltalte havde behov for at kunne indregne kontrakten i årsrapporten for at kunne opfylde obligationsaftalens "covenants" og for at gøre sig håb om yderligere opkøb af erhvervsobligationer. Herudover er rettens bevisresultat for så vidt angår engagementet med CPL Concordia tillagt en vis betydning.

Retten er opmærksom på, at visse vidneforklaringer, herunder en væsentlig vidneforklaring fra G, ikke har været hørt, og at det uanset, om årsagen hertil kan bebrejdes anklagemyndigheden, må komme tiltalte til gode, hvis det ikke med rimelig sikkerhed kan udelukkes, at forklaringer fra andre vidner havde ført til, at strafbarhedsbetingelserne ikke var opfyldt. Retten finder imidlertid efter de foreliggende omstændigheder, herunder på den baggrund, der er anført ovenfor, at det med tilstrækkelig sikkerhed kan lægges til grund, at forklaringer fra blandt andre G ikke havde ført til en anden vurdering.

Om aftalen med CPL Concordia

I efteråret 2014 arbejdede X A/S med at indgå en stor aftale med det italienske ESCO ("Energy Saving Company"), Iren, der ligesom andre ESCO'er bistår offentlige institutioner med blandt andet at foretage energiforbedrende tiltag. I udkast af 8. oktober 2014 til aftale med Iren (ekstrakt 1, side 1160) blev der således på baggrund af en oplistning af et bestemt antal specifikke produkter lagt op til en samlet kontraktsum på godt 32 mio. euro.

Kontrakten blev aldrig indgået, og der skete ikke levering i henhold til den. Det samme var tilfældet vedrørende et udkast til en mindre kontrakt af 13. oktober 2014 vedrørende en levering af 4.700 enheder til en kontraktsum af knap 2,5 mio. euro (ekstrakt 1, side 1188).

Tiltalte rykkede flere gange sin agent i Italien, L fra virksomheden FGM, for fremdrift i sagen med Iren, herunder ved e-mails af 22. november 2014 (ekstrakt 1, side 1203), 27. november 2014 (ekstrakt 1, side 1205), 30. november 2014 (ekstrakt 1, side 1206), 3. december 2014 (ekstrakt 1, side 1207), 5. december 2014 (ekstrakt 1, side 1208), 10. december 2014 (ekstrakt 1, side 1210) og 22. december 2014 (ekstrakt 1, side 1224). Ved e-mailen af 10. december 2014 anførte han, at han ville tabe ansigt over for Eksportkreditfonden (EKF), hvis de ikke lykkedes med at få en underskrift på den overordnede aftale og på aftalen vedrørende 4.700 enheder.

Tiltalte har ved flere e-mails givet udtryk for, at der var indgået en aftale med Iren. Blandt andet ved e-mail af 20. november 2014 til V23 fra EKF (ekstrakt 1, side 1202), ved e-mail af 22. november 2014 til medarbejdere i Nykredit (ekstrakt 1, side 1010) og ved e-mail af 26. november 2014 til X A/S' revision ved V15 og E (ekstrakt 1, side 1037).

Tiltalte har forklaret blandt andet, at der var en klar forventning om, at aftalerne med Iren blev lukket, hvorfor han skrev, som han gjorde, og at han muligvis kontaktede revisorerne i forlængelse af mailen af 26. november 2014 for at præcisere, at ordrerne ikke var helt i hus.

Den aftale med CPL Concordia, der blev indregnet med en tredjedel i årsrapporten for andet halvår af 2014, fremstår som underskrevet på vegne af CPL den 15. december 2014 og af tiltalte på vegne af X A/S den 16. december 2014. Datoen øverst på aftalen er i hånden ændret til den 15. december 2014. Bortset fra prisen for installation er de opgjorte priser og det opgjorte antal enheder og enhedernes specifikation identiske med de tilsvarende angivelser i aftaleudkastet til Iren (ekstrakt 1, side 399 og 1050). Bilaget til aftalen angiver, at aftalen skulle vedrøre udskiftning af lyskilder i Torino.

Tiltalte har forklaret, at selv om aftalen med CPL i høj grad ligner aftalen med Iren, foregik der individuelle forhandlinger med CPL blandt andet vedrørende prisen for installationen. Aftalen af 15. december 2014 var hovedaftalen med CPL og en del af en rammeaftale. Det var aftalt med X A/S' revisor, at en del af kontraktsummen skulle medtages i årsrapporten for 2014.

Tiltalte har endvidere forklaret, at "rammeaftalen" fortsat var i udkast den 20. januar 2015, at der den dato ikke forelå en endelig skriftlig aftale, men at mindre ordrer derimod var igangsatte og dermed endelige. Herudover har tiltalte forklaret, at selve kontrakten med CPL blev underskrevet, inden man var helt sikker på, hvilke produkter der skulle leveres.

Ved aftale af 12. februar 2015 indgik CPL og X A/S aftale om levering af i alt 19.000 enheder, heraf 11.000 enheder i 2015 og 8.000 enheder i 2016. Det fremgår blandt andet af aftalen, at leveringen var betinget af blandt andet CPL's godkendelse af X A/S' produkter, og at den første levering forventedes af ske i maj/juni 2015.

Vidnet V19, der var ansat i CPL fra 2003 til september 2015, har forklaret blandt andet, at der i hans ansættelsestid ikke blev afgivet konkrete ordrer til X A/S. Der var dog tale om at indlede et samarbejde, og der blev underskrevet en hensigtserklæring, der gav CPL mulighed for at vælge X A/S som mulig leverandør. Aftalen af 12. februar 2015 skrev han således selv under på. Underskriften blev sat i forbindelse med det stempel, som CPL benyttede ved undertegnelse af kontrakter. Han kendte ikke til aftalen af 15. december 2014 og genkendte ikke de underskrifter, der var sat for CPL. Han var sikker på, at der ikke i hans ansættelsestid blev indgået en sådan aftale. Den ville i givet fald være indgået på CPL's eget brevpapir og med anvendelse af CPL's stempel, jf. tillægsekstrakt 10, side 1779, i stedet for det CPL-logo, der er anført i forbindelse med underskriften. Han har endvidere forklaret, at CPL aldrig har afgivet en enkeltstående ordre på køb for mere end 30 mio. euro, og at den i givet fald ville være fordelt over flere år. Han kendte heller ikke til en mindre ordre på godt 3,8 mio. euro, jf. aftale af 29. januar 2015 (ekstrakt 1, side 517). Han havde en sådan position i

virksomheden, at han ville have deltaget i forhandlinger om sådanne kontrakter og ville have været medunderskriver, men der var ikke forhandlinger af den karakter.

Vidnet V20, der var ansat i CPL fra 2004 til september 2017, har forklaret blandt andet, at der i 2015 blev leveret ca. 1.000 lamper fra X A/S til byen Montoro, og at der senere blev indgået en mindre ordre vedrørende byen Montefalcone, som aldrig blev gennemført på grund af X A/S' økonomiske vanskeligheder. Herudover kendte han ikke til, at der blev indgået aftaler om leveringer fra X A/S. Han havde ikke set aftalen af 15. december 2014 før, og den lignede ikke en kontrakt, som CPL ville indgå. Herudover var de tekniske og administrative forudsætninger for at forpligte sig til at aftage 42.000 lyskilder for over 31 mio. euro ikke til stede. Som teknisk ansvarlig i virksomheden i 2015 ville han have hørt om beregninger vedrørende godt 40.000 lyskilder, men sådanne beregninger kendte han ikke til. CPL har ikke haft noget med gadebelysning i Torino at gøre, da CPL ikke ydede eller yder tjenester for det område.

Vidnet V21, der var agent for X A/S fra april 2014, har forklaret blandt andet, at han fik provision fra X A/S, når en aftale var lukket. Aftalen af 12. februar 2015 var en rammeaftale, som gav CPL mulighed for at benytte X A/S' løsninger til fastlagte priser og på fastlagte vilkår. Aftalen indebar ikke en økonomisk forpligtelse for CPL. Der blev herefter indgået to kontrakter med kommunerne Montoro og Montefalcone. En ordre fra 29. januar 2015 til godt 3,8 mio. euro (ekstrakt 1, side 517) kendte han ikke til, og han var heller ikke bekendt med aftalen af 15. december 2014. Aftalen af 15. december 2014 kunne i lyset af hans position som agent for det italienske marked ikke være indgået uden hans kendskab, og han har heller ikke modtaget den provision, han ville være berettiget til, hvis den var indgået. Han kendte ikke til, at CPL har leveret produkter til Torino.

Tiltalte fik den 2. februar 2015 af A fremsendt CPL's logo (ekstrakt 1, side 1270-1271). Tiltalte har herom forklaret, at han ikke havde bedt A om dette, men at det formentlig var, fordi det skulle bruges i markedsføringssammenhæng. Det havde ikke noget at gøre med, at B fra virksomhedens revisionsfirma havde anmodet om at se visse kontrakter.

V17 har forklaret blandt andet, at han ikke kendte nærmere til aftalen af 15. december 2014, og den har ikke været forelagt bestyrelsen. Han lavede dog måske nogle ændringer i en rammeaftale med CPL, som han sendte til blandt andre tiltalte den 20. januar 2015. Da selve kontrakten (af 15. december 2014) blev sendt til revisor med henblik på fremsendelse til Erhvervsstyrelsen kendte han ikke til, at CPL ikke følte sig bundet af den.

V18 har forklaret, at han ikke kendte til aftalen af 15. december 2014 med CPL. Han ville forvente at have hørt om en aftale om levering af 42.000 enheder, og han ville som teknisk direktør have været en del af planlægningen af en ordre af den størrelse.

V5 har forklaret, at X A/S modtog to mindre ordrer fra CPL på omkring i alt 280.000 euro. Han havde ikke kendskab til en millionordre til CPL, hvilket han ville have haft, hvis den havde eksisteret.

V14 har forklaret, at han var bekendt med, at der var en aftale med CPL, men han havde ikke set den forud for hans forklaring i retten. Han konstaterede, at der ikke blev leveret i overensstemmelse med angivelsen af igangværende arbejder. Det forhold skulle han drøfte med tiltalte frem mod aflæggelsen af regnskabet for 2015, men han nåede ikke at færdiggøre denne drøftelse, før han blev sagt op. Han håbede på, at andre kontraktforhandlinger i Italien kunne råde bod på de udfordringer, den manglende levering til blandt andre CPL ville indebære i forhold til regnskabsaflæggelsen.

Retten finder, at det er bevist, at aftalen af 15. december 2014 med CPL er falsk. Retten har herved navnlig lagt vægt på forklaringerne fra V19, V20 og V21 og på det forhold, at aftalen, der indebærer en juridisk og økonomisk forpligtelse, i givet fald skulle være indgået forud for aftaler, der ikke indebærer en sådan forpligtelse, uden at der er redegjort nærmere for behovet for rammeaftaler mv. under forudsætning af, at der i forvejen forelå en bindende aftale. Retten har endvidere lagt vægt på oplysningerne om, at ønsket om og behovet for at indgå en større aftale med Iren ikke kunne imødekommes, og på den tidsmæssige og indholdsmæssige sammenhæng mellem aftaleudkastet for Iren og aftalen af 15. december 2014 vedrørende CPL.

Efter en samlet vurdering af navnlig de anførte omstændigheder finder retten endvidere, at det er bevist, at tiltalte var klar over, at aftalen af 15. december 2014 var falsk. Retten har herved navnlig lagt vægt på, at tiltaltes forklaring om sammenhængen med Iren-kontrakten, om sammenhængen mellem ikkebindende og bindende aftaler og om baggrunden for hans urigtige angivelser af, at Iren-kontrakten var lukket, forekommer konstrueret til at passe med det forløb og den dokumentation, der efterfølgende har vist sig, og må tilsidesættes som utroværdig. Retten har endvidere lagt vægt på, at det blandt andet efter V14s forklaring, der støttes af V5s forklaring, må lægges til grund, at der blev leveret langt mindre til CPL, end hvad der fremgik af oversigterne over igangværende arbejder, og at tiltalte var bekendt hermed uden at reagere herpå. Hertil kommer, at medarbejdere som V18 og V5, der i givet fald i høj grad ville være involverede i aftalens praktiske gennemførelse, ikke har hørt om en aftale, der i givet fald ville være blandt selskabets største. Herudover har retten lagt vægt på, at tiltalte fra A havde fået adgang til CPL's logo, der blev anvendt i forbindelse med aftalen af 15. december 2014, og at tiltalte i lyset af den kuldsejlede aftale med Iren havde travlt med at skaffe en aftale, der kunne rette op på X A/S' nøgletal frem mod næste regnskab og næste milepæl for obligationsudstedelsen. Tiltalte havde således behov for at kunne indregne kontrakten i årsrapporten for at kunne opfylde obligationsaftalens "covenants" og for at gøre sig håb om yderligere opkøb af erhvervsobligationer. Herudover er rettens bevisresultat for så vidt angår engagementet med Starbucks Europe tillagt en vis betydning.

Retten er opmærksom på, at visse vidneforklaringer, herunder forklaringen fra C, ikke har været hørt, og at det uanset, om årsagen hertil kan bebrejdes anklagemyndigheden, må komme tiltalte til gode, hvis det ikke med rimelig sikkerhed kan udelukkes, at en forklaring fra andre end de hørte vidner havde ført til, at strafbarhedsbetingelserne ikke var opfyldt. Retten finder imidlertid efter en samlet vurdering af de foreliggende omstændigheder, herunder på den baggrund, der er anført ovenfor, at det med tilstrækkelig sikkerhed kan lægges til grund, at forklaringer fra blandt andre A ikke havde ført til en anden vurdering.

Tiltaltes korrespondance med A i marts og april 2015 (blandt andet ekstrakt 1, side 1291 og 1293), kan endvidere efter en samlet vurdering af de foreliggende omstændigheder ikke føre til en anden vurdering.

Om X A/S' anvendelse af Eksportkreditfonden (EKF) til risikoafdækning

På baggrund af e-mail af 16. marts 2017 fra M fra EKF med en opgørelse over X A/S' engagement hos EKF (ekstrakt 1, side 752-754), som tiltalte ikke har bestridt, samt forklaringen fra vidnet V17

Smed Jensen fra EKF lægger retten til grund, at den seneste EKF-garanti for X A/S som eksportør blev udstedt den 13. januar 2015, og at garantierne samlet beløb sig til godt 13 mio. kr.

Der blev ikke i obligationsaftalen indsat krav om, at bestemte andele af virksomhedens salg skulle ske med udstedelse af garantier fra EKF. Garantierne har dog været omtalt en række gange i det materiale, som obligationskøberne blev præsenteret for eller fik adgang til.

Det skete således blandt andet i en udateret virksomhedspræsentation udarbejdet af Dansk OTC på vegne af X A/S (ekstrakt 1, side 99) forud for den første udbetalingstranche, hvor det blandt andet blev anført, at "As

X grows, some customers and projects will not fit within the EKF frame and geographical allocation, requiring complicated syndication or a new fiance model" og "... will have the ability to operate both in syndication with EKF and independently. Finance through EKF can have limits realted to its country origination, political assessment, credit rating assessments, deal size and time constraints."

Samme tilkendegivelser blev anført i den virksomhedspræsentation, der på forsiden fremstår som udstedt i august 2015 (ekstrakt 1, side 567).

I en besvarelse af spørgsmål fra Captar AG, som efter det foreliggende blev udarbejdet i slutningen af november 2014, blev blandt andet anført, at "Salg gennemføres stort set uden undtagelser, i samarbejde med EKF, hvilket indebærer, at der foregår en kontrol af salgsprocessen og af kundens kreditværdighed hos EKF og hos selskabets bankforbindelser, hvilket indebærer en effektiv kontrol og en betydelig risikoafgrænsning." (ekstrakt 1, side 340).

Anvendelsen af garantier fra EKF blev endvidere nævnt i slides fra december 2014 til brug for et møde hos X A/S (ekstrakt 1, side 349).

Den 31. august 2015 videresendte V3 fra Dansk OTC blandt andet til V7 fra Pensam en mail fra tiltalte, hvori tiltalte blandt andet anførte, at det var forudsat, at en væsentlig del af tilgodehavenderne vedrørende omsætningen i 2. halvår af 2015 skulle afkøbes af bankerne med EKF-garanti.

Herudover har en række af de vidner, der repræsenterer obligationskøberne udtalt sig om betydningen af, at X A/S benyttede sig af samarbejdet med EKF.

Herunder har V7 fra Pensam forklaret blandt andet, at det i de skriftlige præsentationer og på møderne med selskabet blev fremhævet, at man havde et samarbejde med EKF, som var i både virksomhedens og obligationskøbernes interesse, ligesom Pensam blandt andet på møderne gav udtryk for, at man lagde vægt på, at der fortsat blev samarbejdet med EKF. Det blev nævnt, at man kunne vælge at undlade at sælge fordringerne, når der kom penge ind fra obligationsudstedelsen, og de var i Pensam klar over, at X A/S ikke i alle tilfælde ville benytte sig af EKF. Risikoafdækning med garantier fra EKF blev dog præsenteret som en helt indgroet del af virksomhedens måde at drive forretning på, og det blev præsenteret sådan, at det kun var i begrænset omfang, at man ikke ville benytte sig af EKF.

V8 fra Pension Danmark har forklaret blandt andet, at samarbejdet med EKF blev tillagt stor betydning, og at han ikke kunne forstille sig, at Pension Danmark havde investeret, hvis der ikke var oplyst om omfanget af dette samarbejde. Han har endvidere forklaret, at det på et møde i august 2015 med blandt andre tiltalte blev gjort klart, at samarbejdet med EKF var en betingelse for Pension Danmarks investering.

V10 fra Danske Capital har forklaret blandt andet, at X A/S' samarbejde med EKF var central ved deres vurdering af investeringen, og at det var deres indtryk, at EKF-garantier blev anvendt ved de fleste kontraktindgåelser. Selv om graden af virksomhedens anvendelse af EKF-garantier overraskede ham, turde han ikke sige, at Danske Capital med fuld viden herom ikke ville have investeret i X A/S. Han har endvidere forklaret, at der på et møde hos X A/S i marts/april 2016 med deltagelse af de største investorer blev spurgt ind til, hvornår man var holdt op med at anvende EKF-garantier, og at der kom en forklaring herpå fra tiltalte eller V17.

V13 fra Captar AG har forklaret blandt andet, at han fik oplyst, at det var meget ofte, at man benyttede sig af EKF-garantier. Det var overraskende viden for ham, da han senere fandt ud af, at man ikke havde anvendt EKF-garantier siden januar 2015, men i og med, at der ikke var anført noget om graden af anvendelse i obligationsaftalens "covenants", kunne de som investor ikke gøre noget ved det.

V3 fra Dansk OTC har forklaret blandt andet, at samarbejdet med EKF var af afgørende betydning for muligheden for at skaffe investorer. Investorerne var klar over, at der i visse tilfælde ville blive valgt løsninger uden inddragelse af EKF, men det blev nævnt på informationsmøderne, at det ikke ofte ville være tilfældet.

Tiltalte har heroverfor overordnet forklaret blandt andet, det var hans opfattelse, at der blev givet fyldestgørende information til obligationskøberne, og at en bestemmelse om anvendelse af EKF-garantier kunne være skrevet ind i obligationsaftalen, hvis der havde været et krav herom fra obligationskøbernes side.

Retten finder efter en samlet vurdering af den foreliggende dokumentation og de foreliggende forklaringer, herunder de ovenfor refererede, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at tiltalte har haft forsæt til at vildlede obligationskøberne om X A/S' anvendelse af EKF-garantier til risikoafdækning og således derved svigagtigt at få dem til at investere i virksomheden.

Retten har herved navnlig lagt vægt på, at et krav om anvendelse af EKF-garantier ikke er indført i obligationsaftalen, at der i passager i væsentlige dele af det øvrige skriftlige materiale åbent er anført muligheden for, at EKF-garantier ikke anvendes, og at der således ikke er afgivet en klar tilkendegivelse om ubetinget anvendelse af garantierne. Mange af obligationskøberne har tilkendegivet, at de oplysninger om samarbejdet med EKF, som de blev bibragt ved det skriftlige materiale og på møder, blev tillagt stor vægt ved investeringen, men der har samtidig været en vis variation i fastheden af disse tilkendegivelser. Hertil kommer, at det ikke kan lægges til grund, at obligationskøberne på skrift har tilkendegivet over for selskabet, at samarbejdet med EKF var en betingelse eller af væsentlig betydning for obligationskøbernes beslutning om af investere i X A/S, og at tiltaltes rolle i forbindelse med informationsmøderne med obligationskøberne ikke er nærmere belyst.

Det er endvidere tillagt betydning, at vidnet V23, som i EKF behandlede X A/S' anmodninger om udstedelse af garantier, har forklaret, at der blev behandlet sager vedrørende selskabet frem til 2016, og at retten ikke finder grundlag for lægge til grund, at tiltalte forud herfor var bekendt med det fuldstændige stop i EKF's garantiydelse.

Herefter, og selv om en række af obligationskøberne har haft en klar opfattelse af, at EKF-garantier anvendtes i meget betydeligt omfang, finder retten således, herunder blandt andet i lyset af forklaringerne fra V10 og V13, at det er betænkeligt at lægge til grund, at tiltalte har haft et sådant kendskab til effekten af hans tilkendegivelser om samarbejdet med EKF og de tilkendegivelser herom, der i øvrigt blev givet, at han derved har haft forsæt til bedrageri som anført i tiltalen.

Samlet om forhold 1

Det bemærkes indledningsvis, at retten har fundet, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at tillægge "prospekter og øvrige virksomhedsbeskrivelser" som anført i anklageskriftet selvstændig betydning ved vurderingen af, i hvilket omfang tiltalte i forhold 1 ifalder strafansvar. Retten har inddraget disse beskrivelser i vurderingen af, hvorvidt tiltalte ifalder strafansvar for de øvrige led i anklageskriftet, herunder ved at have vildledt obligationskøberne om X A/S' risikoafdækning via EKF. I det omfang, det, jf. ovenfor, er lagt til grund, at tiltalte ikke ifalder strafansvar for eksempelvis indregning af en kontrakt i en årsrapport, er det derimod ikke tillagt selvstændig betydning, at (misvisende) oplysninger fra årsrapporten i et vist omfang er refereret i disse beskrivelser. Retten finder heller ikke, at eventuelle urigtige oplysninger i virksomhedsbeskrivelserne om tiltaltes lønforhold mv., jf. endvidere sagens forhold 3, kan anses for omfattet af tiltalen i forhold 1, således som anklageskriftet er formuleret, ligesom sådanne oplysninger, hvis de var omfattet, ikke har haft en sådan fasthed, at det derved har kunnet konstateres, at tiltalte havde forsæt til bedrageri.

Det følger af det, der er anført ovenfor om X A/S' engagementer med Salmoiraghi & Viganò S.p.A. og Mavi Enerji Gaz Ve Elektrik og om X A/S' anvendelse af EKF-garantier til risikoafdækning, at tiltalte ikke ifalder strafansvar for disse elementer af tiltalen.

Det er derimod fundet bevist, at tiltalte var klar over, at kontrakterne med Starbucks Europe og CPL Concordia var falske. Herefter vidste tiltalte i sagens natur, at indtægtsføringen af disse kontrakter i årsrapporten var uretmæssig. På baggrund af størrelsen af ordrene og betydningen af dem for X A/S' årsrapport for andet halvår af 2014 og for X A/S' generelle økonomiske situation, finder retten endvidere, at det er bevist, at tiltalte havde forsæt med hensyn til, at kontrakterne var bestemmende for obligationskøbernes beslutning om at skyde yderligere penge ind i virksomheden, og at obligationskøberne derved blev udsat for en væsentlig risiko for et formuetab.

Da tiltaltes strafansvar i overensstemmelse med det anførte alene vedrører årsrapporten for andet halvår af 2014, har han i strafferetlig sammenhæng alene bestemt obligationskøberne til at foretage de udbetalinger, der skete ved anden til femte tranche.

Tiltalte findes herefter skyldig i bedrageri for 47,5 mio. euro svarende til 351,25 mio. kroner efter det forhold mellem euro og danske kroner, som anklagemyndigheden ubestridt har lagt til grund for forhold 1, mens han frifindes for den øvrige del af tiltalen i forhold 1.

Forhold 2

Som følge af bevisresultatet under forhold 1 lægges det til grund, at tiltalte vidste, at kontrakterne med Starbucks Europe og CPL Concordia var falske.

Den 4. februar 2015 sendte han dem til revisor trainee B med henblik på revisors afslutning af revisionen af årsrapporten for andet halvår af 2014 (ekstrakt 1, side 462 sammenholdt med side 459).

Retten finder derfor, at det er bevist, at tiltalte er skyldig i forhold 2, idet han for at skuffe i retsforhold og med henblik på at få en revisorpåtegning på denne årsrapport fremsendte de falske kontrakter.

Forhold 3

Det er ubestridt, at de 61.476.046,79 kr., der knytter sig til udgifterne i anklageskriftets bilag A, er gået fra X A/S til tiltalte eller dennes ægtefælle eller til de ejendomme på Mallorca, der er anført i anklageskriftet.

Tiltalte har overordnet anført, at han var berettiget til beløbet, idet han havde et tilgodehavende over for X A/S for løn og bonus for kapitalfremskaffelse og registreret omsætning og på grund af hans selskab Y ApS' afholdelse af udgifter, der vedrørte X A/S. Beløbene skulle reguleres på en mellemregningskonto, hvor hans tilgodehavender skulle opgøres i forhold til X A/S' afholdelse af de oplyste udgifter, der knytter sig til hans privatøkonomi, men en endelig opgørelse blev ikke foretaget, før selskabet den 18. november 2016 blev taget under konkursbehandling. Tiltalte har endvidere henvist til et lån fra X A/S, der via hans holdingselskab, T Holding ApS, blandt andet blev anvendt til selskabet Z Property Development Finance ApS' køb af de to ejendomme på ... og ... på Mallorca.

Anklagemyndigheden har omvendt overordnet anført, at tiltalte har misbrugt sit mandat til at handle med virkning for X A/S, at det nævnte beløb er opnået som uberettiget vinding derved, og at X A/S eller selskabets kreditorer derved blev påført et tilsvarende tab eller en væsentlig risiko herfor.

Om tiltaltes lønforhold og ret til bonus

Der foreligger i sagen en direktørkontrakt for tiltalte, der fremstår som underskrevet den 1. december 2012 af tiltalte og for X A/S tillige af tiltalte (ekstrakt 2, side 460). I denne kontrakt er anført en månedsløn på 120.000 kr., en bonus på 2,5 pct. af ”den samlede registrerede omsætning” og en bonus på 2 pct. af ”kapital som fremskaffes til selskabet”.

Det fremgår af de foreliggende lønsedler for tiltalte, at der over en periode på flere år og senest for september 2016 er udbetalt en løn på 50.000 kr. månedligt til tiltalte. Der foreligger ingen lønsedler, der angiver en månedsløn på 120.000 kr., og der foreligger ikke opgørelser, der fastlægger størrelsen af tiltaltes eventuelle krav på bonus.

Det fremgår af de dokumenterede akter, at direktørkontrakten først blev udarbejdet på skrift i september 2016 kort tid før selskabets konkurs, og at den i løbet af kort tid forelå i adskillige udkast. Tiltalte har bekræftet den omstændighed, at kontrakten først blev udarbejdet i 2016 og således flere år efter dateringen. Han har herom forklaret blandt andet, at han ikke fandt det mærkeligt, da obligationskøberne ikke tidligere havde spurgt til en kontrakt. Aftalerne om hans ansættelsesforhold var indgået mundtligt med medejeren V18 i december 2012, og da obligationskøberne senere som led i deres ”due diligence” spurgte ind til kontrakter mv., var de nødt til at få udarbejdet den i overensstemmelse med de gældende aftaler. Det var en fejl, at han i modstrid med den mundtlige aftale eksempelvis kun havde fået udbetalt 50.000 kr. om måneden, men han brugte sin energi på at drive en iværksættervirksomhed snarere end på at have styr på administrative forhold. Der blev i de forskellige udkast, som forelå frem mod den endelige udgave, foretaget ændringer i kontrakternes pkt. 6.3. og 6.4 om retten til bonus. Dem drøftede han ikke med V18 eller med bestyrelsesformand V17. Han er ikke sikker på, at hans bonuskrav for 2012, 2013 eller 2014 blev opgjort, men han gik ud fra, at revisor eller bogholderiet havde styr på det.

Den 18. september 2016 anførte tiltalte i en mail til ”financial controller” V12, at ”Hvis der ligger nogen kontrakt vedr. mig inde i datarummet[...]så skal den slettes asap !!” (ekstrakt 2, side 466). Senere samme dag spurgte han logistikchef V5, om han kunne ændre fildatoen for den nævnte kontrakt af 1. december 2012, så den stemte overens med kontraktdatoen (ekstrakt 2, side 467).

V12 har om ændringerne af kontrakten mv. forklaret blandt andet, at han af tiltalte blev bedt om at lægge flere forskellige kontrakter i datarummet og slette tidligere versioner, hvilket han gjorde dog uden at læse de enkelte affattelser igennem. Tiltalte kontrollerede efterfølgende, at det var sket. Han har ikke set tiltaltes lønsedler, men var bekendt med, at tiltalte havde en løn på 50.000 kr. om måneden. Han kender ikke til og har ikke hørt tale om, at tiltalte skulle være berettiget til bonus for kapitalfremskaffelse eller registreret omsætning.

V12 har endvidere forklaret blandt andet, at han kort før konkursen af bogholder D blev bedt om hjælp til at gennemgå tiltaltes private bilag, så tiltaltes private udgifter kunne føres over på en mellemregningskonto. Han kunne godt fornemme, at "man fik ondt i maven over" denne oprydning, og fandt på en undskyldning for ikke at deltage.

Tiltaltes årsopgørelser for 2015 og 2016 (ekstrakt 2, side 1170 og 1163) viser en skattepligtig indtægt, der harmonerer med en månedlig indtægt på 50.000 kr. Tilsvarende har tiltaltes private revisor, N, i referat af 25. maj 2015 over for tiltalte henvist til dennes løn fra X A/S for 2013 og 2014, og også denne lønindkomst svarer til en månedsløn på ikke over 50.000 kr. om måneden (tillægsekstrakt F, side 1862).

I besvarelse af spørgsmål fra Captar AG, som efter det foreliggende blev udarbejdet i slutningen af november 2014, blev blandt andet anført, at *"Det vurderes, at gageringen af ledelsen er moderat til lav i forhold til omsætning og resultat, og der er ikke etableret yderligere incitamentsordninger for ledelsen af selskabet end ejerskabet, hvilket vurderes at være overflødigt, da ledelsen netop allerede har ejerskab i selskabet"* (ekstrakt 1, side 340).

I virksomhedsbeskrivelsen fra august 2015 blev tiltaltes årsløn anført til 600.000 kr. årligt, og der blev ikke henvist til, at tiltalte havde adgang til bonus (ekstrakt 1, side 576).

Der blev ud over den danske udgave af direktørkontrakten cirkuleret ikke underskrevne engelsksprogede udgaver af en direktørkontrakt for tiltalte, herunder den der blev sendt til tiltalte fra advokat O den 27. maj 2016 (ekstrakt 2, side 640) og den, der cirkuleredes i TVC Advokatfirma den 2. september 2016 (ekstrakt 2, side 659). Denne engelsksprogede kontrakt fremstår dog alene som et udkast, idet der blandt andet ikke er anført et beløb, som udgør tiltaltes månedsløn, og der fremgår ikke en bestemmelse om udbetaling af bonus.

Bestyrelsesformand V17 har om tiltaltes lønforhold forklaret blandt andet, at det var Dansk OTC, der udarbejdede virksomhedsbeskrivelsen. Han huskede ikke, om det var ham, der oplyste Dansk OTC om tiltaltes årsløn, men de 600.000 stemte med hans erindring om tiltaltes årsløn, og han havde i sin tid som bestyrelsesformand ikke hørt om, at tiltalte skulle have en månedsløn på 120.000 kr. Det var ham, der udarbejdede svaret til Captar AG i november 2014. Han kunne ikke forestille sig, at det blev sendt ud uden drøftelse herom med tiltalte. Der blev ikke i hans tid i bestyrelsen fremlagt et ønske fra tiltalte om udbetaling af bonus. Tiltalte udtrykte dog i 2014 eller 2015 ønske om betaling af en bonus på 1 pct. af kapitalfremskaffelsen, men det skulle drøftes med V18, og da der med obligationskøberne blev forhandlet en ordning på plads om udtagelse af udbytte, forestillede han sig, at ønsket om bonusudbetaling ikke længere var relevant, og han eller bestyrelsen hørte ikke yderligere herom. Tiltalte har dog efter X A/S' konkurs anmodet ham om at bekræfte, at han var berettiget til bonus, og bekræfte tiltaltes opfattelse af sine lønforhold, hvilket han har afvist. Der blev heller ikke foretaget hensættelser eller på anden måde i regnskabet gjort opmærksom på adgangen til bonus.

V17 har endvidere forklaret, at han selv havde en aftale med tiltalte om en bonus på 1 pct. af kapitalfremskaffelsen. Den skriftlige aftale herom (tillægsekstrakt F, side 1871) er ikke underskrevet, men han fakturerede månedligt sine bonuskrav over for virksomheden.

V18 har forklaret blandt andet, at han havde den opfattelse, at tiltalte som han selv fik en månedsløn på 120.000 kr. Han mente endvidere, at der var et bonuselement i hans og tiltaltes kontrakter. Han gik dog ud fra, at bonus i tiltaltes kontrakt ligesom i hans egen ikke var kvantificeret. Det er korrekt, at tiltalte skulle have en bonus for salg på omkring 2 pct., men han huskede ikke at have set en opgørelse, der specificerede grundlaget for en sådan bonus. Tiltalte skulle herudover have bonus for kapitalfremskaffelse. Han var ikke sikker på, at denne ret blev skrevet ned, men det ville efter hans opfattelse være rimeligt, hvis denne bonus var på "et par procent", idet han formodede, at han skulle have det samme som V17. Uanset tiltaltes ret til bonus var tiltalte ikke berettiget til at trække penge ud af selskabet uden en drøftelse heraf med ham, og en sådan drøftelse har de ikke haft indbyrdes eller i bestyrelsen.

Af forklaringerne fra de tre finansdirektører, V14, V15 og V16, fremgår blandt andet, at ingen af dem har haft kendskab til en løn til tiltalte på over 50.000 kr. om måneden. V14 og V15 havde ikke noget kendskab til, at tiltalte skulle være berettiget til bonus, mens V16, der blev ansat i X A/S den 1. oktober 2016 kort tid før selskabets konkurs, var bekendt med en bonus i form af en andel af omsætningen og muligvis tillige for kapitalfremskaffelsen. Ifølge V16 havde tiltalte meddelt, at pengene til bonus skulle hensættes på en mellemregningskonto, men at de ikke skulle udbetales indtil videre. Han var ikke klar over, at der i hans tid som finansdirektør blev betalt fakturaer vedrørende private udgifter.

Det er ubestridt, at der ikke er foretaget betaling af skat i anledning af de udbetalinger, der er sket, jf. anklageskriftets bilag A, og at der for visse af udgifterne er afløftet moms i X A/S.

Tiltalte har herom forklaret blandt andet, at han ikke indberettede beløbene hidrørende fra løn, bonus mv., som blev udtaget til private udgifter, til SKAT, og at han ikke har bedt andre om at gøre det. Han gik ud fra, at det skete "automatisk", og at beløbene ville blive bogført og indberettet i overensstemmelse med gældende regler herom, og selskabets revisor har ikke haft bemærkninger til ordningen. Han ved ikke, hvorfor der for visse af udgifterne blev afløftet moms i selskabet. Han har ikke været på sin personlige side på SKAT bortset fra i forbindelse med få indtastninger vedrørende udenlandske ejendomme, og han har ikke kigget på sin skatteindberetning eller selvangivelse.

V14 har heroverfor forklaret blandt andet, at han ikke fik at vide, at der skulle ske indberetning til SKAT af udgifter af privat karakter vedrørende tiltalte, og at han ikke var bekendt med, at der blev afløftet moms af udgifter, der vedrørte tiltaltes privatøkonomi. V15 har forklaret blandt andet, at han ikke talte med tiltalte om, hvorvidt eller hvorledes der skulle betales skat vedrørende de private udgifter, og V16 har forklaret, at han ikke drøftede skattebetaling med tiltalte, men at der på et tidspunkt ville skulle ske indberetning til SKAT.

Tiltalte har i en række sammenhænge henvist til en bonus for kapitalfremskaffelse.

I e-mail af 25. november 2014 til P fra Sydbank anførte han, at

"Jeg modtager som ekstra ordinær "løn" 1% af de bonds som sælges - dog min. 4,5 millioner" (ekstrakt 2, side 729).

Den 25. maj 2015 anførte han over for V17 i forbindelse med en drøftelse med revisionsfirmaet N om ordningen vedrørende en af ejendommene på Mallorca blandt andet, at *"Jeg har brugt en del af de penge jeg fik i bonus ved kapital fremskaffelsen - hvordan kommer de "ind" i huset?"* (tillægsekstrakt F, side 1859).

Den 17. september 2015 drøftede han i en mailkorrespondance med V17 en bonus på 1 pct. af kapitalfremskaffelsen og herunder, om en sådan bonus kunne forsvares (tillægsekstrakt F, side 1848).

Retten finder efter en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger, at det er bevist, at tiltalte havde forsæt med hensyn til, at han ikke havde rettigheder svarende til dem, der fremgik af direktørkontrakten dateret den 1. december 2012. Retten har herved navnlig lagt vægt på forløbet i forbindelse med direktørkontraktens fremkomst, en samlet vurdering af de forklaringer, der er afgivet fra centrale medarbejdere i X A/S, og oplysningerne i blandt andet virksomhedsbeskrivelserne om tiltaltes lønforhold mv., der stemmer overens med tiltaltes lønsedler og indkomstoplysninger hos SKAT og tiltaltes egen revisor. Retten har endvidere lagt vægt på de betydelige beløb, der er udbetalt, uden at der er betalt skat, idet tiltaltes forklaring om hans ageren i forhold til spørgsmålet om betaling af skat og kendskab til indholdet af hans skattemappe blandt andet henset til de foreliggende oplysninger om tiltaltes logins på SKAT's hjemmeside tilsidesættes som utroværdig. Retten har herudover lagt vægt på, at tiltalte, når han omtalte en ret til bonus for kapitalfremskaffelse, i modsætning til direktørkontraktens ordlyd omtalte den som en ret til en bonus på 1 pct., og at tiltaltes manglende tilbagevendende over TVC Advokatfirmas udkast til direktørkontrakt ikke harmonerer med hans forklaring om, at han mente, at alle elementer i direktørkontrakten lå fast på grundlag af den mundtlige aftale med V18. Det oplyste om den lave grad af organisatorisk og administrativ orden i virksomheden og tiltaltes fokus på virksomhedens salg kan efter en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger ikke føre til en anden vurdering. Det kan V18s forklaring efter denne samlede vurdering som udgangspunkt heller ikke, idet det bemærkes, at den bar præg af en lav grad af præcision i forhold til erindringen om tiltaltes og vidnets egne rettigheder, og at en eventuel beslutning om udbetaling af bonus ikke fulgte de principper, der var fastlagt i pkt. 5.3 i ejeraftalen mellem hans og tiltaltes selskaber (ekstrakt 2, side 699).

Retten finder dog, at der på baggrund af V18s forklaring sammenholdt med tiltaltes tilkendegivelse over for Sydbank og drøftelser med V17 i en straffesag er grundlag for at lægge til grund, at tiltalte har ment sig berettiget til at modtage en bonus for kapitalfremskaffelse på 1 pct. Retten har herved endvidere lagt vægt på, at den foreliggende (ikke underskrevne) bonusaftale for V17 (tillægsekstrakt F, side 1871) kan læses på en sådan måde, at den forudsætningsvis indeholder en tilkendegivelse om, at der også for tiltalte kan være tale om en bonus for kapitalfremskaffelse på 1 pct.

Om udgifter afholdt af Y ApS

Tiltalte har forklaret blandt andet, at mellemregningen mellem X A/S og Y ApS, jf. blandt andet rapport af 1. november

2018 (tillægsekstrakt D, side 1), opstod, idet der i Y ApS var og blev afholdt en række udgifter, der rettelig vedrørte driften af X A/S. Det drejede sig blandt andet om rejseudgifter, idet træk fra kreditkort vedrørende rejser for X A/S skete på Y ApS' konto, udgifter vedrørende udvikling knyttet til X A/S siden selskabets stiftelse og udgifter vedrørende bogholderiopgaver for X A/S. Fakturaerne vedrørende disse udgifter blev godkendt af bestyrelsen i X A/S, og hverken denne eller selskabets finansdirektører havde indvendinger herimod. Der havde endvidere været en række fejlposter, der skulle ryddes op i. Hans salgsbonus på 5,6 mio. kr. vedrørende en kontrakt med Q valgte han i overensstemmelse med sin direktørkontrakt at bogføre hos Y ApS.

V14 har forklaret blandt andet, at han var klar over, at der var en stor mellemregning med Y ApS. Han havde en drøftelse heraf med tiltalte forud for den regnskabsaflæggelse, der skulle ske i begyndelsen af 2016, herunder om, hvorledes der skulle ske udligning. Tiltalte svarede ham, at det var uafklaret. Han mente ikke, at det bogføringsarbejde, der var udført i Y ApS kunne give anledning til en udligning, som det var sket, og han kendte ikke til rejseudgifter i en størrelsesorden af 2,5 mio. kr. i 2015, ligesom han ikke kendte til arbejde, der i forhold til karakter og omfang kunne indeholdes under posten "Forskning/ udvikl. tilgang" på 3,75 mio. kr.

V15 har forklaret blandt andet, at en række omkostninger og regninger fra Y ApS blev samlet på enkelte fakturaer. Han huskede ikke, hvad Y ApS havde leveret, men fik blot fra tiltalte at vide, at udgifterne skulle overføres fra dette selskab til X A/S. De overførte udgifter vedrørende bogføring oversteg værdien af det arbejde, som D udførte for X A/S.

V16 har forklaret blandt andet, at der ifølge hans oplysninger ikke var andre i Y ApS end D, der udførte arbejde for X A/S. Han mente, at det månedlige beløb for Ds arbejde lød på 125.000 kr., og at dette beløb rigeligt dækkede dette arbejde. Han fik ikke en nærmere forklaring på rejseomkostningerne eller de yderligere bogholderiudgifter, og der forelå ikke dokumentation herfor. Posten på 3,75 mio. kr. for "Forskning/udvikl. tilgang" spurgte han ind til. Han ville se den kontrakt, der lå til grund herfor, men fik den ikke. Der forelå ikke fakturaer herfor, men et excel-ark.

V17 har forklaret blandt andet, at han ikke drøftede mellemregningskontoen med Y ApS med tiltalte, idet hverken kontoen eller de underliggende fakturaer blev præsenteret for bestyrelsen. Han bad dog på foranledning af obligationskøberne om en redegørelse for en post vedrørende "koncerninterne mellemværender". Den modtog han ikke. Han var ikke bekendt med, at H udførte arbejde for Y ApS, og udgifterne til bogholderi lød umiddelbart af meget for Ds arbejde, men han kunne ikke nærmere vurdere, hvad der lå i udtrykket "regnskabsmæssig assistance". Han havde ikke kendskab til ydelser, som kunne høre under posten "Forskning/udvikl. tilgang", og posten med rejseomkostninger forekom ham høj.

Med hensyn til Hs aflønning i Y ApS bemærkes, at hun i 2015 og 2016 ud over løn for sin ansættelse ... modtog løn fra Y ApS svarende til en månedsløn på ca. 100.000 kr. (ekstrakt 2, side 1190 og 1180). Tiltalte har forklaret, at H navnlig varetog opgaver med salg og marketing. Han vurderede, at hun var en løn på 100.000 kr. månedligt værd.

I sms-korrespondance mellem tiltalte og D den 15. og 31. oktober 2016 drøftede de mellemregninger. Det fremgår blandt andet, at mellemregninger skulle nedbringes, at private udgifter skulle fjernes, og at der skulle ryddes op *"så der intet er at komme efter"* (ekstrakt 2, side 739 ff.).

Af aflytninger af telefonsamtaler mellem de to af 31. oktober 2016, 1. november 2016 og 6. november 2016 (ekstrakt 2, side 754, 758 og 759) fremgår endvidere, at de drøftede oprydning i afholdte udgifter og foreliggende bilag. I samtalerne udtalte tiltalte blandt andet, *"det er meget urgent fordi jeg kan ryge i spjældet for det."*, men forklarede herom, at det blot var en talemåde mellem dem, der var barndomsvenner, og at udtalelsen skulle understrege vigtigheden af, at de fik ryddet op. Tiltalte udtalte endvidere i samtalerne blandt andet, at *"Så det vil sige, at vi bare laver f.eks. nogen nye regninger i Y ApS og lægger ind hvor der f.eks. står.....æhh.... "Økonomiassistance 100.000" – "Rejser tilbageført 50.000"øhhhsådan at man....Nå, men vi har jo bare tilbageført den på en anden konto."*

Retten finder, at det efter en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger er bevist, at de udgifter, som Y ApS angiveligt har afholdt til gavn for X A/S, er gjort betydeligt større, end de reelt var, at formålet hermed var at skabe dækning for de udgifter af privat karakter, som X A/S havde afholdt, og at tiltalte var bekendt hermed.

Retten har herved navnlig lagt vægt på, at udgifterne, som blev afholdt af X A/S, med høj grad af nøjagtighed i 2015 og 2016 udlignedes af store og generelt formulerede posteringer vedrørende Y ApS' udgifter. Der har trods anklagemyndighedens forsøg herpå og V16s og V17s interesse herfor ikke kunnet skaffes fakturaer herpå, men alene regneark mv., jf. eksempelvis vedrørende udviklingsomkostninger for lampen med navnet "... " (forsvarets ekstrakt, side 227), hvor "Y"s andel i udviklingsomkostningerne uden nærmere angivelse af grunden hertil anføres som et beløb, der nærmer sig halvdelen af de samlede afholdte omkostninger til udvikling. Hertil kommer, at tiltaltes forklaring om, at de underliggende fakturaer var blevet godkendt af bestyrelsen, og at denne og selskabets finansdirektører ikke havde indvendinger herimod, i det væsentlige ikke bekræftes af de øvrige afgivne forklaringer.

Retten har endvidere lagt vægt på den dokumenterede telefon- og sms-korrespondance mellem tiltalte og D, der efter rettens opfattelse, uanset at ikke alle udgifter på anklageskriftets bilag A nævnes, taler for, at tiltalte har opereret med en betydelig vilkårlighed i forhold til størrelsen af Y ApS' fordringer, og for, at tiltalte har været opmærksom på, at anvendelsen af X A/S' midler i hvert fald i et vist omfang har været uberettiget.

Det er ved vurderingen endvidere lagt til grund, at det efter de foreliggende oplysninger, herunder forklaringer herom, har formodningen imod sig, at der i Y ApS er udført opgaver af bogholderi- og regnskabsmæssig karakter i overensstemmelse med de skete store udligninger, eller at der udført udviklingsopgaver af tiltalte eller andre i et omfang, der svarer til den skete udligning på 3,75 mio. kr., ud over det arbejde, der er sket honorering for i X A/S. Det har ligeledes på baggrund af de foreliggende oplysninger formodningen imod sig, at

H ved siden af sit arbejde i ... udførte arbejde, der kunne medføre en løn på 100.000 kr. om måneden, eller at dette arbejde i givet fald i væsentlig grad kom X A/S til gavn.

Retten er opmærksom på, at visse vidneforklaringer, herunder fra D og E ikke har været hørt, og at det, uanset om årsagen hertil kan bebrejdes anklagemyndigheden, må komme tiltalte til gode, hvis det ikke med rimelig sikkerhed kan udelukkes, at disse forklaringer havde ført til, at strafbarhedsbetingelserne ikke var opfyldt. Retten finder imidlertid efter de foreliggende omstændigheder, herunder på den baggrund, der er anført ovenfor, at det med tilstrækkelig sikkerhed kan lægges til grund, at disse forklaringer ikke havde ført til en anden vurdering.

Det er derimod ikke fundet bevist, at tiltalte har haft forsæt med hensyn til, at alle de udligninger, der blev foretaget i Y ApS' favør, jf. rapport af 1. november 2018 (tillægsekstrakt D, side 1), var foretaget med urette.

Der er herved blandt andet lagt vægt på, at der ubestridt er udført et stykke arbejde fra Y ApS' side vedrørende X A/S' bogholderi og regnskab. Retten har endvidere lagt vægt på, at der, uanset manglende bilag herfor, ikke er grundlag for at tilsidesætte tiltaltes forklaring om, at visse rejseudgifter hidrørende fra tiltaltes arbejde for X A/S blev trukket på konti tilhørende Y ApS, idet der herved henvises til en række af de posteringer, der fremgår af bilag 1 til rapport af 1. november 2018 (tillægsekstrakt D, side 6). I denne forbindelse har retten lagt betydelig vægt på, at den omstændighed, at D ikke har kunnet afhøres, og den tvivl, der efter rettens opfattelse blandt andet herved er opstået om rækkevidden af tiltaltes forsæt, må komme tiltalte til gavn.

Da det efter rettens opfattelse ikke på det foreliggende grundlag er muligt at foretage en præcis beregning af det beløb, som det kan lægges til grund, at tiltalte har haft forsæt til at skaffe sig uberettiget, vil det skulle fastsættes skønsmæssigt, jf. nedenfor under den samlede bedømmelse af sagens forhold 3.

Om låneaftalerne

Ved låneaftale dateret den 8. december 2015 og underskrevet af tiltalte for begge parter erkendte T Holding ApS at skyldte X A/S 25 mio. kr. (tillægsekstrakt E, side 1668). Lånet var med fastsat rentesats på 6,5 pct. p.a., og det var blandt andet bestemt, at det skulle tilbagebetales senest den 31. december 2020. Det var endvidere anført blandt andet, at lånet blev ydet i forbindelse med T Holding ApS' erhvervelse af domicilejendom med henblik på udlejning til X A/S.

Ved låneaftale dateret den 11. december 2015 og underskrevet af (blandt andre) tiltalte for begge parter erkendte Z Property Development Finance ApS at skyldte T Holding ApS 2,2 mio. euro (tillægsekstrakt E, side 1670). Med hensyn til rentesats og seneste tilbagebetalingsdato gjaldt de samme vilkår som vedrørende lånet af 8. december 2015. Det var blandt andet anført, at lånet blev givet i forbindelse med erhvervelse af investeringsejendomme til udvikling og videresalg.

Tiltalte har forklaret, at lånet af 11. december 2015 gjorde det muligt for T Holding ApS at købe 51 pct. af anparterne i Z Property Development Finance ApS, hvis øvrige anparter blev ejet af Q Holding ApS, som var indehavet af R og S, der var bosiddende på Mallorca. Z Property Development Finance ApS ejede fuldt ud det spanske selskab, Z Investment SL.

Z Investment SL blev adkomsthaver til ejendommene beliggende ..., jf. konfiskationspåstanden, ved skøder af 23. oktober 2015 (tillægsekstrakt E, side 1717).

Lånet af 8. december 2015 fra X A/S blev behandlet på et bestyrelsesmøde i december 2015. Planerne om udvidelse af X A/S' lokaler på ... i Roskilde var således omfattet af materialet til bestyrelsesmødet (tillægsekstrakt E, side 1657), og de blev omtalt under eventuelt i det ikke underskrevne referat af mødet, der fremstår som udarbejdet af advokat O den 7. december 2015 (tillægsekstrakt E, side 1666).

Tiltalte har forklaret blandt andet, at ejendommene på ... kun kostede 12-13 mio. kr., og at han ikke huskede, hvorfor der fra X A/S blev givet et lån på 25 mio. kr. De penge, der blev anvendt til opkøb af de to ejendomme på Mallorca, kom fra X A/S via en mellemregning, og formålet med låneaftalen af 11. december 2015 var at formalisere en mundtlig aftale med Z Property Development Finance ApS om dette selskabs lån af penge hos T Holding ApS.

V17 har forklaret blandt andet, at han huskede overvejelserne om at erhverve yderligere ejendomme på ..., og at emnet, da det blev beskrevet i bestyrelsesmødereferatet, må have været behandlet på bestyrelsesmødet. Han huskede ikke låneaftalerne af 8. eller 11. december 2015, kendte ikke til selskabet Z Property Development Finance ApS og kendte alene til en enkelt ejendom på Mallorca, som tiltalte efter hans oplysninger skulle finansiere ved realkreditbelåning.

V18 har forklaret blandt andet, at heller ikke han kendte til låneaftalerne eller selskabet Z Property Development Finance ApS, men at han løseligt kendte til overvejelserne om at udvide lokaliteterne på

Retten finder efter en samlet vurdering af de foreliggende omstændigheder, at det kan anses for bevist, at lånet til Z Property Development Finance ApS via T Holding ApS ikke berettiget har kunnet anvendes som forklaring på, at der med midler fra X A/S skete opkøb af ejendommene beliggende ... på Mallorca, og at tiltalte var klar over dette. Retten har herved navnlig lagt vægt på, at låneaftalerne først blev udfærdiget betydeligt senere end opkøbet af ejendommene og afholdelsen af udgifterne, jf. anklageskriftets bilag A, pkt. 3, (iii), på den indbyrdes sammenhæng mellem låneaftalerne, og på det oplyste om bestyrelsens manglende kendskab til, at lån fra X A/S skulle anvendes til at købe ejendomme på Mallorca. Retten har endvidere lagt vægt på, at tiltalte ikke har kunnet give en forklaring på, hvorfor der skulle udlånes et beløb på 25 mio. kr., når ejendommene på ... alene kostede omkring 12-13 mio. kr., og på, at det er ubestridt, at pengene, jf. anklageskriftets bilag A, pkt. 3, (iii), aldrig kom forbi T Holding ApS' konti.

Tiltaltes henvisning til, at lånedokumenterne blev udfærdiget ved advokat, kan under disse omstændigheder ikke føre til en anden vurdering.

Samlet om forhold 3

Det følger af det, der er anført ovenfor om tiltaltes lønforhold mv., at tiltalte havde forsæt med hensyn til, at han ikke havde rettigheder svarende til direktørkontrakten dateret den 1. december 2012, men at det kan lægges til grund, at han har ment sig berettiget til at modtage en bonus for kapitalfremskaffelse på 1 pct. Da der ikke er grundlag for ved beregningen af værdien af en sådan bonus at inddrage kapitalfremskaffelse, der er opnået ved bedrageri, skal 47,5 mio. euro holdes ude af beregningen, jf. bevisresultatet i sagens forhold 1. Tiltalte kan således ikke have ment sig berettiget til mere end 1 pct. af 28,5 mio. euro svarende til 2.107.500 kr., jf. kursen, som anklagemyndigheden ubestridt har lagt til grund for forhold 1.

Det følger endvidere af det, der er anført ovenfor om låneaftalerne, at der skal ses bort fra disse som forklaring ved vurderingen af tiltaltes ret til at lade X A/S afholde udgifterne i anklageskriftets bilag A, punkt 3, (iii).

Om forholdet til Y ApS har retten lagt til grund, at tiltalte var bekendt med, at Y ApS' udgifter til gavn for X A/S var gjort større end de reelt var for at skabe dækning for de udgifter af privat karakter, som X A/S havde afholdt, men at det ikke kan anses for bevist, at tiltalte havde forsæt med hensyn til, at alle de udligninger, der blev foretaget i Y ApS' favør, skete med urette.

Retten har herefter lagt til grund, at tiltalte ved misbrug af sin adgang til at handle for X A/S uberettiget og forsætligt har beriget sig selv eller andre med et betydeligt millionbeløb med deraf følgende tab eller væsentlig risiko herfor for X A/S eller selskabets kreditorer.

Retten har skønsmæssigt fastsat dette beløb til 45 mio. kr. svarende til ca. tre fjerdedele af det beløb, der er omfattet af tiltalen i forhold 3, jf. anklageskriftets bilag A. Retten finder således, at det kan lægges til grund, at tiltalte i det mindste for et beløb af denne størrelse i hvert fald har anset det for overvejende sandsynligt, at anvendelsen var uberettiget og tabspåførende mv. som anført.

Ved den skønsmæssige fastsættelse har retten inddraget det anførte om tiltaltes opfattelse af en ret til en bonus på 1 pct. for kapitalfremskaffelse og tiltaltes opfattelse af Y ApS' ydelser til gavn for X A/S. Selv om en beregning af Y ApS' ydelser alene kunne gøres op til et noget mindre beløb, finder retten under de foreliggende omstændigheder, at der ved fastsættelsen af rækkevidden af tiltaltes forsæt bør udvises betydelig forsigtighed og anvendes en betydelig margin til gavn for tiltalte. Der er herved blandt andet lagt vægt på den omstændighed, at blandt andet Ds forklaring ikke har kunnet høres, og på, at det efter bevisførelsen må lægges til grund, at der i X A/S i en række sammenhænge ikke var orden på administrative forhold.

I det anførte omfang findes tiltalte herefter skyldig i forhold 3.

Forhold 4

Den 15. december 2015 blev der indgået en salgsaftale mellem det italienske installationsfirma Q Srl. og X A/S (tillægsekstrakt C, side 1628). Af aftalen fremgik blandt andet, at Q havde kontakt til otte italienske kommuner, herunder Oria og Serino. I aftalen var der endvidere blandt andet indført en bestemmelse om, at X A/S skulle deponere et beløb hos notaren i Napoli, indtil en kreditaftale kunne godkendes af de otte kommuner.

Tiltalte har forklaret blandt andet, Q havde kontakt til de italienske kommuner, der skulle have udskiftet deres lyskilder. Der var et gældsforhold i Q, der gjorde, at kommunerne ikke ville frigive betalinger til selskabet eller til X A/S. Det blev derfor arrangeret, at kommunerne skulle betale til X Holding ApS, som herefter kunne sørge for, at Q var i stand til at betale sin gæld til kommunerne, så betalingerne i henhold til ordren kunne flyde til X A/S.

Den 25. oktober 2016 skrev U fra Q blandt andet følgende til A (ekstrakt 2, side 827):

”Som jeg allerede har fortalt dig, er Q i vanskeligheder på grund af de manglende betalinger fra X.

En midlertidig løsning, indtil X har løst sine problemer, kunne være at lade kommunerne, der er i gang med at frigive betalingerne, betale direkte til Q.

Jeg vedhæfter udkast til 2 breve, hvori Oria og Serino kommune, som er i gang med at frigøre betalingerne, anmodes om midlertidigt at lade betalingerne ske direkte til Q.”

Kort forinden samme dag havde tiltalte og A telefonisk drøftet tiltaltes fremsendelse af et kontonummer til A (ekstrakt 2, side 823), og senere samme dag sendte tiltalte herefter en kontoudskrift til A med kontooplysninger for X Holding ApS (ekstrakt 2, side 832), hvorefter A udarbejdede brev af 25. oktober 2016 til kommunerne om, at betaling med frigørende virkning alene kunne ske til dette kontonummer (ekstrakt 2, side 835 og 837). Brevet, der blev underskrevet af tiltalte, indeholdt ikke informationer om kontoindehaverens navn. Den version, som A den 26. oktober 2016 sendte til Q, og som tillige var underskrevet af tiltalte, indeholdt endvidere den oplysning, at der var tale om X A/S’ nye kontonummer (ekstrakt 2, side 840 og 842). Senere den 26. oktober 2016 sendte A herefter disse breve med kontooplysningerne for X Holding ApS til kommunerne Oria og Serino (ekstrakt 2, side 854 og 856).

Den 28. oktober 2016 skrev U blandt andet følgende til A (ekstrakt 2, side 862):

”Det er nu lykkedes os at frigøre betalingerne fra kommunerne Oria og Serino, som dermed skulle betale inden for de næste 10 dage.

Det beløb I således modtager, skal I ifølge jeres forpligtelser betale videre til Q Srl til dækning af de forfaldne og ikke betalte rater som fastsat i aftale om fordringsoverdragelse.

Ovennævnte beløb skal Q Srl bruge til at gå i gang med at få frigjort alle betalingerne fra de andre kommuner, og til at dække udgifterne til færdiggørelse af alle arbejderne med udskiftning af vejbelysningsapparat.”

X A/S blev taget under rekonstruktionsbehandling den 4. november 2016 (ekstrakt 2, side 776).

Den 10. november 2016 skete der fra kommunen Oria to indbetalinger på henholdsvis 1.557.547,48 kr. og 287.935,10 kr. til X Holding ApS’ konto (ekstrakt 2, side 799 og 865). Der blev ikke modtaget betalinger fra kommunen Serino, og der blev ikke efterfølgende betalt penge fra X Holding ApS til Q.

Retten finder efter en samlet vurdering af de foreliggende omstændigheder, at det er bevist, at tiltalte er skyldig i tiltalen, idet han i forening med C, med kendskab til X A/S’ dårlige økonomi og de iværksatte eller nært forestående eksekutive skridt mod virksomheden, unddrog og forsøgte at unddrage betalinger fra de to italienske kommuner fra at tjene X A/S’ fordringshavere eller nogen af disse til fyldestgørelse, idet kommunerne blev instrueret i at foretage betalinger til X A/S på en konto, der tilhørte X Holding ApS.

C, hvis sag behandles særskilt, har ikke ønsket at afgive forklaring som vidne under denne sag.

Retten er opmærksom på, at det, uanset om det kan bebrejdes anklagemyndigheden, at Cs forklaring ikke har kunnet høres, må komme tiltalte til gode, hvis det ikke med rimelig sikkerhed kan udelukkes, at denne forklaring havde ført til, at strafbarhedsbetingelserne ikke var opfyldt. Retten finder imidlertid efter en samlet vurdering af de foreliggende omstændigheder, herunder på den baggrund, der er anført ovenfor, at det med tilstrækkelig sikkerhed kan lægges til grund, at det ikke ville være tilfældet.

Ved vurdering af beviserne for tiltaltes skyld har retten navnlig lagt vægt på, at tiltalte og A var bekendt med, at det var urigtigt, når de oplyste de to italienske kommuner om X Holding ApS’ kontonummer under foregivende af, at det var X A/S, der havde fået nyt kontonummer. Tiltaltes forklaring om, at ordningen blev iværksat for at sørge for, at X A/S kunne få penge fra de italienske kommuner i overensstemmelse med den indgåede kontrakt, finder retten utroværdig blandt andet i lyset af korrespondancen med Q og den omstændighed, at der ikke gik betalinger videre til Q.

Retten har herudover lagt vægt på indholdet af en række aflyttede telefonsamtaler, herunder samtale den 15. oktober 2016 (ekstrakt 2, side 810), hvor tiltalte og A talte om muligheden for betalingsstandsning og konkurs. Det blev endvidere nævnt blandt andet, at der *”er lange udsigter til der falder noget på plads med noget cash.”* og *”vores situation lige nu, der har vi muligvis ikke andre muligheder end at sige, vi skal have de der penge i kassen for ellers så.”*

I samtale den 26. oktober 2016 mellem tiltalte og A (ekstrakt 2, side 838) drøftedes endvidere blandt andet problemerne ved at betale til andre end X A/S, herunder Q, på grund af de oplysninger, der forelå for notaren, og risikoen for, at pengene ville blive ført *”tilbage*

til udligning af de kreditorer, som der eventuelt er.”. I samtalen foreslog tiltalte blandt andet følgende: *”Kan vi så ikke bare skrive, at X har fået ny konto så indbetal til den her konto i stedet for?”*, hvilket A tilsluttede sig. I samtalen blev endvidere omtalt de beløb, man kunne forvente at modtage fra kommunerne Serino og Oria.

Da der som anført ikke blev ført penge videre til Q i anledning af kommunen Orias indbetalinger, finder retten, at det ikke kan lægges til grund, at formålet med ordningen var at opretholde nødvendige udgifter, således at yderligere tab for X A/S kunne undgås.

Det forhold, at tiltalte i samtale af 26. oktober 2016 med V12 (tillægsekstrakt A, side 1556) blandt andet anførte *”Nej, men det betyder også at i kan flytte Altjanolicio [fonetisk] fra gul eller rød eller hvad i har den nu over på grøn”* kan under de i øvrigt foreliggende omstændigheder ikke føre til en anden vurdering.

Det kan ikke udelukkes, at visse af de betalinger, der fremgår af X Holding ApS’ kontooversigt (tillægsekstrakt C, side 1613), er foretaget til dækning af udgifter i X A/S. Den omstændighed kan imidlertid heller ikke føre til en anden vurdering af skyldsspørgsmålet, da tiltalte i forening med A i hvert fald har haft forsæt til at unddrage aktiver for nogle af X A/S’ kreditorer.

Tiltaltes findes herefter skyldig i forhold 4.

Forhold 5

Retten finder, at tiltaltes forklaring om blandt andet, at han ikke selv var involveret i indberetningen af moms, at D ikke deltog i X A/S’ seneste indberetninger af moms, og at han ikke havde til hensigt at snyde med momsen, kan tilsidesættes som utroværdig.

Det gælder uanset, at det må lægges til grund, at der i X A/S var uhensigtsmæssige bogføringsrutiner, forsinkelse i registreringen af fakturaer mv. og en vis uorden i administrative forhold i øvrigt, og uanset, at det sædvanligvis er mere nærliggende, at finansdirektører eller andre i økonomiafdelingen er involveret i en virksomheds momsindberetning, end at den administrerende direktør er det.

Retten har herved blandt andet lagt vægt på den dokumenterede sms-korrespondance mellem tiltalte og D.

Tiltalte skrev således blandt andet den 1. juni 2016 til D *”Send moms ind i dag.”* og *”4,756 mill”* (ekstrakt 2, side 1339), hvilket beløb stemte overens med den angivelse, der skete for X A/S for maj 2016 (ekstrakt 2, side 913). Den 14. juni 2016 anmodede tiltalte D om at lave en efterangivelse af *”[...]moms på 2,1 mill”* *”Blot til sikkerhed”*, hvortil D svarede blandt andet *”Hmm er den ikke lidt farlig. Ikke have skat efter os lige nu.”* (ekstrakt 2, side 1341). Endelig skrev tiltalte den 2. november 2016 til D, at *”Du må IKKE indberette moms”* (ekstrakt 2, side 1339).

Der er endvidere lagt vægt på de aflyttede telefonsamtaler, der er dokumenteret. Det bemærkes herved blandt andet, at retten ikke har fundet anledning til at lægge til grund som

anført af tiltalte, at omtalen i samtalerne af moms i det væsentlige vedrørte andre selskaber end X A/S.

Den 30. september 2016 drøftede tiltalte og D således blandt andet, hvorledes de kunne lave en fejl vedrørende udenlandske varekøb, som de kunne undskylde sig med, og at de skulle "lave moms" i fællesskab, ligesom D tilbød at være "syndebuk". Tiltalte anførte endvidere under henvisning til V16, at "Du skal bare lige huske på, at næste uge har du en, der kigger dig over skulderen, ikke?" (ekstrakt 2, side 1313), hvilket stemte med V16s forklaring om tidspunktet for dennes tiltræden som finansdirektør i X A/S.

I samtale den 5. oktober 2016 med blandt andre V16 gjorde tiltalte brug af Ds tilbud om at benytte ham som syndebuk, idet han på V16s spørgsmål om, hvorvidt der var så store udgifter, at det kunne give 4 mio. kr. i indgående moms, anførte "Det ved jeg ikke, det er D, der har lavet det, så det går jeg ud fra, jeg sidder ikke og tjekker det igennem" (ekstrakt 2, side 1315).

Den 1. november 2016 drøftede tiltalte og D, hvorledes D skulle "spille dum" i anledning af, at "[...]V16 [...]er opmærksom på, at der måske er taget lidt rigeligt de andre gange [...]" (tillægsekstrakt C, side 1616).

Herudover drøftede tiltalte og D den 3. november 2016 blandt andet, hvorvidt de kunne forklare sig med, at de ved en fejl var kommet til at lægge en stor regning fra "Luciano" med moms på 2-2,5 mio. kr. til grund hver måned i en periode (ekstrakt 2, side 1317).

Efter en samlet vurdering af bevisførelsen, herunder de anførte omstændigheder, finder retten, at det er bevist, at tiltalte i forening med D, med forsæt til momsunddragelse i gerningsperioden og for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding angav et for højt negativt momstilsvær, hvorved statskassen blev unddraget et tilsvarende beløb, jf. om beløbets størrelse nedenfor.

Retten finder, at den omstændighed, at der generelt for 2015 og for januar og februar 2016 blev angivet for lidt købsmoms til skade for X A/S (ekstrakt 2, side 911 og 913), ikke kan føre til en anden vurdering.

D, hvis sag behandles særskilt, har ikke ønsket at afgive forklaring som vidne under denne sag.

Retten er opmærksom på, at det uanset, om det kan bebrejdes anklagemyndigheden, at Ds forklaring ikke har kunnet høres, må komme tiltalte til gode, hvis det ikke med rimelig sikkerhed kan udelukkes, at denne forklaring havde ført til, at strafbarhedsbetingelserne ikke var opfyldt. Retten finder imidlertid efter en samlet vurdering af de foreliggende omstændigheder, herunder på den baggrund, der er anført ovenfor, at det med tilstrækkelig sikkerhed kan lægges til grund, at det ikke ville være tilfældet.

Om størrelsen af det for højt angivne negative momstilsvær bemærkes følgende:

SKAT har i tiltalebegæring af 2. november 2017 (ekstrakt 2, side 872) med bilag opgjort det for højt angivne negative momstilsvær for perioden fra den 1. januar 2015 til den 30. september 2016 til 17.152.970 kr.

Vidnet V22 fra Skattestyrelsen har forklaret om grundlaget for og fremgangsmåden i forbindelse med denne beregning. Forevist gældbogsliste af 2. november 2018 (forsvarets ekstrakt, side 36) har vidnet forklaret blandt andet, at SKAT's beregninger ikke var afstemt over for gældbogslisten, men at han ikke i sin gennemgang af bogføringen og foreliggende fakturaer mv. var stødt på fakturaer, der ikke var betalt.

Skattestyrelsen har herefter i notat af 12. december 2018 (tillægsekstrakt G, side 1943) redegjort for deres efterfølgende undersøgelser af de momsbelagte fordringer, der er anmeldt i konkursboet efter X A/S.

Skattestyrelsen har oplyst blandt andet, at en faktura af 30. september 2016 fra Grosso A/S med et indgående momsbeløb på 1.633.828,16 kr. ikke var bogført i X A/S, men at den heller ikke blev fundet hos X A/S eller i selskabets korrespondance, ligesom den ikke senere blev udleveret til Skattestyrelsen.

Skattestyrelsen har endvidere fundet mindre fakturaer med et indgående momsbeløb på i alt 223.712,50 kr., hvor det ikke umiddelbart med sikkerhed har kunnet fastslås, om fakturaerne er bogført. Endelig har Skattestyrelsen identificeret krav uden dokumentation fra tre kreditorer, hvor det ikke har kunnet fastslås, om de underliggende fakturaer indebærer en ret til momsfradrag, om de ligger inden for gerningsperioden, eller om de er bogført. De tre udokumenterede krav har højst et indgående momsbeløb på 16.772,74 kr.

Retten finder, at der ved fastlæggelsen af det unddragne beløb skal ske fradrag af disse tre beløb eller i alt 1.874.313,40 kr. Retten har herved lagt vægt på, at der efter Skattestyrelsens notat er rimelig tvivl om, hvorvidt den opgørelse, der har ført til tiltalen, er korrekt. Omvendt er der med notatet efter rettens opfattelse et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at lægge til grund, at det beløb, der udgør den undtagne moms, ikke skal reduceres yderligere.

Med hensyn til fakturaen fra Grosso A/S (tillægsekstrakt G, side 1923) bemærkes, at den er dateret inden for gerningsperioden, og at der, selv om den ikke blev fundet i X A/S' bogføring eller i materialet fra ransagningen af 18. november 2016, ikke er tilstrækkeligt grundlag for at udelukke, at den var modtaget af medarbejdere i X A/S inden udløbet af september 2016. Retten har herved lagt vægt på, at retten ikke har haft mulighed for at høre forklaringer fra A eller D om deres kendskab til fakturaen og i givet fald tidspunktet for modtagelsen af den hos X A/S, og på, at det efter den aflyttede samtale af 30. september 2016 mellem tiltalte og D (ekstrakt 2, side 1313) ikke kan udelukkes, at den var modtaget på dette tidspunkt.

Den omstændighed, at der er fremsat krav om betaling af rente af fakturabeløbet fra den 30. oktober 2016 (tillægsekstrakt G, side 1920), kan ikke som anført af anklagemyndigheden føre til en anden vurdering, jf. herved rentelovens § 3, stk. 2.

Tiltalte findes herefter skyldig i forhold 5 dog således, at det lægges til grund, at det unddragne beløb udgør 15.278.656,60 kr.

Straffastsættelsen

Straffen fastsættes til fængsel i 7 år og en tillægsbøde på 15.275.000 kr., jf. straffelovens § 172, stk. 2, jf. § 171, § 286, stk. 2, jf. § 279, § 280, nr. 1, og § 283, stk. 1, nr. 3, jf. til dels § 21, og § 289, jf. momslovens § 81, stk. 3, jf. § 1, nr. 1, samt straffelovens § 50, stk. 2.

Forvandlingsstraffen for tillægsbøden fastsættes som nedenfor bestemt.

Retten har ved straffastsættelsen navnlig lagt vægt på, at der er tale om dokument- og formueforbrydelser af særlig grov beskaffenhed. Kriminaliteten har været planlagt og systematisk. Den har endvidere været præget af en betydelig ligegyldighed over for andres aktiver og er til dels foretaget i forening med andre. De involverede beløb har været af en særdeles betydelig størrelse, og det samme er det forventede tab eller risikoen for tab hos de forurettede parter. Bedrageriet over for obligationskøberne er egnet til at svække tilliden til erhvervsvirksomheder, der søger finansiering, og til at hæmme investeringslysten hos institutioner og virksomheder, der foretager investeringer til gavn for samfundet. Endvidere er de midler, der er rejst i virksomheden, i vidt omfang anvendt til uberettiget berigelse af tiltalte og dennes nærmeste. Henset hertil og til, at det må lægges til grund, at tiltalte har spillet en central rolle i den begåede kriminalitet, finder retten, at forholdene er begået under særdeles skærpende omstændigheder, hvorfor de henføres under straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt.

I formildende retning har retten lagt vægt på, at tiltalte ikke er tidligere straffet, og at tiltalte ved denne dom, jf. nedenfor, efter straffelovens § 79 frakendes retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, jf. straffelovens § 82, nr. 12.

Efter karakteren og omfanget af den begåede kriminalitet er der ikke grundlag for at gøre straffen helt eller delvis betinget.

Rettighedsfrakendelse

De strafbare forhold er begået af tiltalte i dennes egenskab af administrerende direktør for et aktieselskab, som han havde væsentlig indflydelse på. Herefter, og efter omfanget og karakteren af de begåede forhold, jf. det anførte om straffens fastsættelse, findes betingelserne efter straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., jf. stk. 1, for at frakende tiltalte retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser at være opfyldt. Uanset, at tiltalte ikke er tidligere straffet, finder retten, at der er grundlag for at følge anklagemyndighedens påstand om, at denne frakendelse skal gælde indtil videre.

Konfiskation

Om konfiskation af beløb hos tiltalte hidrørende fra sagens forhold 4

Anklagemyndigheden har anmodet om, at der hos tiltalte vedrørende sagens forhold 4 konfiskeres et beløb på 1.845.482,58 kr.

Efter tiltalen, som retten i sin vurdering af beviserne ovenfor finder godtgjort, er beløbet indgået på et kontonummer, som tilhørte X Holding ApS. Selv om tiltalte gennem sin forbindelse til L Holding ApS spillede en væsentlig rolle i X Holding ApS, der den 15. marts 2017 blev taget under konkursbehandling, er udbyttet ikke tilfaldet tiltalte umiddelbart ved den strafbare handling, jf. de påberåbte bestemmelser i straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1.

Der er heller ikke grundlag for at foretage konfiskation hos andre, herunder juridiske personer, efter andre af de bestemmelser, der er anført i anklageskriftet. Det bemærkes herved, at påstanden alene er rettet imod tiltalte, og at X Holding ApS under konkurs ikke i anledning af konfiskationsspørgsmålet er inddraget under sagen.

Tiltalte frifindes derfor for den del af konfiskationspåstanden, der vedrører forhold 4.

Om rækkefølgen for konfiskationskrav, der knytter sig til udbytte fra sagens forhold 3

Anklagemyndigheden har anmodet om, at eventuelle nedslag i det beløb, det kan lægges til grund, at der er begået mandatsvig for i sagens forhold 3, i første række skal fratrækkes de poster i konfiskationspåstanden, der ikke vedrører de fire ejendomme på Mallorca.

Anmodningen er ikke nærmere begrundet, og der er ikke fra anden side fremført bemærkninger hertil.

Da det er tiltalte, der fundet skyldig i økonomisk kriminalitet, finder retten, at et udbyttekonfiskationskrav i første række skal rettes mod aktiver, som er tilfaldet tiltalte. Det er ubestridt, at den del af første led af konfiskationspåstanden, der knytter sig til forhold 3, og tiltaltes ideelle andel af værdierne knyttet til de to ejendomme og det bankindestående, der er anført i konfiskationspåstandens tredje led, er tilfaldet tiltalte. Der skal herefter – under forudsætning af, at konfiskationsbetingelserne er opfyldt – i første række ske konfiskation af disse aktiver.

Konfiskation af et udbytte, der overstiger værdien af de nævnte aktiver tilhørende tiltalte eller dennes konkursbo, vil i anden række – tillige under forudsætning af, at konfiskationsbetingelserne er opfyldt – skulle ske i tiltaltes ægtefælle, Hs, ideelle andel af værdierne knyttet til de to ejendomme og det bankindestående, der er anført i konfiskationspåstandens tredje led. Retten har herved navnlig lagt vægt på Hs nære forbindelse til tiltalte.

Herefter vil konfiskation af et udbytte, der overstiger værdien af de aktiver, som er anført i konfiskationspåstandens første og tredje led, i tredje række – fortsat under forudsætning af, at

konfiskationsbetingelserne er opfyldt – skulle ske hos Z Investment SL, jf. konfiskationspåstandens andet led. Retten har herved lagt vægt på, at det – uanset den forbindelse til sagen og tiltalte, ejerne af selskabet måtte have – vil være mindre nærliggende at lade et konfiskationskrav ramme selskabet end at lade det ramme tiltalte og dennes ægtefælle.

Konfiskation hos tiltalte

Efter straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, kan der ske konfiskation af udbytte fra en strafbar handling hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved den strafbare handling.

Der er under første led af konfiskationspåstanden blandt andet nedlagt påstand om konfiskation hos tiltalte af 10.525.484,87 kr. vedrørende pkt. 1, 2 og 3 (i) i bilag A til anklageskriftet.

Det lægges til grund, at en række af de aktiver, der er nævnt i de anførte punkter, er indgået i tiltaltes husstand, herunder i familiens ejendom på ..., jf. bilag A, pkt. 2.

Der er ikke under sagen forelagt retten nærmere oplysninger om formueforholdet i ægteskabet mellem tiltalte og H, og tiltalte er ikke fremkommet med nærmere bemærkninger til konfiskationspåstanden, herunder hvem dette led i konfiskationspåstanden retter sig mod.

Retten tager derfor påstanden om konfiskation hos tiltalte af 10.525.484,87 kr. vedrørende pkt. 1, 2 og 3 (i) i bilag A til anklageskriftet, til følge, jf. straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1.

Der er under tredje led af konfiskationspåstanden nedlagt påstand om konfiskation hos tiltalte og H af 36.627.361,92 kr. vedrørende pkt. 3 (ii) og 4 i bilag A til anklageskriftet, herunder ejendommene beliggende ... Mallorca, Spanien.

Bilag A, pkt. 3 (ii), vedrører en række udgifter for i alt 33.201.967,54 kr., der er afholdt i forbindelse med erhvervelsen og driften af de to ejendomme. Afholdelsen af disse udgifter er værdier, der er tilfaldet tiltalte og H. Der foreligger ikke for retten nærmere aktuelle oplysninger om værdien af de to ejendomme. Som konfiskationspåstanden er nedlagt, finder retten derfor, at konfiskation for så vidt angår ejendommene skal ske i tiltaltes ideelle andel af den værdi, afholdelsen af udgifterne udgør, jf. tilsvarende nedenfor om Hs ideelle andel af de tilførte værdier.

Henset til de foreliggende beslaglæggelseskendelser lægger retten til grund, at værdierne knyttet til ejendommene fortsat er i behold.

Efter de foreliggende adkomstoplysninger for ejendommene (herunder tillægsekstrakt E, side 1724, 1726 og 1747), og da der ikke er fremkommet indvendinger herimod fra tiltalte eller H, lægger retten til grund, at ægtefællerne ejer ejendommene i lige sameje. Tiltaltes ideelle andel af den værdi, der er tilfaldet tiltalte og H, er derfor 16.600.983,77 kr.

Efter oplysninger om, at indbetalingerne under bilag A, pkt. 4, skete på ægtefællernes fælles konto, og da tiltalte eller H ikke har imødegået disse oplysninger, lægger retten til grund, at tiltaltes ideelle andel af indbetalingerne på den pågældende "Private Banking konto" udgør halvdelen af beløbet anført under pkt. 4 svarende til 1.712.697,19 kr.

Hos tiltalte konfiskeres derfor i alt 28.839.165,83 kr., jf. straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1.

Konfiskation hos H

Det lægges i overensstemmelse med det, der er anført ovenfor om konfiskation hos tiltalte, til grund, at Hs ideelle andel af den værdi, der er tilfaldet tiltalte og H vedrørende de to ejendomme beliggende ..., Mallorca, Spanien, udgør 16.600.983,77 kr. Det lægges endvidere til grund, at Hs ideelle andel af de indbetalinger, jf. bilag A, pkt. 4, der er sket på ægtefællernes "Private Banking konto", udgør 1.712.697,19 kr.

Da der i forhold 3 er sket domfældelse for mandatsvig for 45 mio. kr., da der hos tiltalte sker konfiskation af 28.839.165,83 kr., og da der over for H ikke er nedlagt påstand om konfiskation efter andre bestemmelser end straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, konfiskeres der hos H efter disse bestemmelser 16.160.834,17 kr.

Konfiskation hos Z Investment SL

Da der i forhold 3 er sket domfældelse for mandatsvig for 45 mio. kr., og da der hos tiltalte og H sker konfiskation for dette beløb, er der efter det anførte om rækkefølgen for konfiskationskravene, der knytter sig til sagens forhold 3, ikke anledning til at tage stilling til påstanden om konfiskation af udbytte ved en strafbar handling, jf. straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, eller dets værdi, jf. straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, jf. stk. 4, hos Z Investment SL.

Om konfiskation efter anklagemyndighedens mere subsidiære påstand, jf. straffelovens § 76 a, stk. 3, jf. stk. 1, bemærkes følgende:

Efter bestemmelsen i straffelovens § 76 a, stk. 1, kan formuegoder, som tilhører en person, der findes skyldig i en strafbar handling, konfiskeres helt eller delvis, når handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og den efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover eller er en overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer. Under samme betingelser kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder overdraget til en juridisk person, som den pågældende alene eller sammen med sine nærmeste har bestemmende indflydelse på, jf. stk. 3. Konfiskation kan ikke ske, hvis den pågældende sandsynliggør, at formuegodet er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler, jf. stk. 4.

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 411 af 10. juni 1997, og af forarbejderne til bestemmelsen, jf. folketingsåret 1996-97, lovforslag nr. L 98, pkt. 6.4, fremgår blandt andet, at den har til formål i højere grad at sikre, at dømte kan fratages den vinding, de har haft ved

kriminelle aktiviteter. Hensigten er således at ramme personer, der lever af eller har betydelige indtægter ved kriminalitet, og hvor der er en velbegrundet mistanke om, at den opklarede kriminalitet kun er en del af den kriminalitet, som den dømte har begået. Tilsvarende gælder formuegoder, som juridiske personer, som den pågældende mv. har bestemmende indflydelse på, råder over. I sådanne tilfælde er det ifølge forarbejderne rimeligt at kræve, at den tiltalte redegør for, at formuen er lovligt erhvervet. Der bør dog ikke stilles alt for strenge krav for at undtage formuegoder fra konfiskation, idet det må bero på en konkret vurdering, om tiltalte eller den juridiske person kan sandsynliggøre, at formuegodet er lovligt erhvervet.

Uanset, at det må lægges til grund, at der i X A/S har været lovlige aktiviteter, der har kunnet give tiltalte en indtjening af en vis betydning, finder retten, at der foreligger en situation, hvor bestemmelsen som udgangspunkt kan finde anvendelse. Retten har herved lagt vægt på, at tiltalte er fundet skyldig i omfattende berigelseskriminalitet, der kan give og har givet et betydeligt udbytte. Selv om udbyttet i forhold 3 som følge af forsætsvurderingen skønsmæssigt er begrænset til 45 mio. kr., er der fortsat en velbegrundet mistanke om, at der er begået yderligere kriminalitet.

Retten lægger til grund, at på tidspunktet for overdragelsen af aktiver, jf. anklageskriftets bilag A, pkt. 3 (iii), fra X A/S til Z Property Development Finance ApS i sommeren og efteråret 2015 havde tiltalte via T Holding ApS med 51 pct. af anparterne bestemmende indflydelse på selskabet. Da Z Property Development Finance ApS ejede Z Investment SL, der ejer ejendommene beliggende ..., Mallorca, Spanien, havde tiltalte også bestemmende indflydelse over dette selskab. Retten bemærker herved, at det efter en fortolkning af ordlyden af straffelovens § 76 a, stk. 3, sammenholdt med stk. 1, og formålet med bestemmelsen må være afgørende, om tiltalte på tidspunktet, hvor overdragelsen af aktiver skete, har denne bestemmende indflydelse.

Der er herefter ikke anledning til at tage stilling til, om et vilkår i ejeraftalen vedrørende Z Property Development Finance ApS mellem T Holding ApS og Q Holding ApS om overdragelse af kapitalandele til selskabet til kurs nul i tilfælde af et af ejerselskabernes konkurs mv. (tillægsekstrakt E, side 1789), skal tilsidesættes.

Konfiskationsbetingelserne i straffelovens § 76 a, stk. 3, jf. stk. 1, er herefter opfyldt. Idet der henvises til bevisvurderingen ovenfor vedrørende forhold 3, kan indholdet af låneaftalerne af 8. og 11. december 2015 (tillægsekstrakt E, side 1668 og 1670) ikke føre til en anden vurdering.

Retten finder, at Z Investment SL ikke efter straffelovens § 76 a, stk. 4, har sandsynliggjort, at aktiverne, jf. bilag A, pkt. 3 (iii), er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler.

Det bemærkes herved, at retten ikke har tillagt købsaftalen, dateret den 1. februar 2016, om det tyrkiske selskab BV in saak Emlak Danismanlik Tur lth.lhr. San ve Tic Ltd.'s køb af alle ejerandele i Z Investment SL (tillægsekstrakt G, side 1912) betydning. Retten har herved navnlig lagt vægt på det oplyste om forløbet vedrørende fremkomsten af denne aftale og

forsøgene på at fremskaffe denne og oplysninger om overdragelsen på et tidligere tidspunkt og på, at det væsentligste betalingsmiddel (X A/S-obligationer for nominelt 2 mio. euro) først den 13. februar 2017 og således væsentligt efter X A/S' konkurs blev overført fra H.C. Holding Investeringsaktieselskabs depot (tillægs E, side 1751). Herudover har retten lagt vægt på, at Z Property Development Finance ApS fortsat er anført som ejer af Z Investment SL (tillægs-ekstrakt E, side 1803, og tillægsekstrakt G, side 1963). Retten har endvidere lagt vægt på, at mailkorrespondancen mellem blandt andre tiltalte og S den 3. oktober 2016 (tillægsekstrakt G, side 1927 f.) ikke ville give mening, hvis ejerandelene i Z Investment SL allerede var afhændet i februar 2016. Hertil kommer, at V9, hvis ægtefælle efter det oplyste skrev under på købsaftalen af 1. februar 2016, har forklaret, at det var nogle måneder forud for konkursen i november 2016, at han overtog Z Investment SL og de ejendomme, der fulgte med. Endelig har retten tillagt det en vis betydning, at det efter rettens opfattelse er mest nærliggende at forstå de aflyttede samtaler mellem tiltalte og en ... den 27. november 2016 og mellem tiltalte og en ... den 28. november 2016 (tillægsekstrakt E, side 1841 og 1843) blandt andet således, at V9 skulle kompenseres for sit tab i X A/S, og at det "spanske selskab" indgik i den forbindelse.

Anklageskriftets bilag A, pkt. 3 (iii), vedrører en række udgifter for i alt 14.323.200 kr., der er afholdt i forbindelse med erhvervelsen af ejendommene beliggende ..., Mallorca, Spanien. Udgifterne udgør værdier, der er knyttet til ejendommene, og henset til de foreliggende beslaglæggelseskendelser lægger retten til grund, at værdierne fortsat er i behold.

Der foreligger imidlertid ikke for retten nærmere aktuelle oplysninger om værdien af de to ejendomme. Som konfiskationspåstanden er nedlagt, finder retten derfor, at der skal ske konfiskation af det anførte beløb vedrørende ejendommene, hvorfor der hos Z Investment SL konfiskeres 14.323.200 kr., jf. straffelovens § 76 a, stk. 3, jf. stk. 1.

Thi kendes for ret:

Tiltalte T skal straffes med fængsel i 7 år.

Tiltalte skal betale en tillægsbøde på 15.275.000 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 60 dage.

Tiltalte frakendes indtil videre retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser.

Hos tiltalte konfiskeres 28.839.165,83 kr.

Hos H konfiskeres 16.160.834,17 kr.

Hos Z Investment SL konfiskeres 14.323.200 kr.

Tiltalte skal betale de af sagens omkostninger, der vedrører ham, herunder salæret til sin beskikkede forsvarer.

ØSTRE LANDSRET

D O M

Afsagt den 2. april 2020 af Østre Landsrets 17. afdeling
(landsdommerne Arne Brandt, Birgitte Grønborg Juul og Peter Mortensen med domsmænd).

17. afd. nr. S-301-19:

Anklagemyndigheden

mod

T

(...)

(advokat Christian Laubjerg, besk.)

Roskilde Rets dom af 24. januar 2019 (10A-1904/2018) er anket af T med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse. T har endvidere påstået frifindelse for påstanden om konfiskation og rettighedsfrakendelse.

Anklagemyndigheden har tillige anket dommen med påstand om domfældelse efter anklageskriftet med følgende ændringer:

- I forhold 1 er pkt. 4, der vedrører urigtige oplysninger til investorerne om Eksportkreditfonden (EKF), og pkt. 5 for så vidt angår ”såvel som urigtige oplysninger om selskabets risikoafdækning med brug af EKF” ikke omfattet af bevisanken,
- i forhold 3 berigtiges det unddragne beløb (bilag A, pkt. 4) fra 3.425.394,38 kr. til 3.397.630,05 kr., således at det samlede tab nedsættes til 61.448.282,46 kr. og
- i forhold 5 påstås domfældelse i overensstemmelse med byrettens bevisresultat, hvorefter der skete domfældelse for så vidt angår et beløb på 15.278.656,60 kr.

Anklagemyndigheden har endvidere påstået skærpelse.

Anklagemyndigheden har endelig påstået byrettens bestemmelse om rettighedsfrakendelse stadfæstet og har påstået konfiskation som for byretten, dog således, at konfiskationen under pkt. 1 i overensstemmelse med byrettens bevisresultat fastsættes til 10.525.484,87 kr.

svarende til forhold 3, bilag A, pkt. 1 og 2 samt 3 (i), og at konfiskationen under pkt. 3 fastsættes til 36.599.597,59 kr.

Der henvises for så vidt angår konfiskationen i det hele til gennemgangen af kravene og synspunkterne i forbindelse hermed i afsnittet om konfiskation under landsrettens begrundelse.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af tiltalte og vidnerne V3, V5, V12, V14, V15, V16, V17, V18, V6 og V7.

Der er endvidere afgivet forklaring af vidnerne E, V24 og V25.

De i byretten af vidnerne V1, V2, V4, V8, V9, V10, V11, V19, V20, V21, V23, V22, og V13 afgivne forklaringer er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 923.

Endvidere er politiets genafhøring af 12. februar 2020 af V9 og politiets afhøring af G ved en international retsanmodning dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 871, stk. 5.

Tiltalte har supplerende forklaret blandt andet, at han husker mødet med Pensam inden udstedelsen af 1. tranche. De havde udarbejdet en præsentation før mødet, der tog sigte på at besvare Pensams 13 spørgsmål til virksomheden. Pensams spørgsmål er indarbejdet i de grønne overskrifter i powerpoint-præsentationen fra mødet (ekstrakt 1, side 348). Foreholdt, at det fremgår af investorenes forklaring for byretten, at regnskaberne nøgletal havde stor betydning for dem, forklarede tiltalte, at investorerne ikke tog kontakt til virksomhedens ledelse, bestyrelse, revisor eller advokat om regnskabstallene. Han ville selv have kigget nærmere på regnskaberne, hvis han havde været investor. Pensam havde ikke spørgsmål til regnskabstal på mødet. Tiltalte ved ikke, om investorerne havde set regnskabet inden udstedelsen af 2. tranche. Regnskabet blev indleveret til Erhvervsstyrelsen i marts-maj 2015. Han ved ikke, om V3 havde regnskabet eller et udkast hertil, inden det formelt blev aflagt. Det var bestyrelsesformanden, V17, der varetog hele dialogen med bondholderne. Foreholdt, at det fremgår af præsentationen fra mødet med Pensam blandt andet, at omsætning og indtjening medtages, når en ordre er lukket, forklarede tiltalte, at han anså en ordre for lukket,

når der var en underskrift. Forespurgt hvad han forstår ved en ordre, forklarede tiltalte, at de vurderede sammen med revisoren, E, om en ordre i form af et letter of intent (en hensigtserklæring) kunne medtages i regnskabet. Han mener, at en ikke bindende juridisk erklæring som en hensigtserklæring efter omstændighederne kan medtages i regnskabet. Det var op til revisor at vurdere, om en hensigtserklæring kunne medtages i regnskabet. Han støttede sig til sine rådgivere på dette område og stillede ikke spørgsmål hertil. En medarbejder hos E, V15, havde tidligere gennemgået kontrakter mv. Tiltalte har en del forstand på virksomhedsregnskaber, navnlig i mindre virksomheder, men hans faglige uddannelse er en 1-årig HH og en delvist gennemført HD. I 2016 blev der gennemført en due diligence, fordi virksomheden var i vælten i pressen. Investorerne blev nervøse og ville gerne tættere på virksomheden. Herefter blev der i sommeren 2016 indgået en ny aftale mellem investorerne og tiltalte.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at det var powerpoint-præsentationen fra december 2014 (ekstrakt 1, side 343), der lå til grund for udstedelsen af 1. tranche. Han antager, at investorerne tillige har fået tilsendt Company Description, men han ved ikke, om investorerne så årsrapporten 2013-14. Bestyrelsesformanden, V17, var tre dage om ugen på virksomhedens adresse, så han og tiltalte havde løbende et tæt samarbejde. De drøftede, hvordan man kunne rejse penge til virksomheden, og kom i kontakt med V3 fra OTC. Det var V17, der havde kontakten til OTC. Efter at bestyrelsen havde besluttet at udstede virksomhedsobligationer, havde V17 og V3 et samarbejde med at få udarbejdet en beskrivelse af virksomheden (Company Description). Tiltalte bidrog med input til V17. Formålet med at få V17, der var advokat, ind i bestyrelsen i 2012-13 var at professionalisere virksomheden. Dengang var virksomheden ganske lille med 4-6 personer. Tiltalte stod for kapitalfremskaffelse og finansiering i form af investorkapital eller aktier, mens V17 kom med viden og et andet netværk. Både tiltalte og V17 fik provision af pengefremskaffelse, men V18 fik ikke. For V17s vedkommende skete det på den måde, at han sendte en faktura, som virksomheden så betalte. OTC fik ligeledes kommission for at skaffe kapital. Det var V3 fra OTC, der præsenterede investorerne for virksomheden som investeringsobjekt og fandt frem til investorerne, herunder Pensam og IKEA (Captor). Tiltalte fik dog på et tidspunkt en kontakt fra IKEA. V3 var mellemlid mellem investorerne og virksomheden, og det var V3, der bad om det materiale, der skulle bruges. 1. tranche indbragte 212 mio. kr., til trods for at virksomheden kun havde en egenkapital på 5 mio. kr. og en omsætning på 17 mio. kr. Det var

på en måde underligt, at virksomheden kunne låne så mange penge, men på den anden side ville virksomheden have en god forretning, når den først kom i gang. Hertil kom den grønne profil og den høje forrentning på 7 pct. Investorerne stillede aldrig krav om specifikke tal i deres forventninger til virksomheden. Ved 2. tranche i februar 2015 havde investorerne krav på et underskrevet årsregnskab, men der forelå ikke egentlige tal.

I slutningen af 2015 valgte de at udtage CPL og Starbucks af igangværende arbejder i regnskabet. CPL var indblandet i en korruptionsskandale i Italien, og deres kontakt i Starbucks var stoppet i virksomheden, hvorfor kontrakten med Starbucks ikke fik den forventede volumen. CFO'en leverede en rapport til ..., der var talerøret til bondholders (obligationsejerne). Virksomheden skulle lave en kvartalsvis rapportering, og denne oversigt, der ikke omfattede CPL og Starbucks, blev uploaded til Virksomheden var ikke meget detaljeret i oplysningerne til bondholders, der f.eks. ikke fik kontrakter til gennemgang. Oversigten over igangværende arbejder blev ikke kommunikeret ud til bondholders. Bondholders kunne kun se, at der var 116 mio. kr. i igangværende arbejder, men uden specifikation. Der blev kun offentliggjort ét regnskab for 2015. I dette regnskab indgik Starbucks-kontrakten ikke. De fik ikke henvendelser fra investorerne i den anledning. Det, der fik investorerne til at reagere, var den negative pressedækning og due diligence. Pressen stillede spørgsmål til V3 og til ledelsen. I juni-juli 2016 lavede de derfor et tillæg til Bond Agreement. Ernst & Young (EY) udarbejdede en due diligence rapport, der blev publiceret i september 2016. EY fandt en del kritisable forhold og mente også, der var et yderligere likviditetsbehov. Herudover pegede EY på overførsler til tiltalte, men uden at der blev spurgt ind til baggrunden for overførslerne. Virksomheden blev taget under rekonstruktion i slutningen af 2016. Tiltalte forsøgte at finde nye investorer for at holde virksomheden i live og sikre de da 65 medarbejdere. Der var flere forgæves redningsaktioner, men investorerne var ikke interesserede. Herefter gik virksomheden konkurs. En virksomhed, Æ var involveret i, købte aktiviteterne for 5 mio. kr. en måned efter konkursen. Denne pris lå under tilbud under rekonstruktionsfasen. Account Information fra 27. maj 2016 er udarbejdet af virksomhedens CFO. Formålet var at vise bondholders, at virksomheden ikke var i misligholdelse med hensyn til betingelserne (Covenants) i Bond Agreement til trods for ændringerne i regnskabspraksis, og det fremgår, at covenants nu var overholdt. E så rapporten igennem. Tiltalte mener, at rapporten blev uploaded på virksomhedens hjemmeside sammen

med kvartalsregnskaberne. På dette tidspunkt var pengene fra obligationsudstedelsen anvendt til varekøb og drift.

Vedrørende aftalen med Salmoiraghi & Viganó (herefter Salmoiraghi) forklarede tiltalte supplerende, at det er X A/S, der har udfyldt skemaet over igangværende arbejder (ekstrakt 1, side 36) med underliggende dokumentation. Skemaet blev gennemgået med revisor E og, hvis der var behov for det, sammen med sælgeren. E vurderede, hvor meget der kunne indgå i årsregnskabet, og tiltalte var tryk ved revisors vurdering. Tiltalte fik ikke aftalen, der var udfærdiget på italiensk, oversat. Det var A, der stod for aftalen sammen med deres agenter. Tiltalte gennemgik aftalen sammen med sælgeren. Han husker ikke, om det var A eller V1, der gennemgik aftalen med ham. Han husker heller ikke i dag, hvordan de kom frem til beløbet på 3,3 mio. euro. Tiltalte bekendt er rammeaftalen aldrig blevet lavet. Tiltalte er enig i, at aftalen ikke forpligter Salmoiraghi til at aftage noget, og han kan ikke udtale sig om, hvad der ville ske, hvis dette faktisk blev tilfældet. Men der skete leverancer. Allerede den 8. juli 2014 var der en ordre på 700 enheder. Han tænkte rent kommercielt. En hensigtserklæring kan efter tiltaltes opfattelse indgå i regnskabet, hvis man er relativt overbevist om, at det kommer til at køre igennem, og revisor vurderer det. Der blev formentligt kun leveret i forhold til tre aftaler med Salmoiraghi, men det afgørende var, hvad man vidste på tidspunktet for regnskabsårets afslutning. Efterfølgende måtte man så nedjustere, hvis det viste sig nødvendigt. Tiltalte kan dog ikke i dag huske, om der var flere ordrer til Salmoiraghi. Der var ikke nogen, der gav udtryk for betænkeligheder ved, at Salmoiraghi-aftalen blev medtaget i regnskabet. De 3,3 mio. euro er indsat i regnskabet på baggrund af aftalen, men der var også en dialog med Salmoiraghi.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at der ifølge aftalen ville blive indgået en rammeaftale senest den 31. juli 2014, men den blev ikke indgået. X A/S begyndte dog at levere, som om rammeaftalen var indgået. Virkeligheden overgår nogle gange papiret. Der var i aftalen en adgang for Salmoiraghi til at træde tilbage i tilfælde af objektive hindringer, men han har aldrig hørt noget om, at Salmoiraghi ønskede at træde tilbage.

Vedrørende aftalen med Mavi forklarede tiltalte supplerende, at aftalen indgik i igangværende arbejder pr. 31. december 2013. Der blev indkøbt rør i Kina til Mavi, og rørene lå på lageret i Roskilde undtagen en del, der var sendt til Tyrkiet. Det er hans opfattelse, at ordren er

effektueret. LED-teknologien har udviklet sig meget, efter at X A/S startede i 2009. Prisen var ikke faldende over tid, men teknologien blev bedre. Mavi ønskede ikke at få alle rør leveret på én gang, fordi de fyldte for meget. Forespurgt, hvilken interesse Mavi under disse omstændigheder kunne have i at købe LED-teknologi til lager, forklarede tiltalte, at der var et vist tidsrum, fra ordren kom ind, til der skete levering. Det ville også sikre Mavi en hurtigere levering. Rørene skulle primært afsættes i Mavis restauranter i Tyrkiet. Når der i korrespondancen var tale om at afsætte til 20 lande, er det ikke disse rør, der er tale om. Tiltalte ved ikke, hvorfor Mavi ikke følte sig forpligtet til at betale vekslerne. Vedrørende mail af 29. september 2014 (ekstrakt 1, side 814), der vedrører tilbagekøb, ved tiltalte ikke, hvilken underskrift der hentydes til. Tiltalte tror dog, at det drejer sig om, at X A/S tilbød at sælge Mavis rør til tredjepart, hvis Mavi ikke kunne sælge dem selv. Tiltalte er ikke enig i, at det endte med, at X A/S købte rørene tilbage. Der var alene et forslag herom fra V17s side, men aftalen kom aldrig på plads. Når tiltalte i mailen af 19. december 2014 (ekstrakt 1, side 831) skriver, at han vil købe alt, menes der kun de 237.000 kr. Dette skete praktisk ved, at de udtog Mavis produkter fra X A/S lager. Dette gjorde de, fordi de gerne fremadrettet ville have et godt forhold til Mavi og EKF. De havde en forventning om, at Mavi herefter kunne komme i gang med at sælge.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at han ikke husker, hvad X A/S betalte til Sydbank, men EY's opgørelse svarende til halvdelen af vekslerne stemmer sikkert. I 2010-2011 kom han i kontakt med EKF, og de besluttede herefter at eksportere til udlandet. Modellen med vekslerne (bills of exchange) var EKF's, og EKF garanterede for vekslerne over for Sydbank. C havde travlt med andre projekter. Mavi har aldrig gjort indsigelse over for X A/S, og har ikke gjort gældende, at X A/S har misligholdt aftalen.

Vedrørende kontrakten med Starbucks forklarede tiltalte, at han i samtalen med Ø sagde, at han kun havde solgt til Schweiz og Østrig, men dette var ikke korrekt. Det var ikke vigtigt for Ø at få at vide, hvem der var solgt til, men det var vigtigt at få Ø beroliget, så han ville investere i den nye virksomhed. Han kan ikke svare på, hvorfor det ville gøre Ø roligere, at der kun var solgt i Schweiz og Østrig. Den underskrevne Starbucks kontrakt (ekstrakt 1 side 1041), var ikke en kontrakt i den forstand, men mere et prisblad, der indgik i en frameworkaftale sammen med hensigtserklæringen. Derfor er den ikke detaljeret. Det var hans opfattelse, at hensigtserklæringen var bindende, og at der efterfølgende skulle laves

optælling. Det fremgår af kontrakten, at der indenfor 6 uger skulle laves en ordrekonfirmation. Når der i kontrakten er anført 49 mio. euro, betød det ikke, at Starbucks skulle betale 49 mio. kr., men at Starbucks anslog, at de ville komme op på dette beløb. Kontrakten/prisbladet var udfærdiget af A og V1 sammen med G. De angav beløbet på 49 mio. på baggrund af det, de hidtil havde leveret til Starbucksbutikkerne. X A/S bestyrelse, revisor og CFO kendte aftalen. V17 var i X A/S tre dage om ugen. Han var advokat, lavede ledelsesberetningen og sad med regnskabet, så han var bekendt med, hvad der kom ind i regnskabet. Tiltalte antager på den baggrund, at V17 har set kontrakten, men tiltalte ved det ikke. Det er overraskende for tiltalte, at V17 i byretten forklarede, at han ikke kendte til kontrakten. Tiltalte kan ikke udelukke, at X A/S CFO, V18, ikke har set kontrakten. Tiltalte antager dog, at hvis man sidder i bestyrelsen for en virksomhed med igangværende arbejder for 116 mio., ville man interessere sig for disse kontrakter. Foreholdt mail af 24. november 2014 (samme dag som kontrakten) til ... (ekstrakt 1, side 1013), forklarede tiltalte, at han angav kontraktbeløbet med Starbucks til 60 mio. euro ”og en hel del fragt”, fordi ... repræsenterede en kreditor, virksomheden skyldte penge. Foreholdt mail fra G (ekstrakt 1, side 998) om, at Starbucks Thor-program omfatter EMEA, og hans egen forklaring i byretten (ankeekstrakt, side 72) om, at de ville kunne komme ind på det amerikanske marked, hvis de kunne komme ind i Thor-programmet, forklarede tiltalte, at det ikke var hans forståelse, at Thor-programmet kun omhandlede EMEA. Han mente, at hvis de kom med i Thor-programmet, kunne de komme ind i USA. Frameworkaftalen med Starbucks omfattede kontrakten/prisbladet og hensigtserklæringen. Hensigtserklæringen henviser til EMEA, så frameworkaftalen dækker EMEA. Han kan ikke svare på, hvorfor der står 4 lande. A udformede aftalen, og han må have besluttet, at der skulle stå 4 lande.

I en mail af 4. marts 2015 (ekstrakt 1, side 1070) videresendte tiltalte materiale om X A/S til G til videregivelse til I, der var Senior Store Material Manager for Starbucks EMEA. Tiltalte husker ikke, hvorfor der ikke står noget om aftalen med Starbucks i korrespondancen med I. G havde bare videresendt anmodningen om at få X A/S nøgletal, selv om han måske allerede havde tallene, eller måske var der mere opdaterede regnskabstal.

Tiltalte blev foreholdt, at han i byretten har forklaret, at ”i januar 2016 blev han klar over, at G havde overskredet sin kompetence”, men at han den 24. maj 2016 (ekstrakt 1, side 1667) ikke desto mindre skrev til G om den underskrevne aftale. Tiltalte forklarede hertil, at han i

januar 2016 fik en henvendelse fra en advokat om, at G ikke havde haft den fornødne kompetence til at gøre, hvad han gjorde. G kendte kun hensigtserklæringen og prisbladet, men han var agent og fik provision, så derfor var han interesseret i, om de havde solgt til andre. Af den grund skulle der tages hånd om ham. Tiltalte ved ikke, hvorfor G skrev, at han ikke huskede aftalen, men kun hensigtserklæringen. G vidste godt, at der var en aftale på 49 mio. euro, for han havde selv skrevet den under. Derfor var der ikke grundlag for at nævne den i korrespondancen.

Tiltalte kan ikke forklare, hvorfor han den 25. november 2014 skrev til P fra Sydbank (ekstrakt 1, side 1016), at der var indgået en aftale til 60 mio. euro i stedet for 49 mio. euro. Tallet på 60 mio. euro kom fra pipelinen.

Tiltalte forklarede, at de rettelig nåede at levere for noget mindre end 1 mio. euro til Starbucks, herunder vist 1-2 butikker i Tyskland. Foreholdt, at der ikke er fundet andre betalinger end vedrørende ordrer til Schweiz og Østrig, forklarede tiltalte, at han har set fakturaer til Tyskland, men han ved ikke, om de er betalt.

Tiltalte blev foreholdt listen over igangværende arbejder pr. 1. december 2014 (ekstrakt 1, side 501) og forklarede, at han har indført tallene i listen, som sammen med kontrakten er givet til revisor, der har set dem igennem. Foreholdt sin forklaring i byretten (ankeekstrakt side 83) om, at han var enig med revisor i, at Starbucks kontrakten skulle sendes til Erhvervsstyrelsen, forklarede tiltalte, at på dette tidspunkt var Starbucks kontrakten tilbageført. Erhvervsstyrelsen blev ikke orienteret om, at Starbucks ikke følte sig bundet af kontrakten. Tiltalte kan ikke huske, om han har fortalt revisor, at Starbucks ikke følte sig bundet af aftalen.

Tiltalte kan ikke forklare, hvorfor G har forklaret, at han ikke kender til kontrakten.

Kontrakten på 49 mio. var en skønsmæssig ansættelse af værdien, hvis alt blev ført ud i livet. Tiltalte anså den for bindende, fordi de via A havde en god dialog med Starbucks. A fortalte ham, hvordan tingene så ud. L, G og A har skrevet kontrakten, der er på italiensk. Tiltalte kan ikke italiensk. Indholdet af aftalen har han fra A. Han husker ikke hvornår, men han havde en dialog med A. Det var klart hans opfattelse, at papiret var bindende for Starbucks. Starbucks

forpligtede sig til at brede X A/S produkter ud i EMEA og installere lyskilder. Alle tingene var diskuteret, og derfor kunne de skrive en invoice agreement.

Tiltalte modtog både hensigtserklæringen og kontrakten fra A, men han underskrev ingen af aftalerne sammen med G. Tiltalte ved, at han ikke har udfærdiget dokumentet, for han skriver aldrig "CEOManaging Director".

Da tiltalte talte med Ø, var Starbucks skrevet ud af regnskabet. Aftalen var indtægtsført i regnskabet for 25 mio. euro, fordi han ville gerne holde sig under 25 mio. euro i forhold til EKF for at kunne bruge SMV-garantien. De 25 mio. euro, der blev optaget i regnskabet, gik ud igen fratrullet de små leverancer, der var lavet. Der var ingen omsætningstal, der skulle rammes for at opnå 2. tranche eller de efterfølgende trancher. De lavede et regnskab for 2015 på den gamle måde, men indleverede det ikke til Erhvervsstyrelsen. Det 2015-regnskab, der blev sendt ind, var lavet efter de nye principper, og Starbucks, CPL-Concordia og de andre igangværende arbejder indgik ikke heri. Investorerne reagerede overhovedet ikke på, at man fik et omarbejdet 2014-årsregnskab og et 2015-regnskab efter ny metode.

I X A/S pipeline var Starbucks markeret med blå/kode 4. Pipelinen var et styringsredskab for virksomheden, og koderne angav sandsynligheden for, at noget kunne indregnes som fremtidig cashflow, der kunne indtægtsføres. Kode 4 betyder, at der er en aftale, og kun mangler optællinger. Kode 5 betyder, at man kender produkterne og går til produktion.

Tiltalte har sendt alt materiale vedrørende Starbucks-frameworkaftalen til revisor. Han havde en dialog med revisor, herunder også V15, om frameworkaftalen, og han antager, at han i den forbindelse har nævnt, at beløbet på 49 mio. euro var et anslået og skønsmæssigt fastsat beløb. Revisor E vidste, at man ikke kunne levere på baggrund af prisbladet. Det var revisors opgave at trykteste, om aftalen kunne indgå i regnskabet.

Vedrørende aftalen med CPL-Concordia (CPL herefter) forklarede tiltalte supplerende, at han ikke i dag husker, hvorfor han den 26. november 2014 meddelte revisor, at ordren med Iren var lukket, selv om det ikke var rigtigt (ekstrakt 1, side 1037). Han meddelte det af egen drift. Han skrev det, fordi de skulle være klar til at gå i gang med årsregnskabet. Der var på dette tidspunkt indgået en aftale med Starbucks, men beløbet på 44 mio. euro var forkert. Tiltalte

havde drøftelser i Modena med CPL. Han husker ikke, hvem han holdt møde med. Han var ikke med i forhandlingerne fra begyndelsen, og han ved ikke, hvornår de begyndte. Det arbejde, der ifølge hans forklaring var udført i 2014, var ikke det fysiske arbejde med at sætte lamper op, men mere forhandlinger omkring forløb, priser og valg af lamper. Aftalen på de 31 mio. kr. var ikke underskrevet den 4. januar 2015. Revisor havde ikke spørgsmål til igangværende arbejder. Det undrede ham ikke, at der kunne tages arbejder med i 2014, selv om der ikke forelå en underskrevet aftale. De havde jo udført alt arbejdet, og aftalen ville blive underskrevet, før revisoren afsluttede årsregnskabet.

Når tiltalte den 20. januar 2015 (ekstrakt 1, side 1236) skrev "Ingen kommitment?" til A efter at have modtaget aftaleudkastet, var det, fordi han ville vide, om der ikke var kommitment for, hvornår de første lyskilder skulle leveres.

Foreholdt, at A den 4. marts 2015 sendte en ikke underskrevet formular (ekstrakt 1, side 1287), forklarede tiltalte, at han ikke husker, om aftalen med CPL blev underskrevet og effektueret. I april 2015 forlod CPL's bestyrelse virksomheden på grund af rygter om falske fakturaer, og derfor lå det hele stille i CPL.

Foreholdt aftalen med CPL af 12. februar 2015 (ekstrakt 1, side 1780) forklarede tiltalte, at det ikke var ham, der havde underskrevet på vegne af X A/S. Tiltalte antager, at det er A, da denne havde ansvaret. Foreholdt, at V20 ifølge kontrakten er nævnt som kontaktperson for CPL (ekstrakt 1, side 1051), forklarede tiltalte, at han ikke kender V20 og ikke kan forklare, hvorfor V20 ikke kender til kontrakten. Det samme gælder V19. Det er A, der sammen med V1 har udfærdiget kontrakten. V1 var lidt agent på kontrakten sammen med L.

Foreholdt, at produkter og priser i den lille ordre til CPL ikke svarer til produkter og priser i den generelle kontrakt, har tiltalte ingen forklaring herpå. Foreholdt, at det i agreement af 12. februar 2015 er anført, at "CPL estimates the need of 11.000 lightning systems in 2015 and 8.000 in 2016" (ekstrakt 1, side 1779), mens der i kontrakten af 15. december 2014 (ekstrakt 1, side 1050) er angivet 42.501 enheder, altså mere end dobbelt så meget, forklarede tiltalte, at han ikke husker det, men antager, at forskellen nok skyldes, at kontrakten på 31 mio. euro skal løbe over flere år. Tiltalte kan heller ikke forklare prisforskellene i den store og den lille kontrakt. A var god til at sikre en højere pris.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at såvel Iren som CPL var ESCO-firmaer, der konkurrerede om at servicere og vedligeholde vejbelysning i de samme områder i Italien. Iren havde en forhåbning om at erobre markeder fra CPL. Det er dette, der er baggrunden for beskrivelsen fra CPL. De har ikke fået sådanne beskrivelser fra Iren. De fik en lille kontrakt med Iren på 4.700 enheder, hvor der skulle skrives veksler ud, men denne blev heller ikke eksekveret. Når han rykkede L, var det også vedrørende den lille kontrakt. Det lykkedes dog ikke Iren at kapre det pågældende område fra CPL. De optog ikke Iren som igangværende arbejde i regnskabet.

Vedrørende forhold 3 forklarede tiltalte, at direktørkontrakten blev dateret den 1. december 2012, fordi den gjaldt fra den dato. Det var ikke hemmeligt, at den først var udarbejdet i 2016. Han husker ikke, hvorfor han ikke skrev den rigtige dato med bemærkning om, at der var tale om en kodificering af en mundtlig aftale. Dokumenter var samlet i datarummet, som blandt andre advokaten havde adgang til. Det var derfor, han skrev til V12 (ekstrakt 2, side 466), at hvis der lå kontrakter på ham i datarummet, skulle de ud. Han drøftede kontraktens indhold med V18. V18 og han kunne aftale lønvilkår. Bestyrelsen var ikke inde over; V17 heller ikke. Han bad V5 ændre datoen for pdf-filen (ekstrakt 2, side 467) for ikke at skabe forvirring i datarummet. Det blev oplyst over for investoren IKEA, at hans løn var 50.000 kr., fordi det var det, han modtog. Det var ikke relevant at oplyse, at han havde ret til mere, heller ikke at han havde ret til bonus, provision og fri bil. Han står til ansvar for det, der blev oplyst over for IKEA, fordi han har skrevet under. Han havde stort set ikke fået løn i 2012, og der havde været kapitalfremskaffelser i 2013 og 2014, så han var klar over, at han havde flere penge til gode, end han trak ud. Det blev bogført på en mellemregningskonto, men først da V16 kom ind i 2016. Udtrækningerne skulle på et tidspunkt have været oplyst til Skat, men blev det ikke. Han havde ikke aftalt med andre, at X A/S betalte hans private udgifter. V17 og V18 var vidende om, at tiltalte trak penge ud til sig selv. Han ved ikke, om V17 kendte omfanget. Tiltalte kan ikke forklare, hvorfor han i en mail til banken (ekstrakt 2, side 729) skrev, at han udtog udbytte for 5 mio. kr., eller hvorfor han anførte, at han havde ret til 1 pct. i provision.

Tiltalte forklarede videre, at det generelt var D, der foretog betalingerne nævnt i støttebilag 1. Tiltalte forklarede, at D ikke kunne godkende alene, i hvert fald ikke efter V14 kom til. Måske har V12 godkendt betalingerne. Tiltalte blev foreholdt fuldmagter til Sydbank

(ekstrakt 2, side 1826 ff), hvoraf fremgår, at D frem til den 10. februar 2016 kunne foretage betalinger alene. Tiltalte blev endvidere foreholdt et excel-ark vedrørende godkendelse af betalinger (støttebilag 6), hvoraf fremgår, at D i vidt omfang har godkendt betalinger alene indtil den 9. februar 2016. Tiltalte havde ikke nogen forklaring hertil.

Tiltalte forklarede, at han var direktør i Y ApS. Hans opgave var at sælge. Det var ikke et fuldtidsarbejde. Han udførte ikke arbejde for X A/S i Y ApS og fik ikke løn i Y ApS. Tiltalte blev foreholdt rapport (ekstrakt 3, side 31), hvoraf fremgår, at tiltalte fik udbetalt i alt 445.043 kr. i 2015 og 309.594 kr. i 2016, der månedligt overførtes fra X A/S og bogførtes i Y ApS. Tiltalte forklarede hertil, at han ikke husker, hvad beløbene dækker over. Han husker ikke, om det var løn for X A/S. Det var en aftale med revisor, at der posteredes på mellemregningskontoen, og der var i hvert tilfælde bilagt en postering. Hans hustru, H, var ansat i Y ApS. Hun udførte arbejde for X A/S i form af indretningsopgaver, men fik ikke løn herfor. Som direktør kunne han beslutte, hvor meget hun skulle have i løn. Hun havde ikke kontor. Han ved ikke, hvor mange timer hun arbejdede. Hendes løn blev betalt via Y ApS, men måske er pengene kommet fra X A/S. Tiltalte blev foreholdt, at der i 2015 var overførsler for 670.000 kr. og i 2016 for 680.000 kr. til H. Tiltalte kan ikke svare på, hvad beløbene dækkede over. D fik ca. 30.000 kr. i løn fra Y ApS. Tiltalte ved ikke, hvorfor D ikke modtog løn fra X A/S, men pengene kunne godt være hævet i X A/S, hvis der ikke var udarbejdet en faktura. Tiltalte blev foreholdt, at D i 2015 modtog 383.000 kr. fra X A/S, men samme år angav 446.430 kr. til SKAT. Tiltalte forklarede hertil, at han havde behov for at se de underliggende bilag for at kunne forklare pengestrømmene. D blev udlejet til andre virksomheder; dog mest i begyndelsen, men brugte ca. 80 pct. af sin tid for X A/S. I Y ApS var det primært D, der udførte arbejde for X A/S. Foreholdt, at X A/S havde betalt 6 mio. kr. til Y ApS, forklarede tiltalte, at en del af pengene var hans. Han kan ikke sige, hvordan beløbene var posteret. Det kan godt være ham, der opgjorde hans bonus vedrørende Q-kontrakten, som han valgte at afregne via mellemregningskontoen.

For så vidt angår udgifterne til forskning og udvikling dækkede dette over tiltaltes arbejde opgjort som udviklingsomkostning. En del af de 3 mio. kr. vedrørte hans ideer, en anden del vedrørte hans bonus, som blev fordelt på forskning/udvikling, rejseomkostninger og løn. Det var set igennem af revisor. Der var flere udviklingsomkostninger end Rosk, som lå ud over

hans almindelige løn. Foreholdt, at mellemregningskontoen netop blev udlignet ved slutningen af året, forklarede tiltalte, at han fakturerede det, han syntes var passende.

Når han i en mail af 15. oktober 2016 anførte til D, at de skulle alle posteringer igennem, fjerne alt privat og fakturere X A/S (ekstrakt 2, side 739), betød det ikke, at der skulle fjernes bilag, men at alt skulle udlignes.

Han bogførte sine private udgifter i Y ApS, fordi det var sådan, han havde fået det at vide. Han har ingen forklaring på, hvorfor Y ApS skulle afholde hans private udgifter. Men når han f.eks. var med familien på Mallorca, lavede han også arbejde.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at Y ApS udstedte en faktura til X A/S, som så betalte beløbet. Indtægten hos Y ApS modsvarede en omkostning på mellemregningskontoen. V15 og E havde sagt, at det var sådan, det skulle foregå. X A/S har betalt udgifter, som vedrørte tiltalte privat. Det var ikke sådan, at han sendte en faktura. Sådan havde modellen altid været. Nykredit har i øvrigt oplyst, at der er deponeret 11 mio. kr. betalt af X A/S i forbindelse med erhvervelsen af det sidste hus på Mallorca.

Forespurgt om revisor havde kendskab til betalingerne til Y ApS, forklarede tiltalte, at der blev udfærdiget en revisormappe med indeksering af blandt andet igangværende arbejder med kontrakter. I mappen lå underliggende dokumentation, så revisor kunne se de enkelte poster. Revisor har derfor set fakturaerne fra Y ApS til X A/S og har ikke reageret herpå.

Forespurgt om bestyrelsen havde set fakturaerne fra Y ApS til X A/S forklarede tiltalte, at V18 ikke gik ned i bilagene, men V17 burde have set dem. X A/S har nok betalt 12-14 mio. kr. til Y ApS. Tiltalte kan ikke svare på, hvad der blev forelagt bestyrelsen vedrørende faktureringen til Y ApS.

Forespurgt om X A/Ss CFO havde set fakturaerne fra Y ApS, kan tiltalte ikke udtale sig herom. CFO'ens opgaver i det daglige var at sørge for, at bogføring, betalinger, indkøb, moms og lønninger blev foretaget korrekt. Herudover havde CFO'en det overordnede overblik og lavede kvartalsvise rapporter til obligationsejerne. V14 blev ansat som CFO i

2015, fordi X A/S gerne ville have fokus på økonomistyring, herunder også virksomhedens debitorer.

Foreholdt anlægskartotek pr. 31. december 2015 (forsvarerekstrakt side 14) forklarede tiltalte, at bilaget lå i revisormappen og viste udviklingsomkostninger på de forskellige projekter. Der var underliggende dokumentation for, hvordan man var kommet frem til beløbet. "Afgang" betyder, at et projekt fjernes fra anlægsaktiverne, hvis man vurderer, at det ikke kan sælges, forudsat at det ikke allerede er nedskrevet. Det var en revisoropgave at vurdere, om aktiverne kunne indgå i balancen.

Vedrørende lånet på 25 mio. kr. fra X A/S til T Holding ApS forklarede tiltalte, at det ikke er rigtigt, når det fremgår af hans forklaring i byretten, at V17 ikke kendte til ejendommene på Mallorca. Det kan godt passe, at bestyrelsesmødet fandt sted den 14. december 2015 (ekstrakt 2, side 1872). Tiltalte kan ikke forklare, hvorfor lånedokumenterne var fra den 8. og 11. december 2015 og således forud for bestyrelsesmødet. Når der er angivet en dato på et dokument, vil det normalt være den dato, der er skrevet under. Foreholdt korrespondance af 11. januar 2016 "venligst forhøj til 25.000.000" (ekstrakt 2, side 1873) forklarede tiltalte, at det godt kan se ud til, at lånet blev forhøjet fra 20 mio. kr. til 25 mio. kr. Det var dog på bestyrelsesmødet, det var forhøjet til 25 mio. kr. Lånet blev imidlertid ikke brugt til erhvervelse af ejendomme på ..., fordi 19-20 mio. kr. af pengene var brugt til erhvervelse af ejendommene på Mallorca. Det havde ikke reelt været hensigten, at lånet skulle bruges på erhvervelse af X A/S domicilejendom, som det fremgår af dokumenterne. Formålet var i stedet at rydde op og gennemføre et debitorskifte, således at T Holding ApS og ikke Z Property Development Finance ApS var X A/S debitor. Det måtte tiltalte godt, fordi V17 kendte til det. Der var dog ikke en aftale med V17. Låneudbetalingerne var foretaget forud for bestyrelsesmødet den 14. december 2015, og lånedokumentet blev lavet for at rydde op i penge, tiltalte havde brugt i X A/S.

Ejendommene på Mallorca var via datterselskabet Z Investment S.L. erhvervet af Z Property Development Finance ApS, som tiltalte ejede 51 pct. af, mens Q Holding ApS, der var ejet af S og R, ejede resten (støttebilag 3). S boede på Mallorca og kunne udvikle ejendommene. X A/S bevilgede et lån til T Holding ApS, som i samme moment videreførte midlerne til Z Property Development Finance ApS

Betalingerne til købet af ejendommene var gået direkte fra X A/S konto og bogført på Z Property Development Finance ApS, men ved oprydningen omposteredes til T Holding ApS. Tiltalte erhvervede i 2015 ejendommene privat og anvendte sin bonus ved kapitalfremskaffelsen af 1. tranche til udbetaling. N var en rådgiver, der skulle hjælpe med at skatteoptimere, så ”pengene kunne komme ind i huset privat”. V17 har ikke på noget tidspunkt sagt til tiltalte, at tiltalte ikke havde ret til bonus ved kapitalfremskaffelsen eller givet udtryk for, at tiltalte ikke måtte bruge penge fra kapitalfremskaffelsen til erhvervelse af et hus på Mallorca.

Forsvareren foreholdt tiltalte, at X A/S ifølge erhvervslejekontrakt af 1. maj 2014 årligt betalte 900.000 kr. i leje vedrørende domicilejendommen ... Herudover havde X A/S betalt et depositum på 300.000 kr. Tiltalte forklarede, at uanset bestyrelsens vedtagelse om at erhverve ejendommen fortsatte X A/S med at betale husleje i 2015 og 2016, uden at nogen i bestyrelsen stillede spørgsmålstegn ved dette eller i øvrigt rykkede for en status på erhvervelsen af ejendommen. Selv om X A/S havde likviditetsproblemer i 2016, var der heller ingen i bestyrelsen eller CFO, der forsøgte at få anfordringslånet indfriet.

Foreholdt anfordringslånet på 25 mio. kr. (ekstrakt 2, side 1668) kan tiltalte ikke forklare, hvorfor han skrev under på, at formålet med lånet var at erhverve en domicilejendom, selv om den reelle hensigt var at rydde op. Tiltalte tror, at V17 vidste, at det ikke var hensigten med lånet at erhverve domicilejendommen, men ejendommene på Mallorca, men V18 vidste det ikke og er således måske blevet ført bag lyset.

Vedrørende konfiskationspåstanden i forhold 3 mod blandt andre Z Development Investment... forklarede tiltalte, at han fastholder, at Z Development Investment... den 1. februar 2016 blev overdraget, men aftalen blev ikke gennemført. Han har ikke talt med V9 Salgsaftalen skrev han under i Københavns Andelskasse. Det var kun v16, der var til stede.

Tiltalte blev foreholdt korrespondance fra oktober 2016 (ekstrakt 2, side 1928) hvorefter fremgår, at selskabet var ejet af Z Property Development Finance ApS. Tiltalte forklarede, at han ikke ved, hvorfor S talte om ejendommene ” Ejendom 1 og 2, Mallorca, Spanien

”.

Tiltalte blev videre foreholdt telefonsamtale af 21. november 2016 med S, hvori tiltalte blandt andet oplyste, at han havde fundet en bondholder i dag, der godt vil lave et lån op til 4 mio. euro i ” Ejendom 1, Mallorca, Spanien”, men at den pågældende ikke umiddelbart skulle med i ” Ejendom 2, Mallorca, Spanien”. Foreholdt, at det af samtalen forudsætningsvis synes at fremgå, at ejendommene Ejendom 1 og 2, Mallorca, Spanien tilsyneladende ikke var solgt i februar 2016, fastholdt tiltalte, at disse ejendomme var solgt til det tyrkiske selskab på dette tidspunkt. Den bondholder, der blev omtalt i samtalen, var V9, der muligt var interesseret i at købe ejendommene fra selskabet Z Development Investment SL, og hvis dette skete, ville tiltalte få provision. Tiltalte forklarede endvidere, at han på tidspunktet for samtalen nok var forvirret på grund af konkursen.

Foreholdt telefonsamtale af 24. november 2016 (ekstrakt 2, side 1835), hvoraf fremgår, at V9 gerne vil være med på Mallorca-ejendommene, så tiltalte kunne få de 22 mio. kr., som han skyldte på mellemregningen med T Holding ApS, bekræftede tiltalte, at der var tale om V9 og de to private Mallorca ejendomme. Det var dog ikke hensigten, at V9 skulle betale gælden i T Holding ApS på 22 mio. kr.

Vedrørende forhold 4 har tiltalte forklaret blandt andet, at aftalekomplekset med Q bestod i en Sale and Purchase Agreement, en Transfer Agreement og en Credit Assignment Agreement. Q havde for år tilbage efter en udbudsrunde indgået kontrakter med 8 italienske kommuner om levering af strøm og vedligeholdelse af lysnettet. Herfor betalte kommunerne et fast månedligt beløb. Q, X A/S og kommunerne havde herefter indgået en aftale om, at X A/S indtrådte i aftalekomplekset og skulle levere LED-lyskilderne, mens Q skulle stå for installationen. Det var en del af aftalekomplekset, at kommunerne herefter skulle betale til X A/S i stedet for til Q. Dette fremgik af Transfer Agreement, der var påtegnet af notaren. X A/S ville kunne tjene mange penge på denne kontrakt. X A/S ville også få en andel, hvis Q kunne begrænse omkostningen til strøm.

Kommunerne betingede sig imidlertid, at Qs hidtidige underleverandører blev betalt ud, men Q havde betalingsvanskeligheder, og derfor ville kommunerne ikke betale. X A/S var også i misligholdelse over for Q, og U foreslog derfor, at kommunerne betalte til Q i stedet for til X

A/S. U var nervøs på dette tidspunkt, da det var almindelig kendt, at X A/Ss bondholders havde krævet bonden indfriet. Denne løsning kunne dog ikke gennemføres, fordi der så skulle indgås en ny Credit Assignment Agreement/Transfer Agreement, da kommunerne alene kunne betale med frigørende virkning til X A/S. Tiltalte besluttede i stedet, at kommunernes betaling skulle ske til X A/S Holding. Kommunerne ville ikke betale til X A/S på grund af Qs gæld til underleverandørerne. Forespurgt, hvordan dette passede med, at kommunerne betalte til X A/S Holding i den tro, at der var tale om X A/S konto, erklærede tiltalte sig enig i, at kommunerne betalte til X A/S. Det var oprindeligt tanken, at X A/S Holding skulle sende betalingerne videre til Q. Dette skete dog ikke.

På dette tidspunkt var X A/S meget eksponeret i pressen, og nogle af artiklerne gik på virksomhedens økonomiske problemer. X A/S var presset på dette tidspunkt den 26. oktober 2016, fordi bondholderne havde krævet bonden indfriet, og deres advokat havde udtalt, at der ikke var basis for at fortsætte. Tiltalte mente dog, der samtidig var en del, der kunne sættes i gang. Tiltalte byggede sin antagelse om, at X A/S ville overleve, på tilbuddene fra Dansk OTC, ... og Det var et åbent spørgsmål, om det ville lykkes. Det var en mulighed, at selskabet ville lukke ned, men hvem ville på den anden side lukke en ongoing virksomhed med sorte tal på bundlinjen? Tiltalte blev foreholdt sin udtalelse (ekstrakt 2, side 838) om, at ... havde sagt, at de skulle sørge for, at alle fremadrettede betalinger gik til en anden konto end X A/S. Tiltalte forklarede hertil, at dette måtte stå for ... regning. Tiltalte kunne ikke huske, hvorfor Salmoiraghis betalinger gik til X A/S Holding og ikke til X A/S. Når der i hans forklaring for byretten (ankeekstrakt side 102, 5. afsnit) tales om et brev, der efterfølgende sendes til banken, er det nok en fejl. Det må være brevet til kommunerne, der er tale om. Tiltalte kan erkende, at han sendte oplysningerne om X A/S Holdings Swift og IBAN-numre til A, selv om han har forklaret i byretten, at han ikke husker det.

Da tiltalte besluttede, at kommunerne skulle overføre betalingerne til X A/S Holding i stedet for til X A/S, var det med henblik på at overføre pengene til Q, fordi kontrakten med Q ellers ikke kunne videreføres. De var utrygge ved, om pengene ville kunne oversendes til Q, hvis pengene først kom ind i X A/S. Pengene overførtes dog ikke efterfølgende fra X A/S Holding til Q, selv om de oprindeligt havde anset det for vigtigt for at videreføre kontrakten.

Baggrunden var, at X A/S Holding i mellemtiden havde betalt ca. 1,8 mio. kr. i lønninger og andre udgifter for X A/S. Den 28. oktober 2016 blev der således fra X A/S Holdings konto

betalt lønninger til X A/Ss ansatte. Herunder fik V18 140.000 kr., mens ... selskab, der var V17 s selskab, fik 100.000 kr. Den 7. november 2016 blev der endvidere overført 331.468,53 kr. til Danica, der vedrørte pension til medarbejderne. Efter at beløbet fra Oria var kommet ind, betaltes yderligere et beløb til ..., der var medarbejder i X A/S, og 200.000 kr. til X A/S udlejer, ... X A/S Holding havde ikke et kontraktforhold til ... Endvidere betaltes 157.528 kr. til X A/S Asien, ligesom der overførtes 500.000 kr. som en omkostning på vegne af X A/S til rekonstruktøren, Kromann Reumert. X A/S gik i rekonstruktion den 4. november 2016. Tiltalte drøftede formentlig Q-aftalen med rekonstruktøren og sagde nok også, at det var en vigtig aftale. Han anbefalede dog ikke rekonstruktøren at betale Q, da der ikke var penge. Tiltalte husker ikke, om han nævnte for rekonstruktøren, at Oria havde betalt til X A/S Holding.

Der var i forhold til Q helt åbenhed om, at pengene tilgik X A/S Holding i stedet for X A/S. Selv om formålet med at få pengene i X A/S Holding oprindeligt var at betale Q, blev beløbet i realiteten brugt til at betale X A/Ss kreditorer. Der er hverken fra kurator eller andre gjort indsigelser mod, at X A/S Holding har betalt beløbet på i alt ca. 1,8 mio. kr. Det var ikke normalt, at Holding betalte X A/Ss udgifter. Der havde dog været enkelte posteringer på mellemregningskontoen.

Formålet med at oprette selskabet XX A/S var, at der kunne indgås kontante aftaler. XX A/S kunne købe fra X A/S med et avancetillæg, som kunne bruges til at betale X A/Ss medarbejdere mv. Der er ikke kommet penge fra tiltalte til XX A/S. Det var eksterne investorer.

Vedrørende forhold 5 har tiltalte forklaret, at han har talt med D om momsindberetningen, men ikke om, hvordan de skulle komme frem til tallet. Foreholdt sms fra tiltalte til D (ekstrakt 2, side 1329) om at indberette "4,756 mill" i moms svarende til det, der faktisk blev indberettet, er det ikke udtryk for, at han blot har opgivet et fiktivt tal. Han kan godt have haft en drøftelse med D om tallet. Han fik en mail fra V16 om, at der ikke skulle indgives moms for november. Foreholdt aflytning af samtale med D (ekstrakt 2, side 1317), hvor de taler om at få for meget tilbage i moms, og tiltalte spørger, hvor meget "16 – 15 – 20?", forklarer tiltalte, at han kun kan forestille sig, at det er, fordi han har fået nogle tal fra V16.

Tiltalte blev foreholdt udskrift fra bogføringssystemet (ekstrakt 2, side 927), hvorefter fremgår, at Ds initialer er anført på bogføringssystemet vedrørende moms, og sin forklaring fra byretten (ankeekstrakt side 107) om, at det ikke var D, der indberettede i denne periode, da han arbejdede hjemme. Tiltalte forklarede hertil, at han ikke ved, hvem der indberettede. Der kan have været andre, der brugte Ds initialer til at indberette. Han kan ikke sige, om D kan have siddet derhjemme og indberettet.

Tiltalte blev foreholdt, at der blev indberettet meget store beløb i købsmoms i 2015 og 2016 (ekstrakt 2, side 883), og forklarede hertil, at omsætningen eksploderede voldsomt i denne periode. Der kan også have været provision til samarbejdspartnerne, og der var måske også fejl. Foreholdt, at man ikke har kunnet finde fakturaer, der støtter momsindberetningerne, forklarede tiltalte, at alle fakturaer kom ind i finansafdelingen og derefter ud til godkendelse, hvorefter de blev registreret i bogføringssystemet. Tiltalte har ikke haft mulighed for at fremvise fakturaerne, fordi han ikke har haft adgang til bilagene. D førte bogføringen på et excel-ark, da han ikke havde bilagene. Tiltalte ved ikke, om D lavede en forregistrering i excel-arket.

Forespurgt af forsvareren forklarede tiltalte, at D blev ansat i Y ApS i 2007, hvor han bogførte for flere forskellige virksomheder, blandt andet islandske kunder. Han var således ikke kun tilknyttet X A/S. Han kunne bogføre for X A/S hjemmefra ved at koble sig op med sin pc, og det gjorde han især i den sidste tid. Han tog også dokumenter med hjem. Han havde en makulator derhjemme, men det var der ikke noget unormalt i.

V14 var X A/S første CFO. Han tiltrådte den 1. februar 2015, men blev afskediget i februar eller marts 2016, fordi V17 og tiltalte ikke var tilfredse med hans arbejde. Herefter blev V15 ansat som CFO i marts, april eller maj 2016. Han havde tidligere været hos revisor E. Den 1. september 2016 tiltrådte V16 som CFO.

Foreholdt EY-rapporten fra august 2016 forklarede tiltalte, at han, som det fremgår af rapporten, ikke har haft indflydelse på indholdet. V15 var CFO på dette tidspunkt. Foreholdt det anførte i EY-rapporten om mangelfuld bogføring forklarede tiltalte, at det ikke var noget, han havde været informeret om.

Foreholdt, at tiltalte den 2. november 2016 anmodede D om en oversigt over difference mellem systemet og det indberettede for så vidt angår moms, forklarede tiltalte, at der med systemet menes Navision. Der var en difference mellem det momsbeløb, der var indberettet, og det beløb, der fremgik af systemet. Alt burde være bogført i systemet, men det var det ikke, som det også fremgik af EY-rapporten. Der er mange bilag, der ikke er bogført.

Foreholdt balance fra 2014 for selskabet Inventions, hvoraf fremgår, at der er færdiggjorte udviklingsprojekter for 206.221 kr. (forsvarerekstrakt 6, side 43) forklarede tiltalte, at han stiftede Inventions, hvor det var meningen, at udviklingsprojekter skulle ligge. Beløbet på 206.221 kr. ville give 35.000 kr. i negativ moms.

Foreholdt samtalen med V16 fra september 2016, hvor V16 spurgte, om de havde så store udgifter (ekstrakt 2, side 1315), forklarede tiltalte, at der i perioden var et negativt momstilsvær på ca. 4,9 mio. kr.

Vidnet V14 har supplerende forklaret vedrørende forhold 1 og 2 blandt andet, at tiltalte havde indsigt i bogføring og regnskabsføring, men ikke i detaljer engagerede sig i bogføringen og regnskabsføringen i X A/S. Vidnet ved ikke, om investorerne kendte til årsrapporten for 2. halvår 2014, da 2. tranche blev udbetalt den 26. februar 2015.

Vedrørende Mavi-kontrakten var vidnet ikke klar over, at kontrakten havde stor betydning for selskabet. I foråret/sommeren 2015 gik det dog op for ham, at det var X A/Ss største kontrakt. Da Mavi ikke betalte, drøftede han sagen med tiltalte, og tiltalte besluttede, at X A/S betalte. Tiltalte forklarede vidnet, hvorfor Mavi ikke ville betale, men vidnet kan ikke huske det præcist i dag. Det var noget med manglende levering. Vidnet vidste ikke, at alle rørene befandt sig på X A/S lager. Vidnet var betænkelig ved, at der ikke var betalt, og han forelagde dette for tiltalte, men uden reaktion. Der var udstedt veksler, og problemet var, at banken ikke fik betalinger. Det var hans opfattelse, at Mavi havde været forpligtet til at betale, men alligevel betalte X A/S. Han fik ikke yderligere svar. Han havde ikke tanker om at informere investorerne på dette tidspunkt og drøftede heller ikke dette spørgsmål med nogen.

Foreholdt Starbucks-kontrakten (ekstrakt 1, side 1041) forklarede vidnet, at den ikke ser normal ud. Det er således ikke specificeret, hvad der skal leveres. Det var ikke sædvanligt, at

han som CFO ikke så en aftale af denne størrelsesorden (49 mio. euro). Han efterspurgte heller ikke at se den.

Vidnet blev foreholdt en oversigt over, at der havde været leverancer til Starbucks for ca. 800.000 euro (ekstrakt 1, side 1717) og forklarede, at han sendte denne til J. Han medsendte ikke den store kontrakt på 49 mio. euro, da han ikke fandt anledning hertil. Det skyldtes antageligvis, at leverancerne var omfattede af den tidligere indgåede aftale med Starbucks. Han var ikke involveret i at sikre, om selskabet havde kapacitet til at opfylde kontrakten for 49 mio. euro. Der blev kun leveret for 800.000 euro. Han husker ikke at have set kontrakten med CPL på 4,3 mio. euro (ekstrakt 1, side 1287).

Forespurgt af forsvareren vedrørende årsrapporten for 2. halvår af 2014 forklarede han, at tallene var færdige, og regnskabet forelå, da han tiltrådte. Han havde ikke noget med den at gøre. Han husker ikke at have deltaget i et regnskabsmøde med E om årsrapporten for 2. halvår af 2014. Da mødet blev afholdt, havde han været i virksomheden i få dage. Den 10. februar 2015 sendte han en mail til revisor om, at de ikke havde bemærkninger til regnskabet.

Starbucks-kontrakten og CPL-kontrakten skulle udtages af 2015-regnskabets igangværende arbejder, da man ikke kan have noget indtægtsført, som ikke er leveret. Der var drøftelser med tiltalte herom, men vidnet kan ikke huske, om det skete.

Foreholdt, at det fremgår af regnskabet for 2014 som et regnskabsprincip, at aktiver indregnes, når det er sandsynligt, at økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, forklarede vidnet, at man ved aflæggelsen af 2015-regnskabet måtte overveje, om der kunne medtages ordrer, hvor der ikke var blevet leveret. I 2. halvår af 2014-regnskabet havde selskabet det regnskabsprincip, at de tre store kontrakter blev medtaget, fordi de var indgået, og X A/S nettoresultat var kendt. Kontrakterne blev udtaget i 2015, fordi tiden havde vist, at der var spørgsmål ved, om man skulle levere i henhold til kontrakterne. Han kan ikke huske, at der var nogen særlig grund til, at der ikke var leveret til CPL. Han har ikke hørt om, at bestyrelsen i CPL måtte gå af på grund af korruption. Han har ikke hørt om en henvendelse fra Starbucks' advokat om, at Starbucks' repræsentant ikke havde været berettiget til at indgå aftalen. Han kan ikke udtale sig om, hvorfor der ikke blev leveret i henhold til Starbucks-kontrakten. Han har ikke konkret kendskab til, hvornår der skulle leveres i henhold til henholdsvis Starbucks-

og CPL-kontrakterne. Han har stillet spørgsmål til de relevante, om der var leveret, Han havde ikke grundlag for at vurdere, om kontrakterne skulle ud af regnskabet.

I Starbucks var der sandsynligvis ikke en forpligtelse til at aftage. Der var således en grund til, at der ikke var leveret i henhold til denne kontrakt, og dette hang sammen med kontraktgrundlaget.

Vidnet sendte den 17. april 2015 en oversigt over virksomhedens order backlog til en amerikansk investor (forsvarerekstrakt 4, side 56), hvori blandt andet Starbucks- og CPL-kontrakterne indgik. Senere blev han klar over, at der ikke var leveret, og at der var problemer i forhold til kontraktgrundlaget.

Han husker ikke, om han har set Company Description, hvorefter fremgår, at omsætning samt indtjening indgår, når en ordre er lukket. Spørgsmålet er, hvornår en ordre kan anses for lukket.

Vedrørende forhold 3 har vidnet forklaret, at hvis selskabet afholdt private udgifter for tiltalte, godkendte tiltalte det selv. Der var en mellemregningskonto med Y ApS, men vidnet havde ikke noget med Y ApS at gøre og stillede ikke spørgsmål ved, hvordan dette blev håndteret. Forevist oversigt over renteberegning (ekstrakt 2, side 719) husker vidnet ikke, om det er vidnet, der har lavet denne. Det er ikke sædvanligt, at virksomheden afholder private udgifter, men vidnet stillede ikke spørgsmål ved det og sagde ikke fra over for ordningen med en mellemregningskonto.

Forespurgt af forsvareren forklarede vidnet, at tiltalte fik 50.000 kr. i løn om måneden. Vidnet har været med til at udarbejde budgetter for 2015 og 2016. Forevist budgetter, hvor tiltalte står til en løn svarende til 100.000 kr., henholdsvis 2 gange 55.000 kr. (110.000 kr.), siger dette ikke vidnet noget. Han husker ikke at have set det foreviste materiale. Vidnet husker ikke, hvad andre ledende medarbejdere fik. Vidnet var ikke med til forhandlinger om, hvordan ledelsen skulle aflønnes, og kender ikke til ledelsens aflønningsaftaler.

Vedrørende forhold 5 forklarede vidnet, at når Ds initialer er påført momsindberetningen, vil vidnet mene, at den er foretaget af D. Det er ikke antageligt, at nogen har logget sig ind som

D. Der var ikke andre end D, der bogførte for X A/S. D arbejdede 3-4 af ugens dage for X A/S.

Forespurgt af forsvareren forklarede vidnet, at D foretog momsafregningen efter input fra blandt andre vidnet. Under vidnets ansættelse indførtes Navision. Foreholdt, at det er i EY-rapporten er anført, at bogføringen var rodet, forklarede vidnet, at det var rodet, da vidnet begyndte, men vidnet fik ryddet op under sin ansættelse og havde indtryk af, at det var i orden, da vidnet stoppede.

Når et bilag kom ind, blev det ikke bogført straks. Der var en godkendelsesprocedure. Der var måske 5-7 personer, der godkendte. Vidnet har ikke kendskab til, at D førte et excel-ark over fakturaer, der var kommet ind.

Vidnet husker ikke, da 2. tranche kom ind. Vidnet husker ikke, at han som CFO har medvirket til at servicere investorerne i forhold til trancherne, eksempelvis fremskaffe oplysninger.

Vidnet V12 har supplerende forklaret blandt andet, at Starbucks-kontrakten lignede en normal kontrakt hos X A/S. Det var ofte, at sælgerne ikke engang selv vidste, hvad de havde solgt. Ofte ville man dog angive et produktnavn. Det var ikke bare bogføringen, der ikke blev kørt professionelt. Han har ikke set CPL-kontrakten på 31 mio. euro. Da det fremgår af kontraktens bestemmelse om finansiering, at der anvendes bills of exchange, skulle kontrakten have været over vidnets bord, men det kom den ikke. CPL-kontrakten på 4,3 mio. euro skulle også have været forbi vidnet, men kom det ikke.

Da vidnet blev ansat i 2015, skulle han rydde op i det hele, og i den forbindelse gennemgik han virksomhedens kontrakter. På et tidspunkt i 2015 blev det indført, at EKF-kontrakter skulle gå gennem ham. Oversigten vedrørende Starbucks, som han har lavet, vedrører produkter, som er leveret. Han skulle hjælpe med EKF og regne rentabiliteten igennem på projekter, ligesom han skulle hjælpe sælgerne med at lægge rigtige ordresedler til lageret. Kontrakterne var imidlertid ikke samlet et sted, men flød over det hele. Der var kontrakter med kunder, som man mente, man havde en aftale med, men aldrig havde fået underskrevet.

Vidnet ved ikke, hvordan Starbucks-kontrakten er håndteret regnskabsmæssigt. Vidnet ved ikke, om Starbucks-kontrakten er indgået, men hvis den er indgået i 2016, skulle den have været igennem vidnet. Vidnet har ikke set en hensigtserklæring af 24. november 2014 med Starbucks. Kontrakten med Starbucks på 49 mio. euro hørte han først om, da V15 viste ham den.

Størstedelen af X A/S fakturering var ikke sket. Han mener at kunne huske, at V15 blev sat til at få styr på det. Navision var deres regnskabsprogram. Programmet var helt tomt, da vidnet startede, og kom aldrig op på et acceptabelt niveau. Man fik ikke bogført korrekt og kunne ikke se, om en faktura var betalt. Problemet var ikke regnskabsprogrammet, men bogføringen.

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at den direktørkontrakt, han senere fandt, vedrørte tiltalte. Han husker ikke, om den var underskrevet eller dateret. Den indeholdt ikke kontraktsvilkår om 1-2 pct. i bonus for omsætning og ved kapitalfremskaffelse, som han har læst om i pressen. Vidnet ved ikke, hvad tiltalte havde ret til i løn, eller hvad tiltalte havde af aftaler med ledelsen om bonus mv. Vidnet ved heller ikke, hvad V18, der var teknisk direktør og medejer af X A/S, havde ret til i løn. V17 sendte en faktura på 100.000 kr. pr. måned. Vidnet ved ikke, om V17 havde ret til løn herudover.

D var i X A/S ca. 1½ dage om ugen. Foreholdt sin forklaring ifølge politirapport (ekstrakt 2, side 1428) var det, som han husker det, D, der indberettede moms, men tiltalte var involveret i processen. Det ved han, fordi D har fortalt ham det. Vidnet kan ikke svare på, om nogen kan have logget ind i bogføringssystemet med Ds initialer.

Hvis X A/S havde afholdt en privat omkostning for tiltalte, skulle vidnet skrive det på en seddel. Vidnet ved ikke, hvad der videre skete. Vidnet ved, at D og tiltalte kom ind på kontoret og foretog en masse bogføring. Vidnet lagde herefter to og to sammen.

Vidnet har bistået Æ og har deltaget i møder med Æ og EY om due diligence-erklæringen. Vidnet blev efter sin ansættelse i X A/S ansat i ..., hvor Æ var direktør.

Forevist mail af 14. oktober 2016, hvor tiltalte anmoder om en overførsel på 200.000 euro til Q efter kl. 14 (ekstrakt 2, side 1540), husker vidnet ikke denne og heller ikke, om der er

overført penge til Q. Der var store problemer med at betale Q. Det var angiveligt derfor, X A/S ikke fik penge på kontoen. Når det er anført, at det skulle være efter kl. 14, er det formentlig, fordi overførslen så først ville gennemføres næste bankdag. Der var på dette tidspunkt likviditetsproblemer i X A/S.

Foreholdt en telefonsamtale mellem tiltalte og vidnet, om at der skulle flyttes betalinger fra X A/S til X A/S Holding (ekstrakt 2, side 1556) forklarede vidnet, at han ikke i dag husker samtalen. Vidnet husker kun, at der var en transporterklæring, hvorefter kommunerne skulle betale til X A/S.

Vedrørende forhold 5 forklarede vidnet, at han ikke ved, om tiltalte var inde over momsindberetningerne. Foreholdt sin forklaring til politirapport af 22. februar 2017 (ekstrakt 2, side 1428) forklarede vidnet, at det var D, der indberettede fysisk, men at tiltalte var involveret i processen. D fortalte selv, at han indberettede moms, og at D skulle tale med tiltalte om det. Han ved ikke, om andre loggede ind med Ds initialer. Han ved ikke, om man kunne det.

Vidnet V5 har supplerende forklaret vedrørende forhold 1 og 2 blandt andet, at Mavi-ordren på daværende tidspunkt var en af virksomhedens største ordrer på 3,3 mio. euro. Rørene lå på X A/Ss lager fra 2014 til konkursen i 2016. De fik at vide, at rørene kunne bruges til andre projekter, men der blev ikke brug for dem. Der var en teknologisk udvikling i perioden, så det ville ikke være hensigtsmæssigt at have så mange rør liggende, hvis der ikke var brug for dem. Der blev kun sendt ”samples” til Mavi. Vidnet så det som en kontrakt med Mavi, men tiltalte sagde, at rørene skulle sælges videre, og at rørene skulle ligge hos X A/S, til Mavi havde fundet en kunde. Vidnet er sikker på, at der ikke er leveret til Starbucks ud over leverancerne i Schweiz og Østrig. Forevist Starbucks-kontrakten på 49 mio. euro har vidnet ikke set denne. Vidnet ville få at vide, at der var indgået en sådan kontrakt, da vidnet skulle foretage det fornødne med leverandøren. Det samme gælder CPL-kontrakten på 31 mio. euro. Produktions- og transporttiden ville i sig selv være 10-12 uger. CPL-kontrakten (ekstrakt 1, side 1051) anser han for en ordrebekræftelse, som er tilstrækkelig specificeret til, at der kan leveres. Selskabets standardbetingelser var indsat. Han ville ikke kunne levere på Starbucks-kontrakten, fordi den ikke er tilstrækkelig specificeret. Han husker ikke at have set hensigtserklæringen med Starbucks.

Forespurgt af forsvareren ved vidnet ikke, hvornår en ordre blev indført i regnskabet hos X A/S. Vidnet håndterede alle ordrer ind og ud af X A/S, men var kun i sjældne tilfælde inddraget i processen forud for leveringen. Vidnet kunne dog blive spurgt om f.eks. leveringstider og fragtpriser. Nogle ordrer skulle forecastes til leverandøren, og i sådanne tilfælde ville vidnet blive involveret før leverancen. Vidnet har set en mappe vedrørende Mavi-kontrakten.

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at han ikke undrede sig over, at han skulle ændre datoen på tiltaltes direktørkontrakt (ekstrakt 2, side 467), men det lykkedes ikke.

Medarbejderne så sig som tiltaltes soldater på dette tidspunkt, hvormed vidnet mener, at de var på tiltaltes side. Y ApS var ham bekendt ikke involveret i udvikling af lamper eller teknologi

Vedrørende forhold 5 arbejdede D i den sidste tid fra hjemadressen, men fortsatte med at arbejde for X A/S indtil konkursen. D bad ham hjælpe med at finde private bilag i nogle mapper, men det ville vidnet ikke, da han ikke anså det for sit job. Vidnet har ikke været inde over momsregnskabet. Foreholdt sin forklaring ifølge politirapport af 15. februar 2017 (ekstrakt 2, side 1412) forklarede vidnet, at størstedelen af virksomhedens køb var fra udlandet, og derfor undrede det ham, hvis de ville få mange penge tilbage i moms. Vidnet har ikke overblik over, hvad der blev indkøbt i Danmark, herunder konsulentbistand.

Vidnet V16 har supplerende forklaret blandt andet vedrørende forhold 1, at tiltalte havde forstand på bogføring og regnskab i kraft af sin uddannelse og erfaring. Vidnet var enig med Erhvervsstyrelsen og ikke med X A/S i vurderingen af, hvornår kontrakter kunne indgå i regnskabet.

Vidnet var involveret i oprettelsen af selskabet XX A/S med henblik på at drive dele af aktiviteterne i X A/S videre. Vidnet mente, at der i X A/S var en god virksomhed med potentiale hertil. Sammen med nogle andre fra X A/S indgav vidnet et konkret bud til kurator på at overtage en del af aktiviteterne. Hensigten var, at vidnet skulle fortsætte som CFO i XX A/S, men ikke være medejer. Det var vidnets betingelse for at gå ind i XX A/S, at tiltalte ikke var direktør eller tegningsberettiget. Tiltaltes rolle i XX A/S skulle være at sælge projekter.

XX A/S bud blev ikke antaget. Forklaringen var, at kurator samlet vurderede, at ... tilbud var bedre, selv om det måske ikke var højere.

Vedrørende forhold 3 har tiltalte forklaret, at han som CFO ikke fandt det acceptabelt, at selskabet betalte private udgifter for tiltalte. Da han opdagede det, ville han ikke være en del af det og heller ikke af oprydningen. Der var ikke underliggende bilag til alle posteringer på mellemregningskontoen, og det spurgte han ind til, men fik ikke en forklaring fra tiltalte. Han tænkte, at der foregik noget, som ikke skulle foregå, og at der blev betalt private udgifter over mellemregningskontoen. De blev bogført på mellemregningskontoen, så man trods alt kunne forklare udgiften for kreditorerne, og forhåbentlig ville mellemregningskontoen kunne bringes i nul. Han syntes, X A/S betalte for meget for Ds arbejde, og han så ikke underliggende bilag.

Det er muligt, at det regnskabsteknisk er i orden at føre private udgifter på en mellemregningskonto til udligning på et senere tidspunkt, men selskabsretligt er det forkert. Han var ikke bekendt med det af V15 forklarede om, at det ikke var unormal praksis at føre private udgifter på en mellemregningskonto.

Vedrørende forhold 4 har vidnet forklaret, at han fik oplysningen fra D om, at Oria-betalingen skulle overføres til X A/S Holding i forbindelse med, at V12 spurgte, hvordan det nærmere skulle foregå. Vidnet svarede, at det skulle han ikke have noget med at gøre, da det ikke var i orden. Han husker ikke, at han drøftede det med tiltalte. Han fik ikke at vide, hvorfor det skulle ske således, men antog, at det drejede sig om at holde pengene ude af X A/S, fordi X A/S var under rekonstruktion eller tæt på. Han ved ikke, hvad pengene skulle bruges til i X A/S Holding.

Forevist X A/S Holdings konto (ekstrakt 2, side 1613) genkender han navnene på medarbejdere i X A/S i forbindelse med overførsler den 28. oktober 2016, der angiveligt er lønudgifter. Han ved ikke, hvordan lønkørslen for X A/S blev kørt i oktober 2016, herunder om der er betalt af X A/S Holding. Tilsyneladende er lønnen blevet betalt af X A/S Holding.

Vedrørende forhold 5 har vidnet forklaret, at ... var en tidligere kollega, som arbejdede i X A/S på konsulentbasis. Vidnet efterspurgte en mappe om sammenhængen mellem indberetningerne hos D. Vidnet sagde til tiltalte, at de havde lånt hos SKAT, og tiltalte

svarede, at det var han klar over. Vidnet anså lånet som en bevidst handling, da det var startet på et bestemt tidspunkt. Vidnet fortalte tiltalte, hvor meget der var indberettet i indgående moms. Tiltalte svarede, at det var en af de ting, de skulle se på. Vidnet vil antage, at D har foretaget momsindberetningerne, når det er hans initialer, der er anført.

Vidnet husker ikke samtalen med tiltalte (ekstrakt 2, side 1315), hvor vidnet spørger, ”Har vi virkelig så store udgifter?”. En virksomhed af denne karakter havde ikke indgående moms af betydning. Indgående moms skal komme fra indkøb, men alt indkøb kom fra udlandet og var ikke momsbelagt. Den indgående moms måtte derfor komme fra husleje, revisorudgifter og lignende, og virksomhedens udgifter hertil stod ikke mål med et beløb i størrelsesordenen som det indberettede.

Forsvareren foreholdt vidnet opgørelsen af virksomhedens momsdifference, som SKAT har lagt til grund (ekstrakt 2, side 913). Vidnet forklarede, at beløbet i indgående moms på 4,3 mio. er fremkommet på baggrund af selskabets bogføring og kan stamme fra fakturaer fra Y ApS, A mv.

Vidnet V3 har supplerende forklaret blandt andet, at i hans forklaring for byretten er det rettelig ikke i Mavi-aftalen, men i Salmoiraghi-aftalen, at det ikke er angivet, hvor meget der skulle leveres (ekstrakt 1, side 775). Vidnet husker ikke i dag, om han har set Salmoiraghi-kontrakten, men vidnet forstod det sådan, at der var indgået en endelig aftale og har ikke fået at vide, at der alene var tale om en hensigtserklæring.

Vidnet sendte en mail til IKEA med svar fra V17 (ekstrakt 1, side 730). Pensam og IKEA havde tidligere givet udtryk for, at de ville komme med resten af pengene, når 2014-regnskabet kom i februar 2015. Vidnet er sikker på, at investorerne havde set regnskabet for 2. halvår af 2014, før 2. tranche blev udbetalt; ellers ville de ikke være kommet med pengene. Det var enten Dansk OTC eller selskabet, der sendte dem regnskabet for 2. halvår af 2014 før udbetalingen af 2. tranche. Regnskabet skulle være underskrevet af revisor, men det er muligt, at der var tale om et udkast til regnskab. Investorerne krævede, at Covenants i Bond Agreement var overholdt. Vidnet blev foreholdt Bond Agreement, hvorefter fremgår, at Covenants først skulle gælde fra 2015-regnskabet, og forklarede, at det ikke var sådan, han husker det.

Vidnet så i efteråret 2014 en skriftlig ansættelseskontrakt, hvorefter tiltalte havde krav på en månedsløn på 50.000 kr. Efter ansættelseskontrakten havde tiltalte ikke krav på bonus af omsætningen. Hvis tiltalte mener, at han havde krav på 120.000 kr. pr. måned, er det ikke noget, vidnet kender til. Det var en selvfølge, at investorernes penge skulle gå til at udvikle selskabet og ikke til at fylde ledelsens lommer, så det ville være overraskende, hvis tiltalte havde krav på en procentdel af omsætningen. Vidnet havde endvidere modtaget en mail (ekstrakt 1, side 731) fra V17 om, at en incitamentsordning i form af høj løn til ledelsen var overflødig, da ledelsen havde ejerskab i selskabet. Vidnet videresendte mailen til investorerne. V17 skulle heller ikke have en bonus. Foreholdt, at V17 selv havde modtaget 12 mio. kr., forklarede vidnet, at det vidste han ikke på det tidspunkt, og han finder beløbet eksorbitant højt. Det var ikke normalt, at V17 kunne få en procentdel af kapitalfremskaffelsen, og vidnet havde ikke fået oplysning herom. Forevist V18s ansættelseskontrakt af 6. marts 2014 forklarede vidnet, at han har set en lignende ansættelseskontrakt for V18, men med andre beløb og uden en bestemmelse om bonus. Som vidnet husker det, var V18s løn 50.000 kr., hvortil kom pension og udstationeringstillæg, hvorfor lønnen nok i alt beløb sig til ca. 1,3 mio. kr. Det var samtidig hermed, at vidnet så en ansættelseskontrakt vedrørende tiltalte, og af den fremgik en månedsløn på 50.000 kr. Vidnet er enig i, at det er usædvanligt, at en person, der er direktør, hovedaktionær og bestyrelsesmedlem, aflønnes lavere end et bestyrelsesmedlem.

Vidnet deltog i et møde med investorerne i august 2015 (ekstrakt 1, side 1794). V7 efterlyste nogle regnskabsoplysninger og nøgletal (ekstrakt 1, side 1795), som han fik på mødet. Det var afgørende for investorerne, at de fik tilfredsstillende svar på deres spørgsmål. Som vidnet husker det, blev alle spørgsmål besvaret. Selskabets regnskab havde afgørende betydning for alle investorer. Nogle investorer havde efterspurgt en revisor fra et af de store revisionsselskaber. Pensam stillede spørgsmål, og der var en due diligence-gennemgang i Roskilde, hvor revisor og advokat var indkaldt og svarede på spørgsmål, ligesom mapper med relevante bilag var fremlagt. Due diligence-processen var ikke grundig fra investorernes side. Investorerne havde ikke fået et prospekt, men blot en virksomhedsbeskrivelse. Når IKEA var optaget af X A/S ageren inden for corporate governance var det mere børnearbejde, sustainability mv., IKEA tænkte på.

X A/Ss regnskabsprincip med at optage aftaler i regnskabet, før der var leveret og betalt, var aggressiv, men deres revisor sagde, at det var i orden. Vidnet mener, at de spurgte deres egen revisor, der bekræftede, hvad selskabets revisor havde sagt. Investorerne spurgte ind til det, og selskabets revisor sagde, at han var sikker på, at den holdt, og at selskabet havde brugt det i 3 år. Det siger dog sig selv, at et sådant regnskabsprincip giver større usikkerhed end den mere traditionelle.

Forespurgt, hvordan en virksomhed af X A/S størrelse i resultat og egenkapital og med stadige likviditetsproblemer kunne rejse kapital af den størrelse, forklarede vidnet, at budgetterne var lovende, og der var tale om en virksomhed i vækst inden for et energispareområde, hvilket investorerne syntes om. Herudover var det hele ”pakket ind i EKF-garantier”, hvilket mindskede investorernes risiko. Hvis egenkapitalen havde været negativ, og resultatet havde været minus 33 mio. ville det have været svært at rejse kapital, da virksomheden i så fald ikke havde en god historie. Regnskabet havde således en stor betydning. Det siger sig selv, at hvis man havde vidst det, der senere kom frem i pressen og i forbindelse med konkursbehandlingen om selskabet og om ledelsens erhvervelse af ejendomme på Mallorca osv., ville selskabet ikke have fået tilført kapital. Det var således såvel oplysningerne om selskabet som validiteten af disse, der var afgørende for investorerne. Sagen har haft store negative konsekvenser for hans arbejdsliv.

Vidnet V17 har supplerende forklaret blandt andet, at han ikke var ansat i X A/S, men tilknyttet X A/S. Vidnet husker ikke, om investorerne havde set 2. halvår 2014-regnskabet (ekstrakt 1, side 519) inden udbetalingen af 2. tranche. Investorerne havde set den tilgængelige information. Vidnet blev foreholdt, at regnskabet er dateret den 16. marts 2015, men at der er et tidligere udkast fra før udbetalingen af 2. tranche, der fandt sted den 26. februar 2015. Vidnet forklarede, at det lyder rigtigt, at investorerne havde forlangt at se regnskabet inden udbetalingen, men det er ikke noget, han kan huske. Investorerne var naturligvis interesserede i, om Covenants blev overholdt. V14 rapporterede kvartalsmæssigt dette til investorerne i form af et Compliance Certificate, som han udarbejdede efter drøftelse med tiltalte og vidnet. Det var vidnets opfattelse, at investorerne opfattede overholdelsen af Covenants som betydningsfuldt, da de ellers ikke ville have stillet kravene i Covenants.

Salmoiraghi-aftalen havde vidnet ikke set. Han kendte til aftalen og havde en forståelse af, at der var indgået en aftale og ikke f.eks. en hensigtserklæring. En hensigtserklæring kan efter vidnets opfattelse ikke indgå i et regnskab, men kun efter omstændighederne i et budget. Han havde ikke drøftet dette med tiltalte eller med revisor, da han anså det for evident. Han husker ikke, hvornår han har fået oplysning om aftalens størrelse. Oversigten over igangværende arbejder pr. 30. juni 2014 (ekstrakt 1, side 36) husker han ikke at have set, mens han var i bestyrelsen, men han kan ikke afvise det. I bestyrelsen gennemgik de ikke regelmæssigt igangværende arbejder.

Vedrørende Mavi-aftalen var baggrunden, at Mavi havde en række faciliteter – restauranter mv. – hvor de ønskede at bruge rør fra X A/S. Derudover ønskede Mavi at bygge en klassisk agentforretning op, hvor de solgte X A/S-produkter i 19 lande. Der var således tale om en anderledes kunde end f.eks. Starbucks. Forespurgt om aftalen til 3,3 mio euro var en kommissionsaftale eller en endelig handel, forklarede vidnet, at han anså denne handel for en endelig handel, men herudover anså han aftalen med Mavi for noget, der blev udviklet undervejs. C skulle have agentfee af handlen, fordi han også havde en rolle som agent. Vidnet var med til at lave en tilbagekøbsaftale med Mavi, fordi Mavi havde vanskeligt ved at sælge til tredjemand. X A/S hjalp Mavi, fordi der var tale om en vigtig agent, der havde investeret mange penge i at bygge X A/Ss forretning op, og hvor der var forventning om en meget stor omsætning. Betingelsen var, at det var cost-neutralt for X A/S, og at der var en kunde, X A/S kunne sælge videre til. Vidnet kan ikke svare på, hvorfor produkterne i Mavi-aftalen blev på X A/Ss eget lager. Dette var ikke sædvanligt.

Vedrørende Starbucks-aftalen til 49 mio. euro (ekstrakt 1, side 1041) kan vidnet ikke redegøre for, om kontrakten var sædvanlig i forhold til specifikationen af solgte produkter. Vidnet havde bistået med at udarbejde standardaftaler til X A/S, men virkeligheden havde overhalet dette arbejde, idet aftalerne ofte blev indgået på kundernes sprog og efter kundernes retssystemer. Vidnet var derfor ikke involveret i alle aftaler, da han ikke har forstand på f.eks. italiensk ret. Ofte var aftalerne udbudsbaseret. Starbucks-aftalen har ikke været drøftet på et bestyrelsesmøde. Bestyrelsen drøftede ikke indgåede aftaler. I bestyrelsen drøftede man den først i forbindelse med overvejelserne om, hvorvidt kontrakten skulle fremsendes til Erhvervsstyrelsen. Det er efter vidnets erfaring helt sædvanligt, at kontrakter kun forelægges for bestyrelsen, hvis der er forhold, der er problematiske.

Han ville som bestyrelsesformand have forventet at blive orienteret om, at Starbucks ikke følte sig bundet af aftalen, men det blev han ikke. Havde han vidst, at aftalen ikke var bindende, kunne den ikke være indgået i regnskabet.

Vedrørende forhold 3 har vidnet forklaret, at han ikke kendte til, at der blev afholdt private udgifter for tiltalte. Vidnet har ikke givet tilladelse hertil, og det har heller ikke været drøftet i bestyrelsen.

Vidnet husker ikke nærmere om en låneaftale med T Holding ApS. Bestyrelsen traf beslutningen om udvidelse af Han husker ikke drøftelsen i bestyrelsen, men husker det kun ud fra referatet af bestyrelsesmødet. Foreholdt tiltaltes forklaring om, at vidnet kendte til erhvervelsen af ejendomme på Mallorca, forklarede vidnet, at han kun kender til, at tiltalte købte et sommerhus på Mallorca. Vidnet var ikke bekendt med en låneaftale på 25 mio. kr., og vidnet kendte ikke til flere ejendomme på Mallorca. Vidnet vidste ikke, at der var gået penge fra X A/S til erhvervelsen af ejendomme på Mallorca, og bestyrelsens beslutning gik på en domicilejendom til virksomheden og ikke til andet. Virksomheden havde brug for denne udvidelse. Forespurgt om udvidelsen blev gennemført, forklarede vidnet, at man havde lagerfacilitet på nabogrunden. Vidnet var af den opfattelse, at grunden blev lejet af X A/S. Bestyrelsen drøftede, om X A/S skulle eje eller leje. Vidnet husker ikke, om der blev overført 25 mio. kr. til X A/S Holding.

Vidnet fakturerede et månedligt honorar på 75.000 kr. det meste af tiden, men der var en udvikling over tid. Det var et konsulenthonorar. Tiltalte havde en betydelig interesse i virksomhedens udvikling, hvilket forklarede tiltaltes relativt lave løn. Vidnet fik desuden forhandlet igennem med investorerne, at der kunne udtages 20 pct. af nettoresultatet i udbytte. Der var derfor ikke behov for at udtage store beløb til tiltalte, da det skattemæssigt er mere fordelagtigt at udtage udbytte end modtage bonus.

Forespurgt af forsvareren forklarede vidnet, at han var i X A/S 2-3 dage om ugen. Vidnet havde ud over sædvanligt bestyrelsesarbejde ansvar for blandt andet virksomhedens patenter og varemærker, ligesom vidnet var involveret i rekruttering. Vidnets advokatfirma leverede standardkontrakter og vedligeholdelse af kontrakter mv., men i takt med at X A/S indgik

større udenlandske aftaler, var det i stigende grad kundernes aftalegrundlag, der blev anvendt. Vidnet var involveret i tilbagekøbsaftalen med Mavi. Det var vidnets advokatfirma, der udformede kontrakten. Der var EKF-garanti på kontrakten. EKF stiller en kaution til rådighed, hvis kunden ikke kan betale. EKF dækker ikke, hvis kunden har f.eks. mangelsindsigelser. Vidnet erindrer ikke, om der var lavet bills of exchange, og kan ikke svare på, hvad betydning det har, at der er indgået bills of exchange.

Vidnets bonusaftale lå på skrift, men den var ikke underskrevet. ... selskab aftalen af 1. oktober 2014 var den, man agerede ud fra. Vidnet fakturerede bonus for kapitalfremskaffelsen efter denne aftale.

Kontrakter blev medtaget i regnskabet, når de var indgået med kunden, indtil Erhvervsstyrelsen krævede det ændret.

Vedrørende CPL husker vidnet ikke, at han var involveret i kontrakten, men foreholdt vidnets mail med rettelser fra vidnet (ekstrakt 1, side 1254) erkender vidnet, at han må have været inde over kontrakten. Vidnet erindrer ikke, hvor han har oplysningerne i sine rettelser fra, herunder hvorfor aftalegrundlaget ændredes fra hypoteser til minimumssalg, herunder ”42.000 lamps” i 2015.

Vidnet erindrer ikke at have set oversigten over igangværende arbejder for 116 mio. kr. Vidnet erindrer heller ikke kommissionsberegningen. Vidnet vidste ikke, at der blev lavet et skema over igangværende arbejder, der af revisor blev indført i regnskabet. Vidnet er ikke bekendt med de tal, der indgår i oversigten og regnskabet. Ledelsesberetningen i X A/S er udarbejdet af vidnet.

Vidnet kan tiltræde, at han har modtaget 11.832.418 kr. for sin konsulentbistand og bonus i perioden 2014-2016. Beløbet var et bruttobeløb og inklusive moms. Vidnet husker ikke, hvad V18 modtog i løn og bonus. Vidnet kender til den løn, der er anført i Company Description. Det kan godt passe, at lønpakken for V18 var 1.320.000 kr. Vidnet er ikke i bestyrelsen blevet præsenteret for, at V18 skulle have bonus i form af en procentdel af omsætningen. Vidnet har ingen erindring om, at en sådan bonusaftale skulle findes.

Vidnet har ikke hørt om en dialog (forsvarertillægsekstrakt 3, side 41, mail af 30. september 2016) mellem V18 og advokat O fra TVC. Vidnet var på dette tidspunkt fratrådt som bestyrelsesformand.

Vidnet og tiltalte har drøftet en aftale om kapitalfremskaffelse på 1 pct. svarende til den, vidnet havde, men drøftelserne blev ikke konkretiseret i form af en aftale, der blev forelagt bestyrelsen. Vidnet har ikke drøftet andre bonusaftaler med tiltalte. Foreholdt mail af 17. september 2015 (forsvarerekstrakt 1, side 84), hvoraf fremgår, at ”vi begge ville være berettigede til et honorar på 1 % op til og med de 100 MEUR”, fastholdt vidnet, at han var berettiget til bonus, og de havde forhandlet en udbytteaftale igennem, som gav tiltalte ret til at udtage 20 pct. i udbytte af nettoresultatet. Tiltalte kom ikke på noget tidspunkt tilbage og forelagde en konkret anmodning om bonus. Tiltalte har aldrig fremsat et aftaleudkast eller andet til vidnet, og derfor var der ikke en bonusaftale med tiltalte.

Foreholdt mail af 21. februar 2017 (forsvarertillægsekstrakt 1, side 18), hvori vidnet anfører, at V18 bør bekræfte, hvad der er aftalt med tiltalte, forklarede vidnet, at mailen skal ses i det lys, at tiltalte lagde pres på vidnet for at bekræfte aftaler, hvilket vidnet afviste.

Vidnet blev foreholdt svar til IKEA (ekstrakt 1, side 731), hvoraf fremgår om Corporate Governance, at ledelsens honorar var lavt til moderat og uden incitamentsordninger. Vidnet forklarede, at han ikke har yderligere bemærkninger til, om vidnets modtagelse af 11,8 mio. kr. var et højt eller lavt honorar.

Foreholdt ledelsesberetning om begivenheder efter regnskabsårets afslutning (forsvarertillægsekstrakt 1, side 25) forklarede vidnet, at det var rigtigt, at man havde fået genetableret et overskud og overholdt lånevilkårene.

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at han havde en dialog med Bjarne Pedersen i Danske Bank om en akkordforhandling med tiltalte. Tiltalte havde en gæld i Danske Bank, som han gerne ville have afsluttet, og Danske Bank accepterede at nedskrive gælden.

Vidnet blev foreholdt, at Danske Bank den 24. juni 2015 skrev, at akkordaftalen ikke var overholdt, og at tiltalte betalte de 180.000 kr. af X A/Ss konto. Vidnet forklarede, at han ikke var bekendt med dette. Vidnet vidste ikke, at tiltalte havde lånt penge af X A/S.

Foreholdt mail fra vidnet til tiltalte om emner til drøftelse: "LN privat – næste skridt" (forsvarertillægsekstrakt 3, side 34) forklarede vidnet, at dette formentlig vedrørte en drøftelse af, om tiltalte skulle være bosat i Danmark eller i udlandet. Det kunne også være andre forhold. Vidnet kan godt have deltaget i møder med N i relation til tiltalte.

Foreholdt mail af 25. maj 2015 (ekstrakt 2, side 1860), hvori tiltalte anførte: "Jeg har brugt en del af de penge, jeg fik ind fra kapitalfremskaffelsen. Hvordan kommer de ind i huset på Mallorca?", fastholdt vidnet, at han ikke var bekendt med, at tiltalte modtog bonus for kapitalfremskaffelse. Vidnet erindrer ikke mailen.

Foreholdt mail af 29. oktober 2014 (forsvarerekstrakt 1, side 59), hvoraf fremgår, at købesummen for huset på Mallorca var 2 mio. euro, sammenholdt med, at vidnet havde deltaget i akkordforhandlinger med Danske Bank om tiltaltes forhold, forklarede vidnet, at han ikke ved, hvad tiltalte brugte sine penge på, og hvor tiltalte havde sine penge fra.

Foreholdt mail af 25. maj 2015 (forsvarerekstrakt 1, side 68), hvor vidnet efterspurgte en form, hvor "pengene ikke skal tages ud privat" af skattemæssige grunde, forklarede vidnet, at han antager, at meningen har været, at pengene skulle forblive i T Holding ApS, men vidnet kan ikke komme dette nærmere. Foreholdt igen tiltaltes oplysninger om, at han har brugt pengene fra kapitalfremskaffelsen, kan vidnet heller ikke belyse dette nærmere. Vidnet vidste ikke, at pengene kom fra X A/S.

Vidnet erindrer ikke, om X A/S ejede ejendomme. Vidnet husker ikke nærmere, hvad baggrunden var, for at T Holding ApS skulle låne 25 mio. kr. af X A/S til erhvervelse af en ejendom, som X A/S skulle leje. Vidnet erindrer ikke, at man på noget tidspunkt "kaldte" lånet fra T Holding ApS, selv om det er et anfordringsgældsbrev.

I januar 2015 sendte vidnet et udkast til ledelsesberetning (forsvarertillægsekstrakt 3, side 25). Vidnet husker ikke mailen, men det er formentlig vidnet, der har formuleret

ledelsesberetningen. Vidnet husker ikke, hvor han har de angivne tal fra. Vidnet kan ikke svare på, hvordan han kunne oplyse i beretningen, at der ikke knyttes risici til opgørelsen eller andre særlige forhold, når han har forklaret, at han ikke kender kontrakterne.

Forespurgt, om der var kontrol med tiltalte eller begrænsninger i tiltaltes mulighed for at disponere i X A/S, forklarede vidnet, at der ikke var begrænsninger med tiltalte i form af krav om dobbelte underskrifter, eller at noget skulle forelægges bestyrelsen. Der var heller ikke særlige tegningsregler, eksempelvis krav om to underskrifter. Kontrollen med tiltalte bestod i, at der var en regnskabsafdeling og revisor.

Vidnet blev foreholdt mail fra revisor (forsvarertillægsekstrakt 3, side 36), der anførte, at det skulle fremgå af regnskabet, at der var garanti fra EKF for 85 pct. af igangværende arbejder, og efterfølgende mailkorrespondance fra vidnet til tiltalte om, at revisor burde informeres om, at præmissen vedrørende EKF ikke er korrekt. Vidnet blev endvidere foreholdt, at han den 25. april 2016 sendte en mail til revisor, men ikke anførte noget om EKF. Forespurgt, om vidnet underrettede revisor om, at præmissen vedrørende EKF er forkert, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om, at han underrettede revisor om dette.

V18 har supplerende forklaret vedrørende forhold 1 blandt andet, at han fandt det mærkeligt, at Mavis rør lå på lageret i lang tid. Han undrede sig over, at Mavi ikke ønskede rørene udleveret.

Vedrørende Starbucks-kontrakten var vidnet medejer og bestyrelsesmedlem, og derfor var det mærkeligt, at vidnet ikke blev underrettet om kontrakten på 49 mio. euro. Herudover havde det betydning for vidnets funktion som produktansvarlig, at han var inde over en sådan aftale. Han havde et møde med Starbucks om levering til yderligere butikker i Tyskland, og det var ikke vidnets indtryk, at der allerede var indgået en aftale om levering til Starbucks-butikker i Tyskland. Man ville ikke kunne levere alene på baggrund af Starbucks-aftalen, da den ikke er specificeret.

Han kendte ikke til kontrakten med CPL og husker heller ikke den mindre kontrakt på 4.375.564 euro (ekstrakt 1, side 1287). Han ville skulle ind over en sådan kontrakt for at sikre levering.

Forespurgt af forsvareren forklarede vidnet, at han var produktansvarlig – den teknisk ansvarlige CTO – og skulle udvikle produkter og sørge for, at de kunne producere og levere. Vidnet var ikke ansvarlig for salg. Vidnet hjalp dog sælgerne med at specificere produkter. Vidnet var ikke inde over alle aftaler, som X A/S indgik.

Vidnet har hørt om en hensigtserklæring med Starbucks, men han husker ikke hvornår. Det var forhåbningen, at der skulle leveres til alle butikker i Tyskland og måske også andre lande.

I 2015-2016 var der et stigende antal ansatte og et stigende antal ordrer i X A/S. Der var en meget stor pipeline, og den blev i stigende grad moden. Kontrakterne blev således i stigende grad til noget. Pengene fra obligationsudstedelsen blev brugt til at vækste organisationen, samt til produktudvikling, udvikling af software til styring og til at betale leverandører. Hensigten var at gå fra at være et handelsfirma til en teknologivirksomhed. Vidnet fik i højere grad kendskab til kontrakterne fra sit daglige virke, end fra sit bestyrelsesarbejde. V17 var der formentlig 2-3 dage om ugen. Vidnet var i virksomheden på fuld tid i 2015. I 2016 flyttede vidnet til Singapore. Han havde stadig ansvar for produktudvikling og talte hver dag med virksomheden, og han var også i Danmark ind imellem.

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at omkring slutningen af 2013 drøftede vidnet og tiltalte lønninger for 2014 og fremover. Som vidnet husker det, var der ikke aftaler forud herfor. Drøftelserne gik på, at V17 havde udbedt sig en kontrakt med tiltalte og med vidnet, men som ejere af virksomheden var det op til vidnet og tiltalte at aftale, hvad lønforholdene skulle være. De enedes om, at de skulle have samme løn på ca. 100.000-120.000 kr. samt bonus af salget. Tiltalte mente, at han tillige skulle have bonus for kapitalfremskaffelse, og vidnet samtykkede heri. Som vidnet husker det, skulle V17 udfærdige kontrakterne, så han var inde over. Bonus var ikke konkretiseret på dette tidspunkt. Vidnet blev forevist direktørkontrakt med allonge (forsvarerekstrakt 1, side 51) samt allonge til direktørkontrakt (forsvarerekstrakt 1, side 57). Vidnet forklarede, at der blev indgået en aftale om bonus som denne mellem vidnet og tiltalte.

Bestyrelsen har ikke godkendt mellemregningskontoen. Vidnet var ikke bekendt med, at tiltalte trak penge ud til private udgifter, og det var efter vidnets opfattelse ikke i orden.

Foreholdt mail af 16. marts 2017 (forsvarerekstrakt 2, side 92), hvori vidnet anfører, at der blev indgået en mundtlig aftale om kompensation i 2012, forklarede vidnet, at efter vidnets erindring kom der først en aftale om honorering af tiltalte for 2014. Det var naturligt, at tiltalte skulle honoreres for sit arbejde i 2012, men der forelå ingen aftale herom.

Vidnet har modtaget 200.000 kr. i bonus tre gange. Vidnet kan ikke afvise, at der har været ført en mellemregningskonto vedrørende vidnets rejseomkostninger. Der har ikke været udgifter til tasker mv.

Vidnet vil mene, at han varetog sit bestyrelsesansvar lige såvel som sit arbejde som produktchef. Vidnet påså ikke ting som regnskabsaflægning, som han mente, virksomhedens CFO skulle tage sig af. Vidnet boede i Singapore under en del af perioden.

Rollefordelingen var, at tiltalte og V17 kørte parløb, og vidnet arbejdede for at få flere professionelle bestyrelsesmedlemmer ind. Vidnet har haft drøftelser med tiltalte om, at tingene burde køres mere professionelt, og det var V17 og tiltalte for så vidt enige i.

Vidnet V6 har supplerende forklaret blandt andet vedrørende den kriminaltekniske undersøgelse af Starbucks-kontrakten (ekstrakt 1, side 301), at Starbucks-underskrifterne på hensigtserklæringen og kontrakten på 49 mio. euro (ekstrakt 1, side 311 og 1041) er kopier af den samme master. Begge kan være kopier, eller den ene kan være en kopi af den anden. Underskriften på hensigtserklæringen er blå, mens den anden er sort. Ved en almindelig kopiering kan man gå fra blå til sort, men ikke den anden vej. Der kan principielt være tale om en digital underskrift, der kan overføres til et utal af dokumenter, men der er ikke tegn på, at der er tale om en digital underskrift. I så fald ville underskriften være optaget sammen med stemplet, men her er stemplerne ikke identiske. Et af stemplerne fremstår mere skarpt, og der står "Starbucks" med små bogstaver. Det er muligt, at der har stået "Starbucks", men at det efterfølgende er slettet i kontrakten til 49 mio. euro. Vidnet kan ikke udtale sig om dette med sikkerhed, da hun ikke er blevet bedt om at undersøge stemplet. Vidnet udtaler sig alene om de underskrifter, hun har fået indsendt.

Vidnet V7 har supplerende forklaret blandt andet, at på mødet i november 2014 deltog V17 og V3 sammen med vidnet. Beskrivelsen af den forventede udvikling gik på salgsudvikling og pipeline. De modtog en markedsrapport fra McKinsey, der redegjorde for, at der var et stort potentielt marked inden for LED-produkter. V17 oplyste, at incitamentsstrukturen for selskabets ledelse hovedsageligt var via ejerskab i selskabet. Som investor så vidnet gerne, at indtjeningen blev i selskabet.

I forventede børsnoterede selskaber er oplysningsgraden sådan, at man får generelt tilgængelige oplysninger, men ikke interne oplysninger som kontrakter mv. Driften skal være stærk nok til at få virksomheden til at løbe rundt. Det genererede ikke likviditet, når en kontrakt blev indgået, men man brugte en afdækning via EKF eller andre, der sikrede en pengestrøm ind i selskabet. Der var en positiv pengestrøm for driften ifølge balancen i det regnskab fra 2. halvår 2014, der blev præsenteret for vidnet (ekstrakt 1, side 249). Det var vidnets opfattelse, at der via EKF ville være en pengestrøm ind i selskabet, så selskabet ville kunne levere. Beslutningen om at låne selskabet penge var en helhedsvurdering, hvori ikke blot indgik regnskabet, men også den fremtidige indtjening via kontrakter, der var afdækket via EKF. Man ville ikke have foretaget investeringen uden EKF-afdækningen.

Der var ikke aftalt faste måltal, men det var en fri vurdering, om selskabet kunne få 2. tranche. Som investorer ville de gerne se en løbende udvikling, og de ventede derfor med at yde lånet, til de havde set regnskabet for 2. halvår af 2014. De var klar over, at omsætningen regnskabsmæssigt lå tidligt i forløbet, men bestyrelsesformanden, der var advokat, sagde, at han selv var inde over kontrakterne, og det betryggede vidnet i, at alt var, som det skulle være. EKF blev nævnt hver gang og fremgik også af virksomhedspræsentationen.

Det fremgår af Redegørelse til SØIK (ekstrakt 1, side 718), at der ikke stod noget i budgettet for 2015 om lån til affiliated companies, men at man forventede en kassebeholdning for 3. kvartal på 577 mio. kr. De modtog budgettet, inden de besluttede at investere yderligere 10 mio. kr. den 11. september 2015. Vidnet lagde blandt andet vægt på, at der var en solid afdækning af kunderne i form af EKF-garantier. De var ikke på noget tidspunkt blevet orienteret om bonus til virksomhedens ledelse.

Forevist anklagemyndighedens opgørelse af nøgletal uden de fire kontrakter (ekstrakt 1, side 1681) forklarede vidnet, at driftsresultatet og egenkapitalen er vigtige nøgletal, og en ændring i driftsresultat til minus 33 mio. kr. ville have ændret deres vurdering af selskabet. I den situation ville man ikke gå ind som långiver, selv med EKF-garantier. De lægger vægt på virksomhedens evne til at tjene penge, også selv om der er garantier fra EKF.

Vidnet vidste ikke, at man hos X A/S indregnede hensigtserklæringer i regnskabet. Det var vidnets klare indtryk, at det var klare, bindende aftaler, man indregnede i regnskabet. Det var vigtigt, at man havde sikkerhed for, at en salgsaftale også blev eksekveret. Det ville have haft betydning for beslutningen om at investere, hvis man havde fået at vide, at der alene var tale om en hensigtserklæring.

Vidnet E har forklaret blandt andet, at der fortsat verserer en civil sag om frakendelse af hans autorisation som revisor.

Vedrørende forhold 1 har vidnet forklaret om tiltaltes bogføringsmæssige og regnskabsmæssige kompetencer, at tiltalte ubetinget havde kendskab til almindelige regnskabsprincipper. Vidnet var revisor for X A/S fra virksomhedens start i 2011-2012 til juli 2016, hvor en anden revisor tiltrådte. Foreholdt regnskabet for 2. halvår af 2014 (ekstrakt 1, side 477) forklarede vidnet, at der er et udkast underskrevet af vidnet den 23. januar 2015 og et senere med de samme tal forelagt generalforsamlingen. Vidnet ved ikke, om udkastet er tilgået investorerne. Skemaet over igangværende arbejder pr. 30. juni 2014 (ekstrakt 1, side 36) er udarbejdet af X A/S, nærmere bestemt et miks af økonomichefen og tiltalte. Skemaet var fremlagt og gennemgået til dokumentation for regnskabet. Vidnet har holdt møde med tiltalte om dette. Vidnet kiggede på udvalgte kontrakter og spurgte ind til andre kontrakter hos ledelsen. Vidnet har set en italiensk kontrakt. Vidnet forstår noget italiensk. Vidnet husker ikke, om han har set Salmoiraghi-kontrakten, men han ved, at der var en sådan kontrakt. Når der i skemaet er angivet igangværende arbejder for 3,3 mio. euro vedrørende denne kontrakt, burde det være kontraktsummen efter fradrag af udgifter til færdiggørelse, finansiering og kommission til evt. sælger. Der er angivet en dækningsgrad på 60 pct. i skemaet. Foreholdt vidnets besvarelse af spørgsmål fra SØIK (ekstrakt 3, side 5), bekræftede vidnet, at han har set kontrakten og i øvrigt kan henholde sig til det, han oplyste i mailen. Vidnet har ikke lavet opgørelsen over igangværende arbejder. Hans opgave som revisor er at kontrollere den.

Foreholdt Salmoiraghi-kontrakten (ekstrakt 1, side 63), forklarede vidnet, at han ikke var klar over, at det var en hensigtserklæring. Han har ikke hæftet sig ved, at der ikke var angivet tal i kontrakten. Dette var, fordi han kun tog stikprøver af kontrakterne. Han har talt med tiltalte om, at en hensigtserklæring kan medtages i regnskabet, hvis den er juridisk bindende. Vidnet kan ikke huske, om tiltalte og han har drøftet at medtage aftaler, der ikke var juridisk bindende. Det var en overraskelse for vidnet, at der var medtaget ikke-bindende kontrakter i regnskabet. Vidnet kan ikke tiltræde, som forklaret af tiltalte, at ikke-bindende erklæringer efter omstændighederne kan medtages i regnskabet, og det er ikke noget, som tiltalte har fra vidnet. Vidnet har ikke vurderet konkret, om Salmoraighi-kontrakten kunne indgå i regnskabet. Hvis ledelsen er overbevist om, at en hensigtserklæring er bindende, kan den medtages i regnskabet. Kunden skal have forpligtet sig, for at en aftale kan medtages i regnskabet. Vidnet husker ikke, om tiltalte har presset på, for at kontrakten skulle medtages. Vidnet kan ikke genkende, at V15 over for vidnet skulle have udtrykt betænkeligheder ved at medtage 3,3 mio. euro vedrørende Salmoiraghi-kontrakten i regnskabet.

Vedrørende Mavi-kontrakten af 13. juni 2014 husker vidnet, at han spurgte ind til de enkelte kontrakter i skemaet, men yderligere husker han ikke. Vidnet var ikke på daværende tidspunkt klar over, at Mavi ikke ville betale.

Vedrørende Starbucks-aftalen til 49 mio. euro var der drøftelser om, hvorvidt den skulle tages med i regnskabet. De drøftede, hvor meget af kontrakten der ville blive gennemført, og om der var en risiko. Det var op til tiltalte at vurdere, om den havde en bonitet, så den kunne medtages. Vidnet husker, at han har set kontrakten, da han kan genkende stemplet. Aftalen er, når beløbets størrelse tages i betragtning, meget kortfattet og uspecificeret, men vidnet hæftede sig ikke særligt herved. Foreholdt tiltaltes forklaring om, at der var tale om et prisblad, var det ikke sådan, vidnet opfattede det. Vidnet opfattede det som en rammeaftale. Det er ledelsens vurdering, om aftalen er juridisk bindende. Vidnet husker ikke, om aftalen var på bordet, da den blev gennemgået. Den indgik i regnskabet for 2014 og påvirkede regnskabet med et betydeligt beløb. Det var først efter, han var fratrådt, at det blev oplyst, at Starbucks ikke følte sig bundet. Den var aktiveret med et mindre beløb, fordi der skulle ske fradrag for finansiering og færdiggørelse, og det aktiverede beløb blev regnskabsmæssigt tilbageført i 2015- eller 2016-regnskabet, fordi aftalen ikke kunne gennemføres. Vidnet fik dette at vide af tiltalte, men først senere – måske i slutningen af 2015.

Foreholdt (ekstrakt 1, side 636) materiale fremsendt til Erhvervsstyrelsen den 5. maj 2016, forklarede vidnet, at han ikke på dette tidspunkt havde fået at vide, at Starbucks ikke følte sig bundet. Vidnet kan ikke svare på, om det ville være naturligt at oplyse vidnet herom, hvis Starbucks ikke følte sig bundet af aftalen.

Vidnet husker ikke tiltaltes mail af 4. februar 2015 til B (ekstrakt 1, side 1040) om at medtage henholdsvis 50 pct. for Starbucks og 30 pct. for CPL, men dette er naturligvis vigtig information vedrørende regnskabsaflæggelsen. Det er ikke vidnet, der har vurderet, hvilken andel af kontrakten der eventuelt kunne medtages i regnskabet. Vidnet er ikke enig i, at det som forklaret af tiltalte var vidnets opgave at trykteste, om aftalen kunne indgå i regnskabet. Aftalen har været diskuteret, ikke andet. Vidnets opgave var alene at kontrollere. Kontrollen foregik ved, at vidnet så på, om der var et kontraktgrundlag med tal, som matchede det oplæg, man havde fået præsenteret. Man vurderede, hvor lang tid det tog at gennemføre ordren, og hvornår pengene ville komme i kassen. Man så også på det underliggende materiale til igangværende arbejde og stillede nogle spørgsmål. Hvis det så rigtigt ud, blev oplysningerne medtaget i regnskabet. De drøftede, om de store beløb var realistiske, og vidnet fandt ikke grundlag for forbehold. Han tog udgangspunkt i svarene fra X A/S ledelse, og tog ikke kontakt til kunderne. Måske 80 pct. af svarene fra ledelsen var betryggende. Resten blev efterfølgende underbygget med betryggende materiale. For så vidt angår den i skemaet angivne dækningsgrad på 60 pct., viste det sig efterfølgende, at opgørelsen af omkostningerne til 40 pct. passede meget godt.

Starbucks-kontrakten på 49 mio. euro opfattede vidnet som en rammeaftale. Foreholdt hensigtserklæringen/lettera di intendi (ekstrakt 1, side 1036) forklarede vidnet, at han husker at have set denne. Vidnet husker også antallet på 150.000 stk. lamper.

Foreholdt at Starbucks-kontrakten ikke indgår i skemaet over igangværende arbejder pr. 31. december 2015 (forsvarerekstrakt 1, side 8) forklarede vidnet, at det svarer til hans erindring om, at kontrakten blev taget ud.

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at han kendte tiltaltes ansættelseskontrakt. Tiltalte havde en løn på ca. 60.000 kr. Vidnet har ikke set en skriftlig aftale om, at tiltalte havde ret til

bonus. En ret til bonus skulle fremgå af regnskabet, hvis man kendte beløbet, og vidnet ved, at V17 fik en stor bonus efter kapitalfremskaffelsen i 2014. Tiltalte fik ikke bonus i de regnskaber, vidnet var med i. Der var et mellemværende mellem tiltalte og selskaberne. Y ApS, som var tiltaltes selskab, fik et betydeligt vederlag for arbejdet for X A/S. Vidnet har ikke en mening om, hvorvidt beløbet var for højt. Foreholdt mellemregningskontoen (ekstrakt 2, side 1) forklarede vidnet, at han godt vidste, at X A/S betalte udgifter for tiltalte. Forespurgt om dette var korrekt, forklarede vidnet, at det afgørende var, om der var et modkrav i form af et tilgodehavende, som matchede det beløb, tiltalte udtog. Der var ikke noget galt i, at der afholdtes en privat udgift for tiltalte over mellemregningskontoen, hvis udgiften blev båret af Y ApS. X A/S betalte tiltaltes udgifter og dækkede udgiften, der blev bogført på mellemregningskontoen med Y ApS. Der var tale om koncernforbundne selskaber, og der er særlige regler for aktionærlån.

Vidnet har ikke set oversigten benævnt renteberegning (ekstrakt 2, side 719). Tiltalte har altid trukket sine private udgifter i Y ApS. Vidnet har aldrig set et kontraktgrundlag vedrørende dette. Foreholdt rapport over mellemregninger mellem Y ApS og X A/S (ekstrakt 2, side 1661 b), forklarede vidnet, at han ikke har set underliggende materiale for så vidt angår udgiften på 3.750.000 kr. vedrørende forskning og udvikling afholdt af Y ApS. Tiltalte fik dækket sine rejseomkostninger (2.500.000 kr.) over Y ApS. Vidnet har ikke set underliggende bilag herpå, men vidnet går ud fra, at Y ApS udstedte en faktura til X A/S på beløbet. Udgiften på 500.000 kr. til bogføring om måneden kan virke voldsomt, men vidnet har ikke revideret regnskabet for 2016, og der er ikke ført løbende revision.

Vidnet havde intet med momsafregningen at gøre. Så vidt vidnet ved, var det D, der lavede momsregnskabet. D lavede for hvert af selskaberne en revisormappe med bogføring og dokumentation.

Vidnet blev foreholdt 2016-regnskabet, der viser et resultat på 11,8 mio. kr., og forklarede, at han ikke har været inde over dette. Forevist en mellemregning, hvoraf fremgår, at T Holding ApS skylder X A/S 22 mio. kr., forklarede vidnet, at der under hele perioden havde været en mellemregningskonto med T Holding ApS. Bestyrelsen var vidende herom, og der var bonitet i mellemregningen. Kontonummer "... X A/S " på 3,8 mio. kr. må være et mellemværende med V18. Der blev stiftet et selskab i Fjernøsten. Vidnet ved ikke, om X A/S har afholdt

udgifter, der vedrørte V18s privatsfære, herunder om en Tesla, V18 kørte i, var betalt af X A/S, og om det var en firmabil.

Foreholdt revisionsprotokollatet (forsvarertillægsekstrakt 4, side 13), forklarede vidnet, at der manglede en underskrift på fuldstændighedserklæringen, hvorfor man lavede et regnskab med nye underskrifter. Et revisionsprotokollat beskriver i korte træk, om alting i virksomheden er, som det skal være. Interne kontroller osv. påses i revisionsprotokollatet. Den manglende adskillelse af bogholderifunktionen er vel ikke usædvanlig, men der burde måske være en likviditetskontrol. Der er ikke anført noget særligt om igangværende arbejder. Det vil ikke fremgå, om der er foretaget stikprøvekontrol.

Af revisionsprotokollat af 8. juni 2016 (forsvarertillægsekstrakt 4, side 26) fremgår, at igangværende arbejder var taget ud af regnskabet efter krav fra Erhvervsstyrelsen. Hvis selskabet ikke havde efterlevet styrelsens krav, ville det være blevet tvangsopløst.

Af revisionsprotokollat af 22. juni 2016 (forsvarertillægsekstrakt 4, side 45) fremgår, at der var et negativt skatteregnskab på 18 mio. kr., men det var ikke usædvanligt. Det angivne tilgodehavende på mellemregningen kan være X A/S Holding eller T Holding ApS.

Foreholdt mail af 8. oktober 2014 fra V15 (forsvarerekstrakt 1, side 58) om udgifter, der ikke vedrører X A/S, eller hvor der mangler bilag, forklarede vidnet, at dette, som han tidligere havde forklaret, skulle på mellemregningskontoen.

Foreholdt ledelsesberetningen i årsrapporten for 2015 (forsvarertillægsekstrakt 1, side 19) forklarede vidnet, at V17 var en erfaren advokat, og at det måske var ham, der havde skabt kapitaltilførslen i 2014. V17 varetog en arbejdende bestyrelsesformands sædvanlige opgaver og kom måske i virksomheden 3 dage om ugen. V17 deltog i drøftelsen med Erhvervsstyrelsen, men bestyrelsen valgte at rette ind, da man ikke havde noget valg. V17 havde indsigt i X A/S forhold. Afsnittet om "Begivenheder efter regnskabsårets afslutning" for perioden 1. januar 2016 til 31. marts 2016 er givetvis skrevet af V17. Vidnet har forholdt sig til det, da der er tale om et revideret regnskab. Virksomheden var presset på dette tidspunkt, og der var en udfordring med Bondagreement, men vidnet har kontrolleret det, der

blev anført, og anset det for validt. De igangværende arbejder var taget ud, men man regnede stadig med et dækningsbidrag på 40 pct. Selskabets problem var dog likviditeten.

Vidnet udfærdigede en revisorerklæring (forsvarerekstrakt 2, side 63) til balancen for 2015-årsrapporten om, at egenkapitalen er retableret og Covenants er opfyldt. Det var for at kunne vise noget til obligationsejerne. Covenants var opfyldt på det tidspunkt, selv om man havde nedskrevet værdien af igangværende arbejder.

Foreholdt revisionsprogrammet ("Generelle revisionshandlinger – going concern", forsvarerekstrakt 4, side 40) forklarede vidnet, at denne er udarbejdet af V15 og godkendt af vidnet. Man brugte dengang Magnus-systemet til at samle oplysninger og vise, hvad revisor har vurderet. Foreholdt det anførte om, at "igangværende arbejder er en skønsmæssig post, som må drøftes med ledelsen hvert år", forklarede vidnet, at hvis revisor ikke er tilfreds med ledelsens oplysninger, kunne revisor i regnskabet angive supplerende oplysninger eller i grovere tilfælde tage forbehold. Vidnet har ikke taget forbehold på noget tidspunkt.

Kontosammendraget indeholdt nogle vurderinger, som indgik i den samlede vurdering. Foreholdt, at det for 2014 var anført (forsvarerekstrakt 4, side 46), at de havde gennemgået underskrevne kontrakter og ikke betvivlede en dækningsgrad på 40 pct. samt 10 pct. i kommission, forklarede vidnet, at så måtte det stå til troende. Vidnet ved ikke, om medarbejderne har set samtlige kontrakter. Vidnet har ikke set samtlige kontrakter.

Vedrørende bonus er der udgiftsført det, der de facto er udbetalt i bonus. Man kan ikke af regnskabet se, om tiltalte har ret til bonus. Vidnet har hørt tiltalte sige, at han havde ret til nogle penge, men vidnet har ikke set et papir på det. Vidnet mener, han har set et papir på, at V17 har ret til bonus.

Vidnet V15 har supplerende forklaret blandt andet vedrørende forhold 1, at tiltalte havde kendskab til bogføring og regnskabsaflæggelse, da han tidligere havde haft et bogføringsselskab. Vidnet var betænkelig ved de igangværende arbejder, og ikke blot beløbene vedrørende disse, fordi vidnet ikke havde nok oplysninger til at vurdere igangværende arbejder. Vidnet sagde dette til E. Vidnet anførte i revisionsprogrammet, at han ikke kunne italiensk, men det var revisor E som den ansvarlige, der besluttede, at Salmoiraghi-kontrakten kunne indgå i regnskabet som igangværende arbejde. Vidnet vidste

ikke, at der var tale om en hensigtserklæring. Vidnet har ikke rådgivet tiltalte om, at ikke bindende juridiske erklæringer kan medtages i regnskabet, for det kan de ikke. For at kunne indregnes skal kontrakten som udgangspunkt være forpligtende for begge parter, ligesom der skal være angivet et beløb. Skemaet over igangværende arbejder (ekstrakt 1, side 36) er udarbejdet af X A/S, formentlig tiltalte. Vidnet har set skemaet og brugt det ved opgørelsen af igangværende arbejder. Vidnet husker ikke at have set alle kontrakter. Typisk vil man foretage en stikprøvekontrol ud fra et væsentlighedskriterium. Som vidnet husker det, drøftede han ikke spørgsmålet om optagelsen af igangværende arbejder nærmere med tiltalte, ud over at vidnet modtog skemaet og kontrakterne.

Vidnet dokumenterede sit arbejde i Magnus-revisionsprogrammet (forsvarerekstrakt 4, side 40). Foreholdt anførslen ”Der er ingen regnskabsmæssige problemstillingen, men indregning af salgsværdien af igangværende arbejder er en skønsmæssig post, som må drøftes med ledelsen hvert år”, forklarede vidnet, at det er ham, der har anført dette, men det er E, der – ud fra vidnets dokumentation – som ledende medarbejder og statsautoriseret revisor har godkendt teksten. Vidnets godkendelse er teknisk. Det er E, der havde ”drøftelsen med ledelsen hvert år”. Vidnet husker ikke i dag, om det er vidnets formulering, men E havde mange ændringer.

Når det er anført af B i revisionsprogrammet (forsvarerekstrakt 4, side 46), at kontrakterne er gennemgået, er det de vedhæftede kontrakter (Starbucks og CPL). Vidnet husker ikke, hvor mange aftaler der var med Starbucks. Forevist hensigtserklæringen med Starbucks (ekstrakt 1, side 1030), forklarede vidnet, at han ikke husker, om han har set denne. Vidnet husker heller ikke, om han har set den uafhængige revisors erklæring (forsvarerekstrakt 2, side 63).

Vedrørende forhold 3 forklarede vidnet, at han ikke var klar over, at X A/S i 2012-2016 afholdt 61 mio. kr. til dækning af tiltaltes private udgifter. Foreholdt opgørelsen over mellemregningskontoen (private udgifter) (ekstrakt 2, side 719), forklarede vidnet, at det ikke er sædvanligt, at selskabet afholder sådanne private udgifter. Vidnet ved ikke, hvorfor Y ApS skulle afholde udgifterne. I koncerner er det ikke usædvanligt, at der er mellemregningskonti mellem selskaber. Herved tænker vidnet dog ikke på private udgifter. Vidnet husker ikke, om der var en revisionsmappe. Hvis vidnet har set de underliggende bilag til f.eks. forskning og

udvikling, vil det fremgå af revisionssystemet. Vidnet ved ikke, hvor meget D bogførte for X A/S. Gennem Y ApS bogførte D også for andre kunder.

Foreholdt sin mail af 8. oktober 2014 (forsvarerekstrakt 1, side 58), forklarede vidnet, at der var tale om en bekræftelsesmail, hvor vidnet over for tiltalte bekræftede, hvad der var aftalt. Hvis udgifterne var af forretningsmæssig relevans, var der ikke noget i vejen for at gøre det på denne måde.

V24 har forklaret blandt andet, at han er uddannet civilingeniør, men arbejder som direktør, bestyrelsesformand og investor i forskellige selskaber. Han er i dag blandt andet bestyrelsesformand i ... I sommeren 2016 deltog han i et møde hos advokatfirmaet Bruun & Hjejle sammen med blandt andre ... og Æ, hvor man drøftede virksomhedscasen X A/S. X A/S var nødstedt, og man ønskede at sælge virksomheden under en eller anden form. Drøftelserne foregik i meget generelle vendinger, og det blev anført, at en indikator for købesummen ville være et trecifret millionbeløb. Dette kunne vidnet ikke være med til, og der skete derfor ikke mere i en periode. De mødtes igen i november 2016. På dette tidspunkt optrådte Æ ikke længere som rådgiver for investorerne. Blandt andet A og Æ ønskede at købe X A/S sammen med vidnet og I december blev der gennemført en due diligence, og der blev lagt et bud. De endte med at købe virksomheden for 5 mio. i kontanter og 5 mio. kr. i en upside baseret på fortjenesten i 5 år.

Vidnet V25 har forklaret blandt andet, at han er revisor og blev ansat i Pensam i 2015. Han havde ikke ansvar for X A/S-casen. Det var blandt andre V7, der var den udførende på opgaven. En investeringskomité besluttede at investere i X A/S i tre trancher efter indstilling fra V7 og ...

Vidnet blev foreholdt oversigt over X A/Ss likviditet i 2014 (forsvarertillægsekstrakt 3, side 17), hvoraf fremgår, at selskabets likviditet var negativ, indtil første tranche gik ind i december 2014, samt resultatopgørelsen (ekstrakt 1, side 243 og 245), hvoraf fremgår et resultat på ca. 12 mio. kr. og en egenkapital i 2014 på 17,6 mio. kr., og forespurgt, om det ud fra disse tal var overraskende, at virksomheden kunne låne 250 mio. kr. Vidnet forklarede, at tallene i sig selv ikke udgør en tilstrækkelig forklaring på, om man kan låne så stort et beløb. Det indgik i vurderingen, hvad der var stillet i udsigt, om virksomheden var ved at bryde

igennem, og om der var solide kontrakter og garantier fra f.eks. EKF. Vidnet er ikke bekendt med Pensams overvejelser i forbindelse med 2. tranche, hvor selskabet lånte yderligere 250 mio. kr. Vidnet kom ind i sagen i maj 2016, da der var tale om en illikvid investering (en investering i et ikke noteret selskab), som ikke performede. Vidnet konkluderede efter en gennemgang, at dokumentationen for investeringen var begrænset. Der var kun sporadisk dokumentation; herunder rapportering fra selskabet og en Bond Agreement, der var meget vagt formuleret, således at det var svært at se, hvornår selskabet var i misligholdelse. Der forelå nogle Covenants, der skulle overholdes, og et krav om Notice of breach, men investorernes værktøjer var vagt formuleret. Der lå kvartalsopgørelser, men ikke fulde regnskaber. Vidnet ville også gerne have haft en bedre dokumentation af de underliggende kontrakter, likviditetsbudgetter mv. For at kunne handle ønskede vidnet et bedre overblik over selskabets økonomi og personerne bag selskabet. Der blev nedsat et redningsteam under ledelse af vidnet og ... fra Pension Danmark og med deltagelse af Ernst & Young, advokatfirmaet Bruun & Hjejle og et kommercielt team, der blandt andet omfattede Æ. T var da kendt for at være karismatisk og værdiskabende. De havde en lang snak med T og V17 for at få tingene på plads, og der blev lavet et tillæg til Bond Agreement. De prøvede at nå en effektiv løsning under inddragelse af selskabets ledelse, og der var konsensus hele vejen. Da X A/Ss 2015-regnskab kom i begyndelsen af 2016, var der skrivelser i medierne, og Erhvervsstyrelsen underkendte X A/Ss regnskabsprincipper, ligesom der blev stillet spørgsmål ved 2014-regnskabet. På den baggrund blev Ernst & Young bedt om at lave en undersøgelse, der førte til en begrundet mistanke, idet undersøgelsen viste nogle ting ved analyse og regnskabsprincipper, der ikke var i orden. Man stolede derfor ikke på selskabet. Ernst & Young kom frem til, at der var korrektioner til regnskabet, og at de ændrede regnskabsprincipper ville medføre en nedjustering. Foreholdt revisor E uafhængige revisorerklæring om, at Covenants nu var overholdt, forklarede vidnet, at de ikke nødvendigvis var enige i det regnskab, der var aflagt af selskabet og revisor E.

Vidnet deltog i et møde den 28. juni 2016 med blandt andre V17 fra X A/S (ekstrakt 1, side 730). T deltog ikke. På mødet kom det frem, at T havde et eller flere lån hos X A/S, og dette gav næring til mistanken om, hvor nogle af pengene var. Det var bemærkelsesværdigt, at bestyrelsesformanden nævnte det på et møde, hvori T ikke deltog.

Inden for unoterede investeringer er der sjældent et benchmark for informationer, og derfor kan regnskaberne ikke stå alene, men de udgør naturligvis udgangspunktet. Foreholdt den af anklagemyndigheden udarbejdede opgørelse, hvis kontrakterne ikke indgik i regnskabet (ekstrakt 1, side 1681), forklarede vidnet, at det naturligvis ville have en betydning, hvis kontrakterne kom ud. Man skelner mellem selskaber, der genererer overskud, selv om det måske ikke er stort, og selskaber, der giver underskud. Hvis et korrigeret billede havde vist et ringere kapitalgrundlag og KPI (key performance indicator), må man forvente, at casen havde være en anden. Vidnet kan ikke sige, om man alligevel ville have gennemført investeringen, hvis der havde været garantier bag, men det er vidnets opfattelse, at tallene i så fald havde sat en bremse for investeringen, da det ville have krævet noget meget særligt at låne 250 mio. kr. i denne situation.

Hvis kontrakten blot er en hensigtserklæring, er der reelt ikke nogen kontrakt. Efter vidnets vurdering, ville Pensam ikke beskæftige sig med selskaber, som medtog hensigtserklæringer i regnskabet. Det er vigtigt, at selskabet overholder Covenants, da det er långivers mulighed for at kontrollere, om forudsætningerne for lånet er til stede. Långiver holder i almindelighed meget øje med, om Covenants er overholdt.

Foreholdt, at selskabet i perioden 1. januar 2015 - 31. december 2016 havde en omsætning på 236.954.000 kr. og et resultat på 27 mio. kr. (forsvarertillægsekstrakt 4, side 4) forklarede vidnet, at tallene i sig selv gav grundlag for at se nærmere på virksomheden. Vidnet antager, at EKF's garantier var meget vigtige for Pensams beslutning om at indgå låneaftalen, men vidnet var ikke involveret i denne del af aftalen. Det var et selskab i voldsom udvikling, og man havde brug for nogen, der over for investorerne kunne garantere, at investorerne fik deres penge igen.

Personlige oplysninger

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Tiltalte har forklaret om sine personlige forhold, at han flyttede til Roskilde i 2001, hvor han bor med sin hustru, deres datter på 19 år og hustruens særbarn. De bor til leje i ejendommen på ... vej for 17.000 kr. om måneden, men huset er sat til salg, og de skal fraflytte den 1. juni 2020. Han har på grund af sagen haft vanskeligheder ved at finde beskæftigelse. Han udfører i

dag konsulentopgaver og står for at overgå til en fast løn på 20.000 kr. om måneden. Han boede en kort periode i Schweiz med henblik på at få X A/S bragt på fode igen, men det lykkedes ikke. Han har deltaget i alle møder i skifteretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Også efter bevisførelsen for landsretten må det lægges til grund, at tiltalte i gerningsperioden indtog en helt central og dominerende stilling i X A/S, hvor han var direktør, bestyrelsesmedlem og medejer. Det må endvidere lægges til grund, at tiltalte igennem sin uddannelse og jobmæssige erfaring havde betydeligt kendskab til økonomiske, regnskabsmæssige og bogholderimæssige forhold.

Forhold 1

Landsretten bemærker indledningsvis, at X A/S' bestyrelse den 1. september 2014 havde truffet beslutning om ekstern lånefinansiering op til 100 mio. euro evt. ved udstedelse af virksomhedsobligationer. Der var tale om et meget betydeligt lånebeløb i forhold til virksomhedens størrelse og regnskabstal, og det er ubetænkeligt at lægge til grund, at det derfor var vigtigt for virksomhedens ledelse at præsentere virksomheden på en måde, der kunne tiltrække kapitalstærke investorer, herunder ved at kunne fremvise regnskabstal, der understøttede virksomhedsbeskrivelsens profilering af X A/S som en virksomhed i vækst. Dette understøttes af tiltaltes korrespondance fra november 2014 med blandt andre V3, Dansk OTC, om store nye aftaler.

Også efter bevisførelsen for landsretten må det lægges til grund, at X A/S' regnskaber indgik som et afgørende element ved investorerne beslutning om at købe virksomhedsobligationer i virksomheden. Forud for udstedelsen af 1. tranche forelå årsrapporten for 2013-2014, og det må efter bevisførelsen lægges til grund, at investorerne forud for udstedelsen af 2. tranche den 26. februar 2015 tillige havde set regnskabstallene for 2. halvår af 2014. Det fremgår således også af de supplerende forklaringer fra V3 fra Dansk OTC, og V25 og V7 fra Pensam, at selv om selskabets likviditet i tiden op til obligationsudstedelsen havde været anstrengt, var det afgørende for investorerne, at der var tale om en virksomhed i vækst, der genererede et overskud og havde en positiv egenkapital. Oplysningen om risikoafdækning fra Eksportkreditfonden (EKF) havde betydning for investorerne, ligesom renten på 7 pct. var

attraktiv, men uden oplysningerne om større kontrakter, overskud og en positiv egenkapital, ville de ikke have investeret i virksomheden.

Tiltalte har også for landsretten gjort gældende, at den due diligence gennemgang, der blev foretaget af investorerne før obligationsudstedelsen, var overfladisk og mangelfuld.

Landsretten finder dog som byretten, at det ikke er afgørende for den strafferetlige vurdering efter straffelovens § 279, at investorerne lagde virksomhedens oplysninger til grund uden en nærmere efterprøvning, herunder gennemgang af kontrakter mv.

Om aftalen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A.

Aftalen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A. må efter sin ordlyd anses at være en hensigtserklæring, hvorved parterne erklærede senest den 31. juli 2014 at ville indgå en rammeaftale om levering. Uanset at aftalen ikke kunne anses for retligt at forpligte Salmoiraghi & Vigano S.p.A. til at aftage produkter fra X A/S og f.eks. ikke indeholdt en nærmere fastsat kontraktsum, indgik den i opgørelsen af igangværende arbejder pr. 30. juni 2014 med en kontraktsum ekskl. moms på 24.585.000 kr. (3,3 mio. euro) og et dækningsbidrag på 14.751.000 kr. Det er ubestridt, at aftalen på denne baggrund blev medtaget i årsrapporten for 2013/2014, således at den indgik i virksomhedens samlede omsætning på 100 mio. kr. med den anførte kontraktsum på 24.585.000 kr. Aftalen indgik endvidere i årsrapporten for 2. halvår af 2014 under balancens opgørelse af igangværende arbejder med et beløb på 22.922.235 kr.

Tiltalte har for landsretten forklaret, at han er enig i, at aftalen ikke forpligtede Salmoiraghi & Vigano S.p.A., og at den i aftalen nævnte rammeaftale aldrig blev indgået. Han har videre forklaret, at det er ham, der har udfærdiget opgørelsen over igangværende arbejder, der dannede grundlag for årsrapporterne, og hvori aftalen blev medtaget med de nævnte tal, men at det var revisor E, der vurderede, hvor meget der kunne indgå i årsregnskabet, og at han var tryk ved revisors vurdering.

Revisor E har afgivet forklaring for landsretten og har forklaret, at opgørelsen over igangværende arbejder var fremlagt af X A/S som dokumentation for regnskabet. Det var ikke hans opgave at udfærdige opgørelsen, men at kontrollere den. Han husker ikke, om han har

set aftalen, men han tog stikprøver af kontrakterne. Han har ikke vurderet konkret, om aftalen kunne indgå i regnskabet.

Vidnet V15 har for landsretten supplerende forklaret, at han var betænkelig ved opgørelsen af igangværende arbejder, og at han sagde dette til E, men at det var E, der besluttede, at Salmoiraghi & Vigano-kontrakten kunne indgå i regnskabet som igangværende arbejde.

Landsretten finder, at det efter bevisførelsen for landsretten må lægges til grund, at det var tiltaltes beslutning at medtage aftalen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A. i årsrapporten 2013/2014 og årsrapporten for 2. halvår af 2014 med de pågældende beløb, selv om han vidste, at den indgåede hensigtserklæring ikke forpligtede Salmoiraghi & Vigano S.p.A., og derfor må have forstået, at dette ville føre til betydeligt misvisende regnskabstal. Selv om det efter revisor Es forklaring ikke kan afvises, at hans rådgivning om hensigtserklæringer ikke har været korrekt, kan det dog ikke lægges til grund, at indregningen af aftalen skete i en forsætudelukkende tillid til revisorens råd og vejledning. Tiltaltes forklaring herom må derfor tilsidesættes. Det kan ikke føre til et andet resultat, at revisor E gav regnskabet en blank revisorpåtegning, eller at det var angivet i årsregnskabet, at ”aktiver medregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet og aktivets værdi kan måles pålideligt”.

Om aftalen med Mavi Enerji Gaz Ve Elektrik

Aftalen med Mavi om Mavis køb af produkter for 3.350.000 euro blev indgået den 17. december 2013. Samtidig blev indgået en ”Buy Back Agreement”, der forpligtede X A/S til at købe produkterne tilbage under visse betingelser, herunder at X A/S havde solgt tilsvarende produkter til tredjemand. Der var efter ordlyden tale om en bindende aftale, ligesom der var udstedt veksler for betalingen, og EKF havde over for Sydbank udstedt SMV-garanti for så vidt angår 85 pct. af garanten Cs betaling.

Aftalen blev indtægtsført i årsrapporten 2013/2014 med 24.957.000 kr., men Mavi betalte ikke i henhold til de udstedte veksler, og de solgte produkter blev ifølge produktchef V5 med undtagelse af vareprøver (”samples”) aldrig leveret til Mavi eller solgt til tredjemand, men forblev på X A/S’ lager. I stedet betalte X A/S indtil konkursen i 2016 vekslerne, efterhånden som de forfaldt.

Det fremgår, at C på vegne af Mavi ved flere mails havde givet udtryk for, at Mavi ikke anså sig forpligtet til at opfylde kontrakten, men C er heller ikke under ankesagen afhørt som vidne, og forløbet og den nærmere baggrund for de nævnte mails er ikke nærmere belyst.

Revisor E har for landsretten forklaret, at han ikke husker nærmere om aftalen.

Landsretten tiltræder af de grunde, der er nævnt i byrettens dom, at en række momenter taler for, at der uanset ordlyden ikke var tale om et endeligt køb, men i realiteten en kommissionsaftale, og at det derfor var uberettiget at indregne aftalen i årsrapporten. Også efter bevisførelsen for landsretten findes det dog betænkeligt at afvise med den sikkerhed, der er fornøden til domfældelse i en straffesag, at tiltalte på tidspunktet for regnskabsaflæggelsen anså aftalen som en bindende aftale, der kunne indregnes i årsrapporten som sket.

Tiltalte er efter anklageskriftet tillige tiltalt for ikke at oplyse investorerne om, at C i flere mails i perioden fra september 2014 til februar 2015 havde givet udtryk for, at Mavi ikke anså sig for forpligtet til at opfylde kontrakten. Det kan dog ikke med sikkerhed udledes af betingelserne for obligationsudstedelsen, at X A/S havde en forpligtelse til at underrette obligationsejerne om Mavis stillingtagen i de nævnte mails.

Efter en samlet vurdering tiltræder landsretten derfor, at der ikke er grundlag for at anse tiltalte for strafferetligt ansvarlig ved vildledning af investorerne for så vidt angår aftalen med Mavi.

Om aftalen med Starbucks Europe

X A/S indtægtsførte 25 mio. euro af en kontrakt på i alt 49 mio. euro med Starbucks Europe i årsrapporten for 2. halvår af 2014.

Der er under ankesagen ved hjælp af en retsanmodning til de schweiziske myndigheder foretaget afhøring af G, der ifølge aftalen skulle have underskrevet på vegne af Starbucks, og Gs forklaring ifølge politirapport er dokumenteret for landsretten. G har ifølge politirapporten forklaret, at han ikke har underskrevet aftalen.

Også efter bevisførelsen for landsretten og i øvrigt af de grunde, byretten har anført, må det herefter anses for bevist, at kontrakten med Starbucks er falsk, og at tiltalte vidste dette, men at han desuagtet som direktør og bestyrelsesmedlem i X A/S besluttede at medtage aftalen i årsrapporten. Det kan ikke føre til et andet resultat, at det ikke – som anført af byretten – kan lægges til grund, at tiltalte havde behov for at kunne indregne kontrakten i årsrapporten for at opfylde obligationsaftalens ”Covenants”.

Det kan endvidere ikke anses for forsætudelukkende for tiltalte, at der ligeledes den 24. november 2014 blev indgået en hensigtserklæring med Starbucks, der efter sin ordlyd var ”absolut uforpligtende” for Starbucks.

Om aftalen med CPL Concordia

X A/S indtægtsførte 10,6 mio. euro af en kontrakt på 31,9 mio. euro med CPL Concordia i årsrapporten for 2. halvår af 2014. Af de grunde, der er anført af byretten, tiltrædes det ligeledes vedrørende denne aftale, at det er bevist, at aftalen er falsk, og at tiltalte vidste dette, men at han desuagtet som direktør og bestyrelsesmedlem i X A/S besluttede at medtage aftalen i årsrapporten.

Samlet om forhold 1

Landsretten har således fundet det bevist, at tiltalte var ansvarlig for, at hensigtserklæringen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A. uretmæssigt blev indtægtsført med 24,5 mio. kr. i X A/S’ årsrapport for 2013/2014.

For så vidt angår Mavi-aftalen har landsretten tiltrådt byrettens bevisvurdering, hvorefter der ikke er grundlag for at finde tiltalte skyldig i tiltalen.

Byretten frifandt tiltalte for så vidt angår tiltalen om urigtige oplysninger til investorerne om Eksportkreditfonden (EKF), og dette anklagepunkt er ikke omfattet af bevisanken.

Det er som for byretten fundet bevist, at tiltalte var klar over, at kontrakterne med Starbucks Europe og CPL Concordia var falske, og at det derfor var uberettiget at indregne dem i virksomhedens regnskaber.

Der er ikke foretaget yderligere bevisførelse under ankesagen for så vidt angår tiltalen om prospekter og øvrige virksomhedsbeskrivelser, og landsretten tiltræder, at der ikke er grundlag for at tillægge dette materiale selvstændig betydning i vurderingen af tiltaltes strafansvar i forhold 1.

Det må derfor anses for bevist, at tiltalte med henblik på at formå investorer til at købe virksomhedsobligationer i X A/S fremlagde stærkt misvisende regnskabstal.

Tiltalte har gjort gældende, at det ikke er bevist, at regnskabstallene var bestemmende for investorernes beslutning om at købe virksomhedsobligationer i X A/S.

Hensigtserklæringen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A. indgik i X A/S regnskaber for 2013/2014 med 24.585.000 kr. af den samlede omsætning på 100.849.250 kr. og aftalen var med en dækningsgrad på 60 pct. medtaget med 14.751.000 kr. i selskabets bruttoresultat for 2013/2014 på 36.742.411 kr. Aftalen indgik således som en betydelig post i selskabets resultat for det pågældende år, og set i lyset af virksomhedens generelle situation i øvrigt bidrog aftalen væsentligt til det billede af X A/S som en virksomhed i vækst, som efter vidneforklaringerne fra blandt andre V3, Dansk OTC, samt V25 og V7 fra Pensam, var afgørende for investorernes beslutning om at købe virksomhedsobligationer i X A/S.

De falske aftaler med Starbucks Europe og CPL Concordia var medtaget i årsrapporten for 2. halvår af 2014 med henholdsvis 186.250.000 kr. og 79.163.700 kr. i den samlede omsætning på 266.984.252 kr. Ifølge denne årsrapport indgik hensigtserklæringen med Salmoiraghi & Vigano S.p.A. uretmæssigt med et tilgodehavende på 22.922.235 kr. Der var således tale om aftaler, der efter deres størrelse og betydning for selskabets årsrapport for 2. halvår af 2014 og for X A/S' generelle situation, bidrog til at tegne et særdeles misvisende billede af selskabets vækst, indtjening og potentiale.

Landsretten finder det på den baggrund ubetænkeligt at lægge til grund, at de misvisende regnskabstal var bestemmende for investorernes beslutning om at købe virksomhedsobligationer i selskabet, hvorved de påførtes et formuetab eller en væsentlig risiko herfor. Dette omfatter således samtlige udbetalinger i 1.-5. tranche vedrørende det i tiltalen anførte beløb på 76 mio. euro (ca. 562 mio. kr.)

I dette omfang findes tiltalte herefter skyldig i bedrageri, jf. straffelovens § 279, i forhold 1, og det tiltrædes efter udførelsesmåden og beløbets størrelse, at forholdet henføres under straffelovens § 286, stk. 2, jf. § 279.

Forhold 2

Også efter bevisførelsen for landsretten og af de grunde, som byretten har anført, tiltrædes det, at tiltalte er fundet skyldig i dette forhold.

Forhold 3

Anklagemyndigheden har præciseret tiltalen, idet et beløb på 27.764,33 kr. er udgået, og det samlede tab er efter tiltalen herefter 61.448.282,46 kr.

Opgørelsen er som for byretten ikke bestridt. Tiltalte har som for byretten navnlig gjort gældende, at han ikke havde forsæt til uberettiget vinding, dels fordi han var berettiget til løn samt bonus af omsætningen og kapitalfremskaffelsen som anført i direktørkontrakten af 1. december 2012, dels fordi han ikke var bekendt med, at udligningerne på mellemregningskontoen med Y ApS var gjort større, end de reelt var, og endelig fordi bestyrelsesformand V17 var bekendt med, at låneaftalen med T Holding ApS på 25 mio. kr. havde til formål at udligne X A/S' udgifter til tiltaltes køb af ejendomme på Mallorca.

Om tiltaltes lønforhold og ret til bonus

Tiltalte har ikke bestridt, at direktørkontrakten af 1. december 2012 først er udfærdiget i september 2016, men har gjort gældende, at der var tale om en kodificering af en allerede gældende aftale, hvorefter tiltalte var berettiget til den i direktørkontrakten anførte løn på 120.000 kr. om måneden og til en bonus på 2,5 pct. af omsætningen og 2 pct. af kapitalfremskaffelsen.

Landsretten bemærker, at tiltaltes lønsedler, skatteoplysninger og oplysningerne til investorerne i blandt andet virksomhedsbeskrivelser alle angiver en årsløn på 600.000 kr. Der fremgår ikke af X A/S' regnskaber eller bogføring, at tiltalte skulle være berettiget til yderligere løn eller bonus. Heller ikke vidneforklaringerne for landsretten fra virksomhedens CFO understøtter en aflønning svarende til direktørkontrakt af 1. december 2012. V14 har

således forklaret, at tiltalte fik 50.000 kr. om måneden, og V12 har forklaret, at han senere fandt en direktørkontrakt for tiltalte, der ikke indeholdt vilkår om 1-2 pct. i bonus. Revisor E har forklaret, at han kendte tiltaltes ansættelseskontrakt, og at tiltalte fik ca. 60.000 kr. om måneden, men ikke bonus. Vidnet har hørt tiltalte sige, at han havde ret til nogle penge, men vidnet har ikke set et papir på det.

Tiltalte har til støtte for sin påstand om at være berettiget til højere løn og bonus navnlig henvist til drøftelser og korrespondance med bestyrelsesformand V17 og medlem af bestyrelsen og medejer af X A/S V18.

V17 har ikke kunnet bekræfte tiltaltes forklaring herom. Vidnet har for landsretten forklaret supplerende, at tiltalte havde en betydelig interesse i virksomhedens udvikling, hvilket forklarede hans relativt lave løn. Vidnet og tiltalte har drøftet en aftale om bonus for kapitalanskaffelse på 1 pct. svarende til den aftale, vidnet havde, men drøftelserne blev ikke konkretiseret i form af en aftale, der blev forelagt bestyrelsen. Foreholdt mailkorrespondance fra maj 2015 med tiltalte om ”penge, jeg fik ind fra kapitalfremskaffelsen” har vidnet forklaret, at han ikke erindrer mailen, og fastholdt sin forklaring om, at han ikke var bekendt med, at tiltalte modtog bonus. Vidnet har endvidere forklaret, at der i stedet kunne udtages 20 pct. af nettoresultatet i udbytte, hvilket skattemæssigt var mere fordelagtigt.

V18 har forklaret som for byretten, at tiltalte og han drøftede lønninger og enedes om, at tiltalte skulle have en løn nogenlunde svarende til vidnets samt en bonus, der ikke var konkretiseret, og at V17 skulle udfærdige kontrakten.

Herefter og i øvrigt af de grunde, byretten har anført, tiltræder landsretten, at det må anses for bevist, at tiltalte ikke havde rettigheder svarende til dem, der fremgik af direktørkontrakten af 1. december 2012, og at tiltalte må have forstået dette.

Byretten har under henvisning til blandt andet V18s forklaring fundet at kunne lægge til grund, at tiltalte havde ment sig berettiget til en bonus for kapitalfremskaffelse på 1 pct., idet byretten dog ved beregningen af værdien af en sådan bonus ikke har inddraget den kapitalfremskaffelse, der er opnået ved bedrageri.

Landsretten bemærker, at V18s forklaring som anført af byretten er præget af lav præcision, ligesom det må lægges til grund, at den nævnte kontrakt aldrig blev udfærdiget af V17. Et angiveligt krav om bonus på 1 pct. af kapitalfremskaffelsen er ikke i overensstemmelse med tiltaltes egen forklaring eller V17s forklaring for landsretten og er heller ikke understøttet af X A/S' regnskaber, bogføring, lønsedler, indberetninger til SKAT eller andre oplysninger. Det må derfor have stået tiltalte klart, at han ikke har været berettiget til en bonus på 1 pct. af kapitalfremskaffelsen.

Om udgifter afholdt af Y ApS

Også efter bevisførelsen for landsretten, herunder navnlig aflytningerne og kommunikationen i øvrigt mellem tiltalte og D, tiltrædes det af de grunde, byretten har anført, at udligningerne på mellemregningskontoen blev gjort betydeligt større, end de reelt var, for at skabe dækning for tiltaltes udgifter af privat karakter, som var afholdt af X A/S.

Revisor Es forklaring for landsretten har ikke ændret herved. Revisor E har forklaret om mellemregningskontoen, at det afgørende var, om der var et modkrav i form af et tilgodehavende, som svarede til det beløb, tiltalte udtog.

For så vidt angår omfanget af den uberettigede udligning på mellemregningskontoen henvises til den nedenfor anførte samlede konklusion.

Om låneaftalerne

Det er ubestridt, at tiltalte i perioden juli-oktober 2015 anvendte X A/S' midler til erhvervelse af ejendomme på Mallorca i privat regi. I december 2015 ydede X A/S et lån til tiltaltes selskab T Holding ApS på 25 mio. kr. Tiltalte har for landsretten forklaret, at det ikke reelt var hensigten, at lånet til T Holding ApS skulle bruges til erhvervelse af X A/S' domicilejendom, som det fremgår af dokumenterne i forbindelse med lånet. Formålet var i stedet at "rydde op" efter X A/S' betaling af ejendommene på Mallorca. Tiltalte har endvidere forklaret, at det måtte han godt, da V17 kendte til det, men at V18, der var medlem af bestyrelsen, ikke kendte til det og måske er ført bag lyset.

Bestyrelsesformand V17 har forklaret, at han ikke husker nærmere om baggrunden for lånet på 25 mio. kr. til T Holding ApS.

Landsretten finder det ikke godtgjort, at bestyrelsesformand V17 var bekendt med, at lånet til T Holding ApS var en konstruktion for at maskere, at tiltalte uberettiget havde anvendt X A/S' midler til erhvervelse af ejendomme på Mallorca.

Landsretten tiltræder herefter af de grunde, som byretten har anført, at lånet på 25 mio. kr. til T Holding ApS ikke berettiget har kunnet anvendes som forklaring på opkøbene af ejendomme på Mallorca, og at tiltalte var klar over dette.

Samlet om forhold 3

Landsretten tiltræder således, at tiltalte har misbrugt sin adgang til at handle med retsvirkning for X A/S, og tiltaltes indsigelser om, at han var berettiget til beløbet på 61.448.282,46 kr. eller dog en stor del heraf som følge af krav på løn og bonus og låneaftaler mellem X A/S og T Holding ApS kan ikke tages til følge. For så vidt angår udligningerne på mellemregningskontoen tiltræder landsretten som nævnt ligeledes, at disse var gjort betydeligt større, end de reelt var.

Byretten har fundet, at der i den samlede opgørelse bør fratrækkes et beløb vedrørende bonus og har endvidere anført, at der ved fastsættelsen af rækkevidden af tiltaltes forsæt bør udvises betydelig forsigtighed, da det ikke kan anses for bevist, at tiltalte havde forsæt til, at alle de udligninger, der blev foretaget på mellemregningskontoen i Y ApS' favør, skete med urette. Byretten har skønsmæssig nedsat det samlede unddragne beløb til 45 mio. kr.

Anklagemyndigheden har for landsretten henvist til, at kun knap 3 mio. kr. af beløbet på 9.750.000 kr., der blev udlignet på mellemregningskontoen i 2015, og 3,6 mio. kr. af beløbet på godt 11,5 mio. kr., der blev udlignet på mellemregningskontoen i 2016, er medtaget i det samlede beløb på ca. 61,5 mio. kr., der er omfattet af tiltalen.

Landsretten tiltræder, at der også efter bevisførelsen for landsretten er en vis tvivl om opgørelsen af de modkrav, der blev udlignet på mellemregningskontoen, og at denne tvivl bør komme tiltalte til gode, således at det unddragne beløb må fastsættes skønsmæssigt og efter et princip om forsigtighed. Efter en samlet vurdering, herunder at landsretten ikke har tiltrådt byrettens bevisresultat med hensyn til en bonus på 1 pct., og til det af anklagemyndigheden

anførte, finder landsretten, at det udenfor rimelig tvivl må anses for godtgjort, at tiltaltes forsæt til mandatsvig, jf. straffelovens § 280, nr. 1, omfatter en uberettiget vinding på ikke under 55 mio. kr., og at tiltalte har påført X A/S et tilsvarende tab eller en væsentlig risiko herfor.

Det tiltrædes efter beløbets størrelse og forholdets grovhed i øvrigt, at forholdet henføres under straffelovens § 286, stk. 2, jf. § 280, nr. 1.

Forhold 4

Tiltalte pålagde den 26. oktober 2016 sin medarbejder A at instruere de italienske kommunerne Oria og Serino om, at kommende betalinger til X A/S skulle ske til et kontonummer, der tilhørte X Holding ApS. Oria Kommune betalte i henhold til instruksen den 10. november 2016 beløbet til X Holding ApS' kontonummer.

Oria Kommune var oplyst om, at kontonummeret tilhørte X A/S, og det kan ikke lægges til grund, som forklaret af tiltalte, at kommunen ikke ville betale til X A/S. Efter bevisførelsen, herunder den fremlagte mailkorrespondance og aflytningerne, kan det heller ikke lægges til grund, at formålet var at betale kontraktparten Q, således at kontrakten med de italienske kommuner kunne blive effektueret.

Obligationsejerne havde den 9. september 2016 anmodet om indfrielse af obligationerne og den 2. november 2016 indgivet konkursbegæring mod X A/S. Selskabet blev den 4. november 2016 taget under rekonstruktionsbehandling og erklæret konkurs den 18. november 2016. Også efter bevisførelsen for landsretten må det derfor anses for bevist, at tiltalte den 26. oktober 2016 var klar over, at selskabets økonomiske sammenbrud var nært forestående.

Herefter og i øvrigt af de grunde, byretten har anført, må det derfor lægges til grund, at formålet med instruksens var at unddrage fordringerne fra X A/S' kreditorer.

Det er ubestridt, at X Holding ApS faktisk i hvert tilfælde delvist anvendte beløbet fra Oria Kommune til at dække udgifter i X A/S, herunder lønninger. Dette kan dog som anført af byretten ikke føre til et andet resultat. Dette gælder, selv om lønkrav efter konkurslovens § 95 er særligt privilegerede.

Det tiltrædes derfor, at tiltalte er skyldig i tiltalen, herunder for så vidt angår fordringen fra Serino Kommune, der ikke blev betalt, som forsøg. Forholdet er begået af tiltalte i egenskab af ledelse og medejner af X A/S, og det tiltrædes, at forholdet henføres under straffelovens § 283, stk. 1, nr. 3, eller denne bestemmelses fuldstændige analogi. Efter udførelsesmåden og beløbets størrelse tiltrædes det endvidere, at forholdet henføres under straffelovens § 286, stk. 2, jf. § 283, stk. 1, nr. 3.

Forhold 5.

Også efter bevisførelsen for landsretten og af de grunde, som byretten har anført, tiltrædes det, at tiltalte er skyldig i tiltalen i det af byretten fastslåede omfang.

Straf

Frihedsstraffen findes af de af byretten anførte grunde passende fastsat til fængsel i 7 år. Efter den udmålte straf findes der uanset de skærpende omstændigheder ikke fuldt tilstrækkelig anledning til at anvende straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt.

Det tiltrædes endvidere, at tiltalte er idømt en tillægsbøde med forvandlingsstraf som fastsat af byretten.

Rettighedsfrakendelse

Landsretten tiltræder af de grunde, som byretten har anført, at der over for tiltalte er sket rettighedsfrakendelse indtil videre i medfør af straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., jf. stk. 1. Det forhold, at tiltalte er pålagt konkurskarantæne i 3 år efter konkurslovens regler, kan ikke føre til et andet resultat.

Konfiskation

Konfiskation hos tiltalte

Vedrørende konfiskationspåstandens første og tredje led tiltræder landsretten af de grunde, som byretten har anført, at der hos tiltalte konfiskeres et beløb, der med præciseringen af påstanden for landsretten nu udgør 28.825.283,64 kr.

Konfiskation hos H

Vedrørende konfiskationspåstandens første og tredje led tiltræder landsretten af de grunde, som byretten har anført, at der hos H er grundlag for at foretage konfiskation. Da der for landsretten i forhold 3 er sket domfældelse for mandatsvig for 55 mio. kr., er der grundlag for hos H at konfiskere det fulde udbytte, jf. straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, således at der for så vidt angår udbytte vedrørende de to ejendomme Ejendom 3 og 4, Mallorca, Spanien, konfiskeres 16.600.983,75 kr. og for så vidt angår udbytte vedrørende Hs ideelle andel af indbetalinger på ægtefællernes private banking konto konfiskeres 1.698.815,02 kr.

Hos H konfiskeres herefter samlet 18.299.798,77 kr.

Konfiskation af ejendom nr. 3 og 4

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at konfiskation af udbytte hos tiltalte og H sker i blandt andet ejendommene, Ejendom 3 og 4, Mallorca, Spanien Ejendommene er ved Retten i Roskildes kendelse af 14. februar 2017 beslagnet i medfør af retsplejelovens § 802, stk. 1, og § 803, stk. 1. Af sagen fremgår, at beslaglæggelseskendelsen er registreret (tinglyst) på ejendommene i det spanske ejendomsregister.

En ejendom kan konfiskeres som udbytte ved en strafbar handling, hvis hele ejendommen umiddelbart er trådt i stedet for udbyttet, jf. straffelovens § 75, stk. 1.

Af sagen fremgår, at købesummen for ejendom nr. 3 var 4.727.750 euro og for ejendom nr. 4 2.000.000 euro eller i alt: 6.727.750 euro svarende til ca. 50 mio. kr.

Ifølge konfiskationspåstandens tredje led påstås konfiskation af 36.599.597,59 kr., hvoraf et udbytte på 33.201.967,50 kr. vedrører ejendommene nr. 3 og 4.

Da udbyttet ved den strafbare handling efter tiltalen og efter landsrettens bevisresultat i forhold 3 vedrørende ejendom nr. 3 og 4 herefter udgør ca. 33 mio. kr., og ejendommene er købt for ca. 50 mio. kr., mens den resterende købesum er finansieret ved blandt andet private lån, finder landsretten, at der ikke er grundlag for i medfør af straffelovens § 75, stk. 1, at konfiskere ejendommene som værende umiddelbart trådt i stedet for udbyttet.

Samlet om konfiskationspåstandens første og tredje led

Herefter konfiskeres i medfør af straffelovens § 75, stk. 1, hos tiltalte og H beløb som ovenfor bestemt, herunder således at der sker konfiskation af indtil 28.825.283,64 kr. i tiltaltes ideelle andel af friværdien i ejendommene nr. 3 og 4 med prioritet i ejendommene som den noterede beslaglæggelseskendelse samt konfiskation af indtil 18.299.798,77 kr. i Hs ideelle andel af friværdien i ejendommene nr. 3 og 4 med tilsvarende prioritet.

Konfiskation hos Z Investment SL...

Anklagemyndigheden har i konfiskationspåstandens andet led nedlagt påstand om udbyttekonfiskation i medfør af straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1 og 4, hos Z Investment SL, og at konfiskationen skal ske i blandt andet ejendommene, Ejendom 1 og 2, Mallorca, Spanien

Det er ubestridt, at Ejendom 1 og 2, Mallorca, Spanien er ejet af Z Investment SL.

I det spanske selskabsregister er Z Property Development Finance ApS registreret som ejer af alle kapitalandele i Z Investment SL.

Advokat Henrik Oehlenschläger har på vegne af H.C. Holding Investeringsaktieselskab for landsretten nedlagt påstand om stadfæstelse af byrettens dom om konfiskation af et beløb på 14.323.200 kr. hos Z Investment SL. V9 har i e-mail af 4. maj 2017 til kurator i Z Property Development Finance ApS oplyst, at han ikke direkte eller indirekte har været involveret i en overdragelse af hele eller dele af kapitalandelene i Z Investment SL, selv om H.C. Holding Investeringsaktieselskab den 13. februar 2017 overførte X A/S-obligationer for nominelt 2 mio. euro. Der er heller ikke fremlagt dokumentation for en overdragelse til H.C. Holding Investeringsaktieselskab, og en sådan overdragelse er ikke registreret i det spanske selskabsregister. H.C. Holding Investeringsaktieselskab har derimod opnået pant i ejendommene nr. 1 og 2.

Advokat Henrik Oehlenschläger har på vegne af Z Property Development Finance ApS i skifteretten den 25. september 2019 forklaret, at Z Investment SL blev forsøgt solgt, men at køberen efterfølgende hævede købet på grund af den tinglyste beslaglæggelse af selskabets ejendomme. Herefter og i øvrigt af de grunde, som byretten har anført, kan købsaftalen med

det tyrkiske selskab BV Insaat Emlak Danismanlik Tur lth.lhr. San ve Tic Ltd. ikke tillægges betydning.

Ved udeblivelsesdom af 23. januar 2020 er det fastslået, at Q Holding ApS ikke har betalt købesummen til T Holding ApS for erhvervelse af de 49 pct. af kapitalandelene i Z Property Development Finance ApS, som Q Holding ApS var registreret som ejere af. T Holding ApS er og var herefter enekapitalejer af Z Property Development Finance ApS. Tiltalte var 100 pct. ejer af T Holding ApS.

Herefter og i øvrigt af de grunde, som byretten har anført, må det lægges til grund, at tiltalte havde en bestemmende indflydelse i Z Investment SL, samt foranledigede at Z Investment SL opnåede ejendomsret til ejendommene nr. 1 og 2, ved midler betalt af X A/S gennem Z Property Development Finance ApS.

Efter bevisførelsen for landsretten er det dokumenteret, at advokat Henrik Selchau Poulsen som kurator i blandt andet Z Property Development Finance ApS har råderet over Z Investment SL, og at kurator i det spanske selskabsregister har fået registreret en spansk advokat til at administrere selskabet. Kurator og den spanske administrator har samtykket til, at konfiskation af ejendommene nr. 1 og 2 kan ske.

Da der i forhold 3 for landsretten er sket domfældelse for mandatsvig for 55 mio. kr., og da der hos tiltalte og H som ovenfor bestemt samlet konfiskeres 47.125.082,41 kr., vil et beløb på 7.874.917,59 kr. efter den af byretten anførte rækkefølge for konfiskationskravene, som landsretten tiltræder, være at anse som udbytte ved en strafbar handling, der kan konfiskeres hos Z Investment SL, jf. straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, jf. stk. 4.

Det fremgår af sagen, at købesummen for ejendom nr. 1 og 2 var 1.470.000 euro svarende til ca. 11 mio. kr. Der vil derfor ikke i medfør af straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, jf. stk. 4, kunne ske konfiskation af selve ejendommene nr. 1 og 2 for et udbytte, der som følge af rækkefølgen for konfiskationskravene alene kan opgøres til 7.874.917,59 kr.

Anklagemyndigheden har nedlagt subsidær påstand om, at konfiskation af ejendommene nr. 1 og 2 skal ske i medfør af straffelovens § 76 a, stk. 3, jf. stk. 1.

Også efter bevisførelsen for landsretten og af de grunde, som byretten har anført, tiltrædes det, at konfiskationsbetingelserne i straffelovens § 76 a, stk. 3, jf. stk. 1, er opfyldt, og at det ikke efter straffelovens § 76 a, stk. 4, er sandsynliggjort, at Z Investment SL har erhvervet ejendommene på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler. Efter bevisførelsen kan det lægges til grund, at købesummen for ejendommene nr. 1 og 2 – i kraft af tiltaltes bestemmende indflydelse i Z Property Development Finance ApS, der ejede Z Investment SL, via tiltaltes fulde ejerskab af T Holding ApS – fuldt ud blev betalt kontant af X A/S med 10.966.200 kr.

Herefter finder landsretten, at ejendommene nr. 1 og 2 i medfør af straffelovens § 76 a, stk. 3, jf. stk. 1, kan konfiskeres hos Z Investment SL.

Foruden købesummen for ejendommene nr. 1 og 2 omfatter konfiskationspåstanden et udbytte på 3.357.000 kr. Efter bevisførelsen finder landsretten det godtgjort, at beløbet er udbytte ved tiltaltes mandatsvig i forhold 3, der er tilfaldet Z Investment SL i kraft af tiltaltes bestemmende indflydelse i selskaberne som ovenfor anført. Landsretten tager derfor endvidere konfiskationspåstandens andet led til følge, således at der tillige konfiskeres et beløb på 3.357.000 kr. hos Z Investment SL, jf. straffelovens § 75, stk. 1, jf. § 76, stk. 1, jf. stk. 4.

Landsretten stadfæster med disse ovenfor anførte ændringer dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom i sagen mod T stadfæstes med de nedenfor anførte ændringer vedrørende konfiskationen:

Hos tiltalte konfiskeres 28.825.283,64 kr., herunder således at der sker konfiskation af indtil 28.825.283,64 kr. i tiltaltes ideelle andel af friværdien i ejendommene Ejendom 3 og 4, Mallorca, Spanien med prioritet i ejendommene som den noterede beslaglæggelseskendelse.

Hos H konfiskeres 18.299.798,77 kr., herunder således at der sker konfiskation af indtil 18.299.798,77 kr. i Hs ideelle andel af friværdien i ejendommene Ejendom 3 og 4, Mallorca, Spanien med prioritet i ejendommene som den noterede beslaglæggelseskendelse.

Endelig konfiskeres der hos Z Investment SL 3.357.000 kr. samt ejendommene Ejendom 1 og 2, Mallorca, Spanien

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 21. december 2020

Sag 56/2020

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T (tidligere ...)

(advokat Christian Laubjerg, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Roskilde den 24. januar 2019 (10A-1904/2018) og af Østre Landsrets 17. afdeling den 2. april 2020 (S-301-19).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jon Stokholm, Vibeke Rønne, Lars Hjortnæs, Anne Louise Bormann og Kristian Korfits Nielsen.

Procesbevillingsnævnet har den 1. juli 2020 meddelt begrænset tilladelse til anke til Højesteret, således at tilladelsen alene omfatter spørgsmålet om straffastsættelse.

Påstande

Dommen er anket af tiltalte, T, med påstand om formildelse af den idømte fængselsstraf.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse.

Supplerende sagsfremstilling

T er ved vedtaget bødeforelæg af 3. november 2015, udeblivelsesdom af 5. juli 2016 og ved vedtaget bødeforelæg af 12. april 2018 straffet med bøde for overtrædelse af færdselsloven.

Anbringender

T har anført navnlig, at der ved strafudmålingen bør lægges vægt på det angrebne retsgode. Den virkeligt samfundsskadelige kriminalitet kan ikke længere anses for at rette sig mod formuegoder, og strafværdigheden af formuekrænkelser må som følge heraf ikke overbetones.

Landsretten har lagt til grund, at kriminaliteten til dels er begået i forening med andre. Det kan imidlertid lægges til grund, at han som den eneste er tiltalt og dømt for forhold 1, 2 og 3. Hvad angår forhold 4, som A er dømt for medvirken til, må der i formildende retning lægges vægt på, at holdingselskabet i X-koncernen afholdt lønninger og pensioner for X A/S' ansatte i måneden op til konkursen for at undgå, at X skulle gå konkurs.

Ved strafudmålingen må der i formildende retning endvidere lægges vægt på, at investeringen i X var forbundet med den sædvanlige risiko og usikkerhed, som følger af almindelig kreditgivning. Det er årsagen til, at der netop ved køb af virksomhedsobligationer skal foretages en individuel gennemgang af den konkrete virksomhed, der investeres i. Der er ikke tale om et finansielt marked i traditionel forstand, hvor en sag som den foreliggende kan svække tilliden til erhvervsvirksomheder generelt. Det er desuden en formildende omstændighed, at obligationskøberne i denne sag har handlet uklogt og uhensigtsmæssigt ved at undlade at foretage en egentlig due diligence af X. Investorerne har udvist en ikke ubetydelig risikovillighed, og investeringerne bar, trods de store beløb og det forbundne ansvar, præg af en vis ligegyldighed.

Lovovertrædelserne har været rettet mod investeringsenheder, der forvalter meget store beløb, og som kunne tåle at tabe en risikovillig investering. Sagen adskiller sig således fra den grovere (tilsvarende) forbrydelse mod midler, hvor kriminaliteten kan ruinere offeret.

Det bør også tillægges formildende betydning, at Xs revisor ved sin gennemgang af den skønnede værdi af selskabets aftaleforhold ikke udviste den påkrævede professionelle skepsis, men derimod – som anført af landsretten – formentligt har ydet ukorrekt rådgivning.

Langt størstedelen af de midler, som indgik i Xs drift, er anvendt til det forudsatte formål. X drev en reel virksomhed, og der var således ikke tale om et fiktivt arrangement.

Herudover bør det indgå som en formildende omstændighed, at han ikke er tidligere straffet, har gode personlige forhold, og at han i medfør af straffelovens § 79 indtil videre er frakendt retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, jf. straffelovens § 82, nr. 12.

Der er ikke grundlag for at anvende straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. Den omstændighed, at der er tale om et større beløb, kan ikke i sig selv begrunde, at bestemmelsen anvendes.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at T er fundet skyldig i dokument- og formueforbrydelser af særlig grov beskaffenhed. De involverede beløb udgjorde samlet ca. 635 mio. kr.

Landsretten har efter bevisførelsen lagt til grund, at han i gerningsperioden indtog en central og dominerende stilling i X, hvor han var direktør, bestyrelsesmedlem og medejer, og at han gennem sin uddannelse og erhvervsmæssige erfaring havde et betydeligt kendskab til økonomiske, regnskabsmæssige og bogholderimæssige forhold.

Der foreligger særdeles skærpende omstændigheder, som samlet bør føre til, at straffen fastsættes til fængsel i ikke under 8 år, jf. straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. Der må herved lægges vægt på kriminalitetens særligt grove karakter og på hans centrale rolle i kriminaliteten, som har omfattet helt ekstraordinært store beløb, og som har været planlagt, veltilrettelagt og systematisk. Han har beriget sig selv med et meget stort millionbeløb. Overtrædelserne i forhold 4 og 5 er begået i forening med andre. Bedrageriet over for obligationskøberne er af særdeles samfundsskadelig karakter, da det er egnet til at svække tilliden til erhvervsvirksomheder, der søger finansiering.

Højesterets begrundelse og resultat

T er ved landsrettens dom fundet skyldig i bedrageri med hensyn til ca. 562 mio. kr. (forhold 1), dokumentfalsk (forhold 2), mandatsvig med hensyn til ca. 55 mio. kr. (forhold 3), skyldnersvig og forsøg herpå med hensyn til ca. 3,3 mio. kr. (forhold 4) og momssvig med hensyn til ca. 15 mio. kr. (forhold 5). Han blev straffet med fængsel i 7 år og en tillægsbøde på 15.275.000 kr. Der skete endvidere konfiskation og rettighedsfrakendelse vedrørende deltagelse i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Sagen angår for Højesteret fastsættelsen af frihedsstraffen.

Højesteret tiltræder, at der ikke er grundlag for at anvende straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. Straffen, som er en tillægsstraf, jf. straffelovens § 89, findes passende fastsat til fængsel i 7 år. Der er herved navnlig lagt vægt på lovovertrædelsernes karakter og grovhed, herunder beløbenes størrelse, Ts centrale rolle i kriminaliteten, som var planlagt og systematisk, og at han har beriget sig selv med et stort millionbeløb. Der foreligger heroverfor ikke omstændigheder, som kan føre til en mildere fængselsstraf.

Højesteret stadfæster derfor dommen.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for Højesteret.